

Národný lesnícky program Slovenskej republiky 2022 – 2030
„LESY PRE SPOLOČNOSŤ“

Obsah

Zoznam použitých skratiek	3
1. Úvod	5
1.1 Základné informácie o stratégii	5
1.2 Kontext vzniku a existencie stratégie	6
1.3 Účel stratégie.....	6
1.4 Užívatelia stratégie	7
1.5 Základné používané pojmy.....	9
1.6 Ostatné relevantné strategické dokumenty.....	10
2. Definícia a analýza riešeného problému	15
3. Vízia a základné strategické smerovanie.....	18
3.1. Logika intervencie, hierarchia cieľov stratégie.....	18
3.2. Vízia a globálny cieľ	18
4. Opis strategických a špecifických cieľov a opatrení v jednotlivých strategických oblastiach.....	21
4.1 Tematický výbor č. 1 – Lesy a klíma	21
4.2 Tematický výbor č. 2 – Lesy a drevo	31
4.3 Tematický výbor č. 3 – Lesy a moderné technológie	43
4.4 Tematický výbor č. 4 – Lesy a spoločnosť.....	49
4.5 Tematický výbor č. 5 – Lesy a verejná politika	61
5. Implementácia stratégie	69
5.1 Implementačná štruktúra a systém riadenia implementácie stratégie	69
5.2 Plán realizácie aktivít a časový harmonogram	69
5.3 Rozpočet a zdroje financovania.....	69
5.4 Systém monitorovania a hodnotenia realizácie stratégie.....	71
5.5 Hlavné riziká implementácie stratégie	73
6. Postup tvorby stratégie.....	75
6.1 Autori stratégie a zúčastnené strany.....	75
6.2 Opis postupu tvorby stratégie	76
7. Prílohy.....	84

Zoznam použitých skratiek

ALS	agrolesnícke systémy
APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
COC	certifikát spotrebiteľského reťazca (Chain of Custody)
DPZ	diaľkový prieskum Zeme
DSP	drevospracujúci priemysel
EAD	elektronické aukcie dreva
EIP	európske inovačné partnerstvo
ESL	ekosystémové služby lesa
EŠIF	európske štrukturálne a investičné fondy
FSC	Forest Stewardship Council (certifikačné schéma)
FTE	ekvivalent plného úväzku (full-time equivalent)
HEU	Horizon Europe
HÚL	hospodárska úprava lesa
IKT	informačno-komunikačné technológie
IS	informačný systém
LDS	lesnícko-drevársky sektor
LH	lesné hospodárstvo
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerka školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MVO	mimovládne organizácie
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NIML	národná inventarizácia a monitoring lesov
NKIVS	Národná koncepcia informatizácie verejnej správy
NLC	Národné lesnícke centrum
NLP SR	Národný lesnícky program Slovenskej republiky
NPPC	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum
Obhosp. lesa	obhospodarovatelia lesa
OLH	odborný lesný hospodár
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OZE	obnoviteľný zdroj energie
PBHL	prírode blízke hospodárenie v lesoch
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification (certifikačné schéma)
PRV	Program rozvoja vidieka
PSL	plán starostlivosti o lesy
RIS3	Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu
SC	strategický cieľ
SLDI	Slovenská lesnícko-drevárska inšpekcia
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
ŠC	špecifický cieľ
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠR	štátny rozpočet
ŠSLH	Štátna správa lesného hospodárstva a poľovníctva
TUOL	trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov

TUZVO	Technická univerzita vo Zvolene
TV	tematický výbor
UAV	bezpilotné lietadlo (unmanned aerial vehicle)
ÚOŠS	ústredný orgán štátnej správy

1. Úvod

1.1 Základné informácie o stratégii

Názov stratégie	Národný lesnícky program pre obdobie rokov 2022 – 2030 „LESY PRE SPOLOČNOSŤ“
Predkladateľ vstupnej správy	Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva
Schvaľovateľ vstupnej správy	Porada vedenia MPRV SR
Zadávatel' stratégie	Porada vedenia MPRV SR
Gestor tvorby stratégie	Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva, odbor lesníckej politiky a ekonomiky lesného hospodárstva
Riadiaci výbor tvorby stratégie	• generálny riaditeľ sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MPRV SR • generálny riaditeľ Národného lesníckeho centra • rektor Technickej univerzity vo Zvolene • predseda Slovenskej lesníckej komory • zástupca vlastníkov neštátnych lesov • zástupca Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti
Koordinátor tvorby stratégie	Národné lesnícke centrum ako poverená organizácia
Koordinátor prípravy tvorby stratégie	Odbor lesníckej politiky a ekonomiky lesného hospodárstva
Doba tvorby stratégie	2019 – 2021
Predkladateľ návrhu stratégie do Porady vedenia MPRV SR	Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva
Schvaľovateľ návrhu stratégie	Porada vedenia MPRV SR
Predkladateľ návrhu stratégie na rokovanie vlády SR	Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Schvaľovateľ stratégie	Vláda SR
Kontext vzniku stratégie	• časový rámec plnenia prvého Národného lesníckeho programu (uznesenie vlády SR č. 549/2007) a jeho akčného plánu pre obdobie rokov 2015 – 2020 (uznesenie vlády SR č. 697/2015) • vyhodnotenie plnenia Národného lesníckeho programu a jeho akčného plánu pre obdobie rokov 2015 – 2020 (vláda SR vzala na vedomie na jej 160. schôdzi 12. 6. 2019) • realizácia medzinárodných záväzkov, zásad a odporúčaní vrátane Stratégie EÚ pre lesy a Strategického plánu OSN pre lesy prostredníctvom národných lesníckych programov vypracovaných členskými štátmi

Vízia	LESY PRE SPOLOČNOSŤ riadenie lesov a lesného hospodárstva založené na včasných a presných informáciách, interdisciplinárnom prístupe a účasti zainteresovaných strán na všetkých úrovniach zabezpečí zachovanie biodiverzity, trvalo udržateľný rozvoj a kvalitu života obyvateľstva
Globálne ciele	1. Lesné hospodárstvo ako základ modernej bioekonomiky vidieka 2. Diverzifikované lesy pripravené lepšie odolávať zmene klímy a zmiernovať jej dosahy 3. Prosperujúca spoločnosť nekonfliktne využívajúca všetky funkcie lesov

1.2 Kontext vzniku a existencie stratégie

Dynamika globálneho vývoja so sebou prináša rad civilizačných zmien a procesov. Pred exekutívu štátov nastolili zmeny a vplyvy globálneho prostredia potrebu riešenia viacerých výziev a nových problémov, ktoré sú prierezoovo orientované, majú komplexnejší a nadrezortný charakter. Je v nich obsiahnutá nielen ekonomická, sociálna, environmentálna, ale aj bezpečnostná dimenzia, čo si vyžaduje zásadnú a systémovú zmenu v prístupe riadenia štátu a jeho hospodárskej politiky vrátane lesníckej politiky. Táto zmena spočíva v zavedení flexibilnejších spôsobov programovania, resp. plánovania strategických priorít a cieľov a uplatnení efektívnejších metód dosahovania výsledkov realizovaných verejných politík a stratégií.

Lesnícka politika je typickým prípadom prierezovosti, nakoľko na ňu významne vplyvajú a aj ona sama ovplyvňuje koncepcie a stratégie viacerých odvetví. Ide najmä o územný a regionálny rozvoj, hospodársky rozvoj, životné prostredie, poľnohospodárstvo, zamestnanosť, školstvo, či výskum a inovácie.

Vypracovanie verejnej stratégie Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky pre obdobie rokov 2022 – 2030 (NLP SR 2022 – 2030) priamo vyplýva z časového rámca plnenia prvého Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky (uznesenie vlády SR č. 549/2007) a jeho akčného plánu pre obdobie rokov 2015 – 2020 (uznesenie vlády SR č. 697/2015). Na základe záverečnej správy bolo k 31.12.2020 splnených 56 z celkových 83 opatrení AP NLP 2015 – 2020, pričom najviac úsilia bolo venovaného na plnenie opatrení v oblasti zlepšovania a ochrany životného prostredia (20 splnených a 2 čiastočne splnené opatrenia z 23 plánovaných) a posilňovania kooperácie, koordinácie a komunikácie (14 splnených opatrení zo 17 plánovaných). Uvedené vyhodnotenie splnenia opatrení akčného plánu 2015 – 2020 bolo dôležitou súčasťou tvorby NLP SR 2022 – 2030 z dôvodu zabezpečenia nadväznosti a dosiahnutia čo najvyššej efektívnosti vynaložených zdrojov.

1.3 Účel stratégie

Medzinárodná diskusia o národných lesníckych politikách a programoch začala v roku 1992 na Konferencii Organizácie Spojených národov (OSN) o životnom prostredí a rozvoji. Ďalej pokračovala pod záštitou Medzivládneho panelu o lesoch (IPF), neskôr Medzivládneho fóra o lesoch (IFF) a od roku 2000 je súčasťou agendy Fóra OSN o lesoch (UNFF). Rozvoju národných lesníckych programov sa venovala veľká pozornosť aj v rámci procesu Ministerských konferencií o ochrane lesov v Európe (FOREST EUROPE), kde bol v roku 2002 prijatý tzv. spoločný postup. Tento postup bol premietnutý do Viedenskej rezolúcie (V1) podpísanej európskymi ministrami zodpovednými za lesníctvo na štvrtej konferencii o ochrane lesov v Európe v roku 2003. Národný lesnícky program bol definovaný ako nástroj pre formuláciu, plánovanie a realizáciu štátnej lesníckej politiky. Jeho tvorba sa riadi zásadami

(inkluzívnej) účasti, viaczorťného zastúpenia, interaktívneho postupu, dlhodobého záväzku a budovania kapacít.

Národný lesnícky program Slovenskej republiky predstavuje základný lesnícko-politický dokument, dôležitý nástroj na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, medzirezortnej spolupráce a plnenia medzinárodných záväzkov súvisiacich s lesmi a LH. Účel vypracovania stratégie - NLP SR 2022 – 2030 je identifikovaný a zdôvodnený predovšetkým v nasledujúcich bodoch:

1. Úloha tvorby novej stratégie TUOL v podobe NLP SR 2022–2030 priamo vyplýva z časového rámca plnenia prvého NLP SR a jeho akčných plánov (Uznesenie vlády SR č. 697/2015).

2. NLP SR je viaczorťným nástrojom lesníckej politiky pre plánovanie, realizáciu, financovanie, monitorovanie a hodnotenie. Vychádza sa z predpokladu, že problematika lesov a LH je oblasťou záujmu politík rezortov, ktorých činnosť podstatnou mierou ovplyvňuje lesy a prírodné prostredie ako také. Medzi aktuálne politické a strategické dokumenty s vplyvom na lesy a LH patria napr. prijaté stratégie v roku 2019:

- Obehové hospodárstvo – budúcnosť rozvoja Slovenska,
- Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030,
- Stratégia adaptácie SR za zmenu klímy,
- Reforma národných parkov prostredníctvom novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

3. NLP SR prispieva k plneniu záväzkov na medzinárodnej úrovni. K hlavným medzinárodným stratégiám, procesom a programom s vplyvom na lesy a LH patrí už spomenutá „Stratégia EÚ pre lesy“. Vplyv na LH má aj Stratégia EÚ pre biologickú diverzitu, proces ministerských konferencií o ochrane lesov v Európe (Forest Europe) a patrí sem aj Fórum OSN o lesoch (UNFF), Parížsky dohovor, UNCCD, CBD.

4. Pojem národného lesníckeho programu je medzinárodne ukotvený a široko uznaný. Po prvý raz ho definovala Ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe v roku 2003, v rámci ktorej bola prijatá rezolúcia a vypracované princípy a metodika pre ich tvorbu a realizáciu. Pôvod tohto pojmu však treba hľadať v globálnom politickom dialógu o lesoch, ktorý sa začal už na Konferencii OSN o životnom prostredí a rozvoji v roku 1992. Podporným a monitorovacím nástrojom je súbor medzinárodne platných kritérií a indikátorov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (TUOL).

5. Je nevyhnutné a potrebné zabezpečiť rozvoj LH v čase zvýšeného záujmu spoločnosti o lesy a dianie v nich (napr. intenzívny nárast škodlivých činiteľov, vplyv zmeny klímy na lesy a s tým súvisiaci vznik rozsiahlych holín), ktorý poukazuje na nutnosť niektorých zmien v procese prípravy lesníckej politiky a jej realizácii v praxi.

1.4 Užívatelia stratégie

Z hľadiska nastavenia stratégie (jej cieľov a opatrení) predstavujú užívateľov stratégie, tzn. cieľovú skupinu osoby, skupiny osôb alebo inštitúcie, na ktoré bude mať realizácia stratégie zamýšľaný dopad. Z hľadiska komunikácie ide o osoby, skupiny osôb alebo inštitúcie, ktoré môžu alebo by mali byť (rôznymi prostriedkami, nástrojmi a v rôznej intenzite) informované o priebehu, výstupoch a výsledkoch tvorby stratégie. Cieľová skupina z hľadiska nastavenia stratégie nemusí byť cieľovou skupinou z hľadiska komunikácie a naopak.

Prehľad zainteresovaných strán, resp. používateľov stratégie, tzn. subjektov, ktorým je stratégia určená (budú sa ňou riadiť, podieľať sa na jej implementácii, resp. môžu byť zasiahnutí jej implementáciou):

Ústredné orgány štátnej správy:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Ministerstvo financií SR
Ministerstvo životného prostredia SR
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
Ministerstvo hospodárstva SR
Ministerstvo vnútra SR
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Ministerstvo obrany SR

Štátne podniky lesného hospodárstva (správcovia lesných pozemkov vo vlastníctve štátu):

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik
Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik
Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, štátny podnik

Organizácie združujúce neštátnych vlastníkov lesov:

Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska
Združenie obecných lesov SR

Stavovské organizácie:

Slovenská lesnícka komora
Slovenská poľovnícka komora

Príspevkové odborné organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MPRV SR:

Národné lesnícke centrum
ŠTÁTNE LESY TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU TATRANSKÁ LOMNICA

Príspevkové odborné organizácie v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia SR:

Slovenská agentúra životného prostredia
Štátna ochrana prírody SR
Slovenský hydrometeorologický ústav

Zástupcovia vedecko-výskumnej obce:

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav
Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied
Slovenská akadémia vied – Ústav ekológie lesa
Výskumný ústav papiera a celulózy
Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav ekonomiky
poľnohospodárstva a potravinárstva

Akademická obec:

Technická univerzita vo Zvolene
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Mimovládne organizácie a občianske združenia:

PEFC Slovensko
WWF Slovensko
Pro Silva Slovensko
Lesoochránárske zoskupenie VLK

Zástupcovia priemyslu:

Zväz spracovateľov dreva SR
Slovenský zväz výrobcov tepla

Zväz celulózo-papierenského priemyslu SR

Zamestnávateľské zväzy:

Republiková únia zamestnávateľov

Združenie zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku

Zástupcovia vyhotovovateľov programov starostlivosti o lesy:

Spolok taxátorov Slovenska

Zástupcovia vodohospodárov:

SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik

Asociácia vodárenských spoločností

Samospráva:

Združenie miest a obcí Slovenska

Štátna správa lesného hospodárstva a poľovníctva

Okresný úrad Košice, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Prešov, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Bratislava, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Trnava, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Trenčín, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Nitra, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Žilina, Odbor opravných prostriedkov

Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor opravných prostriedkov

Odborové zväzy:

Konfederácia odborových zväzov SR

Odborový zväz Drevo Lesy Voda

1.5 Základné používané pojmy

Lesnícka politika je praktická činnosť, ktorá sa zaoberá vzťahmi lesa a ľudí. Zaoberá sa tým, ako lesy využívame na produkciu rôznych tovarov a služieb užitočných pre človeka, alebo tým ako les chránime pred človekom a pre človeka. Lesnícka politika je proces a metóda záväzného rozhodovania určitej skupiny ľudí o hospodárskom a spoločenskom postavení lesov a LH. Ide predovšetkým o vymedzenie vzťahov medzi vlastními lesov a ľudskou spoločnosťou, o pôsobení štátnych orgánov pri úprave a dodržiavaní týchto vzťahov. Štátna lesnícka politika používa na realizáciu svojich dlhodobých cieľov rôzne nástroje. Medzi takéto nástroje môžeme zaradiť aj rôzne regulatívne nástroje ako je koncepcia, stratégia a legislatíva. Z pohľadu strategického plánovania štátu je nasledovné hierarchické usporiadanie strategických dokumentov: politika – koncepcia – stratégia. Z nich by mali vychádzať všetky plánovacie dokumenty.

Koncepcia predstavuje systémový plán prípravy a prevedenia zmien smerujúcich k naplňovaniu stanovených cieľov. Je to dokument vymedzujúci v krátkodobom alebo strednodobom časovom horizonte systémový spôsob riešenia určitého konkrétneho závažného problému odvetvového alebo prierezového zamerania. Koncepcia obsahuje základné východiská a smerovanie.

Stratégia je konkrétnejšia ako koncepcia, vymedzuje konkrétne ciele a ich hodnoty. Ide vlastne o plán vytvorený na dosiahnutie strategického cieľa, alebo viacerých cieľov. V hospodárskej praxi ide spravidla o formalizovaný dokument, ktorý obsahuje popis smerovania hospodárskeho odvetvia štátu, jeho strategické ciele a harmonogram ich realizácie. Stratégia spočíva v správnom stanovení cieľov (jasných a hodnotiteľných/merateľných) a rozhodnutí v správnom čase.

Participácia predstavuje dobrovoľný proces, v ktorom môžu ľudia individuálne alebo prostredníctvom organizovaných skupín vyjadrovať názory, prejavovať záujmy, ktoré majú potenciál ovplyvniť rozhodnutia alebo vecné výstupy verejnej správy. Kvalita každej verejnej politiky môže závisieť od zabezpečenia rôznej úrovne participácie v priebehu rôznych fáz politického cyklu, od začiatku jej tvorby cez implementáciu až po jej hodnotenie. Dobrá participácia má potenciál vytvárať väčšiu dôveru v konečný výsledok politiky a v inštitúcie, ktoré politiku tvoria.

1.6 Ostatné relevantné strategické dokumenty

Slovenská republika je signatárom medzinárodných zmlúv, záväzkov, zásad a odporúčaní, ktoré sú v rôznej miere premietnuté do regulačného rámca SR. Ako členská krajina Európskej únie (EÚ) je povinná implementovať obsah relevantných dokumentov EÚ do právnych predpisov a politík v závislosti od definovanej záväznosti dokumentov. V rámci tejto kapitoly je zohľadnený širší politický kontext na národnej úrovni, ako aj na globálnej a EÚ úrovni s cieľom účinne zmapovať synergie, týkajúce sa všetkých dôležitých strategických dokumentov, ktoré s danou stratégiou súvisia.

Zásadným politickým rámcom na národnej úrovni je programové vyhlásenie vlády SR. Programovým vyhlásením vlády SR na roky 2021 – 2027 v časti „Pôdohospodárska politika“ vláda SR zaviazala ku stabilizácii lesov a zabezpečeniu ich funkcií prostredníctvom prírody blízkeho hospodárenia a reálneho ocenenia ich ekologických funkcií. Zároveň sa vláda SR zaviazala prijať legislatívu SR v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zosúladiť ju s legislatívou EÚ s cieľom zjednotiť podmienky spoločného trhu EÚ.

Základnou súčasťou regulačného rámca sú všeobecne platné predpisy:

Primárne právne predpisy v odvetví LH:

- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva na vnútorný trh v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 138/2010 Z. z. o lesnom reprodukčnom materiáli v znení neskorších predpisov

Súvisiace primárne právne predpisy:

- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 97/ 2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom
- Zákon č. 229/ 1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 330/ 1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov

Sekundárne právne predpisy v odvetví LH:

- Vyhláška MP SR č. 232/2006 Z. z. o vyznačovaní ťažby dreva, označovaní vyťaženého dreva a dokladoch o pôvode dreva
- Vyhláška MP SR č. 397/ 2006 Z. z. o lesnej strážii
- Vyhláška MP SR č. 441/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o skúške odbornej spôsobilosti na vyhotovenie lesného hospodárskeho plánu a o vydávaní a odňatí osvedčenia o odbornej spôsobilosti a technickej spôsobilosti na vyhotovenie lesného hospodárskeho plánu
- Vyhláška MP SR č. 451/2006 Z. z. o odbornom lesnom hospodárovi
- Vyhláška MP SR č. 537/2021 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa

- Vyhláška MP SR č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii
- Vyhláška MP SR č. 501/2010 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o produkcii lesného reprodukčného materiálu a jeho uvádzaní na trh

Súvisiace sekundárne právne predpisy:

- Nariadenia vlády SR o územnej ochrane (9 národných parkov)
- Vyhlášky MŽP SR o územnej ochrane
- Vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Nariadenia vlády SR o náhradách za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku (č. 7/2014 Z. z.)

Prehľad koncepčných a strategických dokumentov s vplyvmi na lesné hospodárstvo:

Udržateľný rozvoj a hospodárstvo – globálne a EÚ:

- Ciele udržateľného rozvoja – Agenda OSN 2030 (2016)
- Európska zelená dohoda (2020)
- Stratégia EÚ pre dunajský región (2010)
- Plán prechodu (EÚ) na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050 (2011)
- Stratégia biohospodárstva EÚ [The EU Bioeconomy Strategy] (2012, aktualizovaná 2018)

Udržateľný rozvoj a hospodárstvo – na národnej úrovni:

- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR (2001)
- Dlhodobý zámer vo vzdelávacej, výskumnej, vývojovej a ďalšej tvorivej činnosti pre oblasť vysokých škôl za roky 2016 — 2021; nadväzujúci Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky sa pripravuje (2019)
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (2018)
- Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 (2019 v schvaľovacom konaní)

Zmena klímy – globálne a EÚ:

- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy [United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC] (1997) a Kjótsky protokol (2005)
- Parížska dohoda (2015); globálna dohoda o zmene klímy; cieľom je obmedziť rast globálnej teploty do konca storočia o maximálne 2 °C a podľa možnosti významne pod túto hodnotu, len o 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnym obdobím
- Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení (2009)
- Nová Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy 2030 (2021)
- Európsky klimatický zákon (2021)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 841/2018 o pravidlách započítavania emisií a záchytov v sektore využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesníctva (LULUCF)

Zmena klímy – na národnej úrovni:

- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (2014, aktualizovaná 2018); obsahuje samostatnú kapitolu „Lesníctvo“; aktuálne sa v gescii MŽP SR tvorí Národný akčný plán k tejto stratégii

Životné prostredie a energetická politika – globálne a EÚ:

- Dohovor o biologickej diverzite [Convention on Biological Diversity, CBD] (1993) a jeho ciele z Aichi (2010)

- Dohovor OSN o boji proti vysušovaniu pôdy [UNCCD] a jeho cieľ dosiahnutia neutrality ohľadom degradácie pôdy [LDN] (2015)
- Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES) (1975)
- Bonnská výzva – obnova degradovaných ekosystémov do roku 2030 (2017)
- Európsky dohovor o krajine [European Landscape Convention] (2004)
- Karpatský dohovor (2006) a jeho Protokol o trvalo udržateľnom hospodárení v lesoch (2011)
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 [EU Biodiversity Strategy to 2030] (2020)
- Bernský dohovor (1979) a z neho vyplývajúce smernice EÚ o NATURA 2000
- Rámcová smernica EÚ o vode (2000)
- Stratégia Európa 2020 „Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje“ (2011)
- Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (2015)

Životné prostredie a energetická politika – na národnej úrovni:

- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (1997); aktualizovaná do roku 2020 (2014)
- Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie (2016)
- Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami (2016); ukladá zahrnutie témy alternatívnych palív do všetkých relevantných stratégií a politík štátu
- Obehové hospodárstvo – budúcnosť rozvoja Slovenska (2019)
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030 (2019); Strategický dokument je rozdelený do troch oblastí: ochrana prírody vrátane vody, zmena klímy a ochrana ovzdušia a zelené hospodárstvo vrátane obehovej ekonomiky a odpadov. Stratégia má významné dopady na LH; napríklad predpokladá, že v prehodených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030
- Stratégia nízkouhlíkového rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

Pôdohospodárstvo – globálne a EÚ:

- Spoločná poľnohospodárska politika na obdobie rokov 2021–2027

Pôdohospodárstvo – na národnej úrovni:

- Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva SR na roky 2013 – 2020 (2013)
- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 (2014)
- Stratégia výskumu inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3); Doména „Zdravé potraviny a životné prostredie“ (2018)

Lesné hospodárstvo – globálne a EÚ:

- Globálne princípy pre lesy z Ria „The Forest Principles“ OSN (1992)
- Strategický plán OSN pre lesy do roku 2030 (2017)
- Rozhodnutia, deklarácie a rezolúcie Fóra OSN o lesoch [United Nations Forum on Forests, UNFF]
- Závery a odporúčania Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo [FAO] a Európskej hospodárskej komisie OSN [EHK OSN]
- Medzinárodná dohoda o tropickom dreve [ITTO] (2006)
- Rezolúcie, deklarácie a rozhodnutia Ministerských konferencií o ochrane lesov v Európe / FOREST EUROPE (Strasbourg 1990, Helsinki 1993, Lisabon 1998, Viedeň 2003, Varšava 2007, Oslo 2011, Madrid 2015, Bratislava 2021)
- Dohovor o Európskom lesníckom inštitúte [EFI] (2003)
- Akčný plán EÚ pre vymáhateľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve [Forest Law Enforcement, Governance and Trade, FLEGT] (2003) a súvisiace Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2173/2005 o vytvorení licenčného systému FLEGT na dovoz dreva

a určitých výrobkov z dreva do EÚ a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 995/2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva [EU Timber Regulation, EUTR]

- Komunikačná stratégia EÚ pre lesy [EU Forest Communication Strategy] (2011)
- Oznámenie Európskej komisie o zvýšení úsilia EÚ pri ochrane a obnove svetových lesov: zastavenie odlesňovania vo svete (2019)
- Nová Stratégia EÚ pre lesy do roku 2030 (2021)

Lesné hospodárstvo a poľovníctvo – na národnej úrovni:

- Národný lesnícky program SR (2007)
- Stratégia rozvoja lesníctva – strategické ciele do roku 2025 (2008)
- Národný program využitia potenciálu dreva SR (2013)
- Národný program ochrany lesných genetických zdrojov na roky 2020 – 2026 (2020)
- Koncepcia rozvoja poľovníctva v SR – národný program rozvoja poľovníctva a zachovania genofondu voľne žijúcej zveri (2017)

Dokumenty patriace do kompetencie MPRV SR – sekcia lesnícka a spracovania dreva:

- Národný program využitia potenciálu dreva SR a Akčný plán Národného programu využitia potenciálu dreva SR
- Národný program ochrany lesných genetických zdrojov na roky 2020 – 2026 (2020)
- Koncepcia rozvoja poľovníctva v SR – národný program rozvoja poľovníctva a zachovania genofondu voľne žijúcej zveri
- Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky 2021 – 2027

22.12.2021 vláda SR schválila rámcový koncepčný dokument Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR so zapojením všetkých relevantných stakeholderov v agro-potravinárskom a agro-lesníckom sektore. „Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035“¹, ktorý bol zostavený s ambíciou:

- zosumarizovať aktuálny stav v oblasti poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie, ktoré prierezovo zasahujú do oblastí životného prostredia, rozvoja vidieckych oblastí ale aj lesníctva, ako aj vedy a výskumu v sektore a potenciál jej efektívneho využitia pre zvýšenie produkčnej aj mimo-produkčnej funkcie pôdohospodárstva ako celku,
- pomenovať kľúčové problémy a bariéry rozvoja smerom k modernému produkčnému odvetviu vytvárajúcemu pridanú hodnotu a synergické efekty do ostatných odvetví národného hospodárstva;
- navrhnuť rámcové východiská a smery pre ďalší rozvoj vrátane súboru návrhov opatrení v jednotlivých oblastiach, ktorými je možné dosiahnuť želaný vektor vývoja,
- predikovať očakávaný stav a vývoj v sektore v dvoch kľúčových míľnikoch – r. 2027, ktorý sa prekrýva s horizontom Spoločnej poľnohospodárskej politiky, a r. 2035, ktorý zachádza za horizont väčšiny v súčasnosti spracovaných koncepčných opatrení a zároveň predstavuje dostatočný priestor na implementáciu identifikovaných opatrení a zhodnotenie ich efektu.

Cieľom vízie je predstaviť postupnosť krokov rozhodujúcich pre smerovanie k modernému, udržateľnému a ekologickému pôdohospodárstvu, založenom na poznatkovej základni, primerane využívajúceho digitalizáciu, informatizáciu ako aj decision-making procesy a manažment zdrojov založený na dátach a inteligentných riešeniach.

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Negotiation/1176>

V dokumente je uvedená identifikácia hlavných problémov lesnícko-drevárskeho sektora, stručné zhodnotenie vertikály produkcie dreva, podpory, stimuly a investičné potreby navrhované pre vertikálu, návrhy a opatrenia v oblasti podporných finančných nástrojov, návrhy a opatrenia v oblasti legislatívy, návrhy a opatrenia koncepčného charakteru a návrh kľúčových opatrení pre rozvoj oblasti do r. 2023. Lesníctvo je takisto súčasťou dokumentu v časti Starostlivosť o životné prostredie a klímu.

2. Definícia a analýza riešeného problému

Definícia a analýza problémových oblastí lesného hospodárstva bola samostatne spracovaná v rámci dokumentu: [“Národný lesnícky program Slovenskej republiky 2021 – 2030, Lesy pre spoločnosť: Vstupná správa”](#), ktorý v roku 2019 pripravilo Národné lesnícke centrum v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene a Sekciou lesného hospodárstva a spracovania dreva Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Vstupná správa bola schválená poradou vedenia MPRV SR v decembri 2019.

Tento dokument slúžil ako východisko pri tvorbe NLP 2022 – 2030, keďže rámcuje základné problémy, ktoré má budúca verejná stratégia riešiť. Vstupná správa obsahuje opis problémov riešených v stratégii, ich príčiny a dôsledky, opis prostredia, aktuálneho stavu a tiež očakávaného budúceho vývoja prostredia, vrátane vízií riešenia jednotlivých problémov. Takto vypracovaná analýza identifikovaných problémov poukázala na kľúčové problémy LH SR, ich príčiny, dôsledky a možné východiská riešení.

Okrem uvedenej Vstupnej správy boli vypracované SWOT analýzy popisujúce silné a slabé stránky, ako aj príležitosti a riziká v jednotlivých tematických oblastiach LH (Príloha 1-5).

Na základe výsledkov kľúčových analýz možno konštatovať, že hlavné problémy LH neexistujú izolovane, ale práve naopak, vo vzájomnej interakcii. Navzájom súvisia, prelínajú, dopĺňajú a ovplyvňujú sa. Táto skutočnosť vychádza z faktu, že LH je širokým odvetvím ľudskej činnosti, ktoré sa zaoberá udržaním a zveľadením lesov a poskytovaním úžitkov vlastníkom i spoločnosti. Lesy sú polyfunkčné, t. j. majú v krajine nielen hospodársky potenciál, ale sú aj najvýznamnejšou zložkou prírodného prostredia, nenahraditeľným stabilizátorom rovnováhy krajiny; majú viacnásobný krajinnno-ekologický, kultúrny, sociálny a environmentálny význam. Sú zdrojom dreva, poskytujú rekreačné možnosti a prostredie pre voľne žijúce rastliny a živočíchy, chránia zdroje vody a pôdy, zachytávajú znečistenie vzduchu. Podporujú zamestnanosť, tradičné využívanie krajiny, ako aj biologickú rôznorodosť. LH tvorí jeden z hlavných pilierov trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti, najmä vidieka, prostredníctvom zabezpečenia kvality života ekologicky udržateľným a sociálne inkluzívnym rastom.

Súčasný postavenie LH v rámci hospodárstva SR, ale aj v širšom medzinárodnom kontexte, je výsledkom historického vývoja generovaného predovšetkým spoločensko-politickými faktormi. Po roku 1990 došlo k značnému posunu v chápaní a správaní sa k lesným zdrojom od produkčného (ťažba dreva) k uznaniu, či požiadavke zabezpečenia rovnováhy všetkých, teda aj mimoprodukčných, služieb lesov. Odvetvie LH nie je len výrobným, ale aj environmentálnym odvetvím.

Na druhej strane, existenčným problémom LH v súčasnosti je riešenie financovania svojich potrieb, na to aby bolo zabezpečené plnenie všetkých ekonomických, ekologických (environmentálnych) a sociálnych služieb lesov. Možno konštatovať, že LH SR je dlhodobo finančne poddimenzované, pričom sa jeho podiel na tvorbe hrubého domáceho produktu pohybuje pod úrovňou 1 %. Pri získavaní finančných prostriedkov stále totiž pretrvávajú monofunkčné a nie polyfunkčné ponímanie LH. Financie plynú v podstate len z predaja dreva, pričom pozitívne externality, ktoré lesy poskytujú spoločnosti, sa doposiaľ do ekonomických procesov nezahrnuli.

Ďalšími zásadnými problémami LH sú negatívne dopady finančnej a hospodárskej krízy, pretrvávajúca minimálna politická podpora, nízka spoločenská akceptácia, nevyhovujúce technológie a infraštruktúra, ale aj nedostatok inovácií. Dlhodobo pretrvávajúce sú taktiež problémy neštátneho sektora súvisiace predovšetkým so zložitými procesmi vysporiadania vlastníctva k lesným pozemkom. Na druhej strane súčasná energetická kríza, rastúce ceny energií a ich možný nedostatok, stavia drevo do pozície strategickej suroviny s možným využitím ako alternatívneho zdroja.

Aktuálnu situáciu v LH charakterizuje aj neefektívne využívanie zdrojov dreva, výkyvy cien jednotlivých sortimentov na trhu, pričom pokles cien z minulosti vystriedal prudký nárast z dôvodu vysokého

dopytu po dreve a jeho nedostatku na trhu, vysoký export dreva a reziva do zahraničia. Situáciu ďalej komplikujú vysoké stavy raticovej zveri a predovšetkým premnoženie podkôrneho hmyzu, v dôsledku čoho dochádza k odumieraniu smrečín v značnom rozsahu. Náhodná ťažba dreva, ako základné a najúčinnšie ochranné opatrenie proti šíreniu podkôrneho hmyzu, pritom naráža na nepochopenie zo strany širokej verejnosti. Zlyhávajú globálne dohody na znížovanie emisií a odkladanie adaptačných opatrení v lesoch brzdi zmierňovanie dopadov zmeny klímy na lesy. K nepriaznivej situácii sa pridáva aj všeobecne nepriaznivá situácia na trhu práce v SR, čo sa premietá predovšetkým do kvality a motivácie ľudských zdrojov a s tým súvisiacej výkonnosti. Nedostatočná pripravenosť ľudských zdrojov obmedzuje rýchlejší a zásadnejší pokrok v plnení všetkých strategických cieľov LH.

Synergický efekt všetkých identifikovaných problémov spôsobil, že LH v súčasnosti čelí vážnym výzvam ako odvetvie, ktoré zabezpečuje pre spoločnosť ekonomické, ekologické a sociálne služby. Zároveň je potrebné si uvedomiť, že LH má svoje významné špecifiká – musí rešpektovať prírodné zákonitosti veľmi dlhého výrobného cyklu a pre úspešné fungovanie preto musí zabezpečiť svoj rozvoj dlhodobo. Dôležité je spomenúť existenciu diferenciálnej renty, ktorá súvisí s výnosom z pôdy. Jej rozdielna hodnota je dosahovaná s ohľadom na rozdielne podmienky, v ktorých vlastníci, respektíve obhospodarovatelia lesa, hospodária. V lesnom hospodárstve je možné sledovať rozdielnosť nákladov a výnosov podľa hospodárskych súborov lesných typov. Okrem toho ekosystémové služby lesa (aj súkromného) užívajú iné odvetvia, organizácie i širšia verejnosť (turistika, hotelierstvo, vodári, elektrorozvody). LH chýba účinná odvetvová (lesnícka) ekonomika, ktorá by zohľadňovala a riešila jeho špecifiká. Na riešenie jednotlivých identifikovaných hlavných problémov LH môže pritom využiť široké spektrum politických nástrojov a nástrojov spravovania.

Zabezpečenie, zvýšenie konkurencieschopnosti LH možno dosiahnuť lepším využívaním základných výrobných faktorov, optimalizáciou riadiacich, marketingových a inovačných postupov, zdokonaľovaním a aktualizáciou nástrojov lesníckej politiky a ekonomiky, podporou výskumu a technologického rozvoja, lepším zhodnocovaním a marketingom lesných nedrevných produktov a služieb, podporou využívania lesnej biomasy na výrobu energie, podporou spolupráce vlastníkov lesov a skvalitňovaním vzdelávania a odbornou prípravou v LH.

Potenciál na účinnejšiu prípravu, rozvoj a využitie ľudského potenciálu v odbornej správe lesov LH SR existuje cez vzdelávanie, prenos vedomostí do praxe, podporu osobnostného rastu, nábor a výber vhodných zamestnancov, pracovné hodnotenie a odmeňovanie až po komunikáciu, koordináciu a vzájomné prepojenie jednotlivých aktérov TUOL.

Posilňovanie kooperácie, koordinácie a komunikácie pomôže zvýšiť príspevok lesov a LH do rozvoja ekonomiky vidieka, zlepšiť medzirezortnú a medzinárodnú spoluprácu, koordináciu medzi politikami ovplyvňujúcimi stav lesov a LH, a zabezpečenie oprávnených záujmov a potrieb vlastníkov, obhospodarovateľov lesov a širšej verejnosti.

V neposlednom rade o tom, že LH skutočne čelí vážnym výzvam, svedčí v posledných rokoch aj vznik niekoľkých občianskych iniciatív, ktoré sú zamerané na zlepšenie stavu lesov a hospodárenia v nich a fakt, že v tomto spoločenskom dialógu je LH skôr v defenzíve. Plneniu strategických cieľov LH SR škodia medializované kauzy, ktoré otriasli dôverou verejnosti k samotným lesníkom, zistenia korupcie a klientelizmu a nehospodárneho nakladania s majetkom vo vlastníctve štátu na základe zistení Najvyššieho kontrolného úradu SR v roku 2018². Situáciu v LH a prípravu NLP SR 2022 - 2030 ovplyvnila tiež iniciatíva MŽP SR, ktorá vyústila do novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, a ktorá do značnej miery zasiahne do hospodárenia doterajších správcov lesných pozemkov vo vlastníctve štátu. Dopady reformy národných parkov na lesné hospodárstvo a plnenie úloh NLP SR 2022 – 2030 sú popísané v Prílohe 6.

² <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/1407476/Lesy+-+z%C3%A1vere%C4%8Dn%C3%A1+spr%C3%A1va/c5085258-edd8-4d0c-8551-6d7bf4232682>

Ústredné miesto v NLP SR 2022 – 2030 má teda vízia pre lesnícku politiku SR. Vízia popisuje žiadúci stav s ohľadom na vývojové trendy, príležitosti, ohrozenia a realizačné spôsoby, ktorý má byť v budúcnosti realitou. K naplneniu vízie by malo dôjsť v strednodobom alebo dlhodobom horizonte (čo nemusí byť bezprostredne po ukončení realizácie stratégie). Vízia udáva smer lesníckej politike štátu a slúži na riadenie lesnícko-politického rozhodovania a odborného stanovenia priorít. Strategické ciele konkretizujú víziu, majú zásadný charakter, udávajú smer pre cielené opatrenia. Pre zhodnotenie predpokladaných vplyvov realizácie plánovaných opatrení bola vypracovaná Analýza výnosov a nákladov, ktorá tvorí Prílohu 7.

3. Vízia a základné strategické smerovanie

3.1 Logika intervencie, hierarchia cieľov stratégie

Základný intervenčný rámec NLP SR 2022 – 2030 určuje princípy a východiská intervencie, definuje strategické a špecifické ciele a určuje opatrenia zamerané na ich dosiahnutie. Vstupná správa Národný lesnícky program Slovenskej republiky 2022 – 2030, Lesy pre spoločnosť detailne definuje a popisuje problémy, ktoré je potrebné riešiť v stratégii, vrátane ich príčin a dôsledkov, ako aj vízií ich riešenia. Po vypracovaní analýz sa sformovalo päť tematických výborov, pričom strategické ciele boli zadefinované v zmysle tohto rozdelenia, tzn. samostatne pre jednotlivé tematické výbory. Špecifické ciele boli následne definované pre každý strategický cieľ v súlade s ich vecnou náplňou. Okrem opisu a východiskového stavu každého špecifického cieľa boli tiež definované ukazovatele výsledku a výstupu. Na najnižšej úrovni boli k jednotlivým špecifickým cieľom priradené opatrenia na ich dosiahnutie. Ku každému opatreniu bol priradený indikatívny časový a finančný rámec plnenia, vrátane zdroja financovania, indikátor výstupu, očakávaná cieľová hodnota a zodpovednosť za plnenie.

NLP SR 2022 - 2030 má 17 strategických cieľov, 31 špecifických cieľov a 77 opatrení, pričom vo všeobecnosti sa pozornosť venuje trom globálnym oblastiam, zachytávajúcim dôležité ekonomické, environmentálne a spoločenské ciele, ktoré je potrebné v rámci stratégie riešiť komplexným spôsobom, tzn. kombináciou opatrení z jednotlivých tematických oblastí. Mechanizmy pôsobenia opatrení sú komplexne prepojené a často prispievajú k naplneniu viacerých cieľov súčasne. Prepojenie opatrení s cieľmi a opatreniami v iných tematických výboroch je popísané v rámci ich opisu.

3.2 Vízia a globálny cieľ

Vízia NLP SR 2022 – 2030 „LESY PRE SPOLOČNOSŤ“: riadenie lesov a LH založené na včasných a presných informáciách, interdisciplinárnom prístupe a účasti zainteresovaných strán na všetkých úrovniach zabezpečí zachovanie biodiverzity, trvalo udržateľný rozvoj a kvalitu života obyvateľstva. V súvislosti s uvedenou víziou boli definované nasledujúce tri globálne ciele NLP SR 2022 – 2030:

1. Lesné hospodárstvo ako základ modernej bioekonomiky vidieka
2. Diverzifikované lesy pripravené lepšie odolávať zmene klímy a zmierňovať jej dosahy
3. Prosperujúca spoločnosť nekonfliktne využívajúca všetky funkcie lesov

Naplnenie uvedenej vízie a definovaných globálnych cieľov bude zabezpečené prostredníctvom štruktúry strategických a špecifických cieľov NLP SR 2022 – 2030, ktoré sú bližšie rozpracované v nasledujúcej kapitole 4:

- **Strategický cieľ I: Uskutočniť adaptačné opatrenia v lesoch ohrozených zmenou klímy**
 - Špecifický cieľ 1.1 Zlepšiť účinnosť vykonávania opatrení ochrany lesa v najviac ohrozených porastoch
 - Špecifický cieľ 1.2 Rozpracovať premenu porastov s nevhodným drevinovým zložením na odolnejšie zmiešané lesy
 - Špecifický cieľ 1.3 Zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a jeho využitie pri asistovanej migrácii
- **Strategický cieľ II: Zavádzať prírode blízke hospodárenie v lesoch**
 - Špecifický cieľ 2.1 Rozpracovať prebudovu na prírode blízke hospodárenie najmenej na ¼ výmery lesov Slovenska
 - Špecifický cieľ 2.2 Vytvoriť predpoklady pre zníženie negatívneho vplyvu raticovej zveri na juvenilné štádiá cieľových drevín
- **Strategický cieľ III: Využiť dreviny na nelesných pozemkoch pri adaptácii krajiny na zmenu klímy**
 - Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť podmienky na doriešenie statusu tzv. bielych plôch
 - Špecifický cieľ 3.2 Podporiť uplatnenie agrolesníckych systémov v podmienkach Slovenska

- **Strategický cieľ IV: Zvýšiť konkurencieschopnosť lesnícko-drevárskeho sektora prostredníctvom efektívnejšieho využívania dreva a výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou na princípoch obehového biohospodárstva**
 - Špecifický cieľ 4.1 Zlepšiť kvalitatívnu štruktúru dodávok sortimentov surového dreva a zvýšiť jeho domácu spotrebu
 - Špecifický cieľ 4.2 Technologicky modernizovať a zvyšovať pridanú hodnotu lesnícko-drevárskeho sektora
 - Špecifický cieľ 4.3 Zvýšiť kaskádové a obehové využívanie dreva
- **Strategický cieľ V: Optimalizovať energetické využívanie drevnej biomasy**
 - Špecifický cieľ 5.1 Optimalizovať energetické využívanie palivovej drevnej biomasy na lesných a nelesných pozemkoch, recyklovaného dreva a zvyškov po spracovaní dreva
- **Strategický cieľ VI: Vybudovať komplexný informačný systém poskytujúci údaje o trhu s drevom a výrobkami z dreva**
 - Špecifický cieľ 6.1 Dobudovať štatistické zisťovanie informácií o surovom dreve a výrobkoch z dreva
 - Špecifický cieľ 6.2 Zlepšiť dostupnosť údajov o surovom dreve
- **Strategický cieľ VII: Podporovať využívanie surového dreva ako obnoviteľnej a udržateľnej suroviny**
 - Špecifický cieľ 7.1 Podporovať certifikované produkty a spotrebiteľské reťazce
- **Strategický cieľ VIII: Zvýšiť podiel využívania environmentálne vhodných a moderných technológií a techniky**
 - Špecifický cieľ 8.1 Modernizovať a ekologizovať technológie a techniku v LH
- **Strategický cieľ IX: Zlepšiť kvalitu a optimalizovať hustotu lesnej dopravnej siete, zvýšiť podporu lesníckotechnických meliorácií**
 - Špecifický cieľ 9.1 Zlepšiť kvalitu lesnej dopravnej siete
 - Špecifický cieľ 9.2 Zlepšiť vodný režim povodí a zvýšiť protieróznu funkciu lesa
- **Strategický cieľ X: Zvýšiť využívanie moderných informačno-komunikačných technológií a DPZ**
 - Špecifický cieľ 10.1 Zlepšiť využitie údajov informačného systému LH v zmysle strategických priorít NKIVS
 - Špecifický cieľ 10.2 Zvýšiť využívanie moderných informačno-komunikačných technológií a DPZ v zisťovaní stavu lesa
- **Strategický cieľ XI: Zabezpečiť participáciu pri prerokovávaní verejných politík o lesoch**
 - Špecifický cieľ 11.1 Vytvoriť trvalú platformu na zjednotenie rozmanitých záujmov pri využívaní lesa
- **Strategický cieľ XII: Vytvoriť efektívnu kombináciu nástrojov verejnej politiky na zlepšenie obhospodarovania a konkurencieschopnosti neštátnych lesov malých výmer**
 - Špecifický cieľ 12.1 Inovovať súčasné nástroje verejnej politiky s osobitným dôrazom na lesy v neštátnom vlastníctve
 - Špecifický cieľ 12.2 Posilniť kvalitu obhospodarovania lesných pozemkov s osobitným dôrazom na lesy v neštátnom vlastníctve
- **Strategický cieľ XIII: Získať inovatívne poznatky a posilniť ľudské zdroje pre dobré spravovanie lesov**
 - Špecifický cieľ 13.1 Realizovať výskum a vývoj pre podporu inovácií v lesníctve a súvisiacich odvetviach
 - Špecifický cieľ 13.2 Inovovať celoživotné vzdelávanie v súlade s potrebami prax
- **Strategický cieľ XIV: Posilňovať spoločenskú akceptovateľnosť lesníckeho sektora**

- Špecifický cieľ 14.1 Prezentovať činnosť vlastníkov a obhospodarovateľov lesov a profesionálov z lesníckeho a drevárskeho sektora
- Špecifický cieľ 14.2 Popularizovať aktuálne výsledky vedecko-výskumných aktivít lesníckeho sektora
- Špecifický cieľ 14.3 Zabezpečiť prezentáciu lesníctva v spolupráci so súvisiacimi sektormi
- **Strategický cieľ XV: Inovovať program starostlivosti o lesy smerom k dobrému spravovaniu a participatívne zabezpečovaniu ekosystémových služieb lesa**
 - Špecifický cieľ 15.1 Formulovať a implementovať nové prvky spravovania pri využívaní PSL
- **Strategický cieľ XVI: Zaviesť mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa**
 - Špecifický cieľ 16.1 Vypracovať a realizovať verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa
 - Špecifický cieľ 16.2 Vypracovať a realizovať verejno-súkromné a súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa
- **Strategický cieľ XVII: Zaviesť mechanizmy zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa**
 - Špecifický cieľ 17.1 Vypracovať a realizovať mechanizmy na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky

4. Opis strategických a špecifických cieľov a opatrení v jednotlivých strategických oblastiach

V nasledujúcich podkapitolách sú detailne popísané strategické a špecifické ciele, vrátane opatrení vedúcich k ich naplneniu, a to v členení podľa jednotlivých tematických výborov. Opis každého strategického cieľa obsahuje názov cieľa a jeho popis v rámci preambuly. Tá reflektuje súčasný stav riešenej problematiky, ako aj spôsoby a prínosy naplnenia jednotlivých strategických cieľov.

Ku každému strategickému cieľu sú priradené špecifické ciele vedúce k jeho naplneniu. Opis každého špecifického cieľa obsahuje jeho názov, väzbu na strategický cieľ a prípadne ďalšie ciele stratégie, ukazovateľ výsledku a výstupu, ako aj odhadovaný objem nákladov na jeho dosiahnutie. Na ďalšej úrovni sú popísané opatrenia vedúce k naplneniu príslušného špecifického cieľa, vrátane časového a finančného rámca, indikátora výstupu, cieľovej hodnoty a zodpovednosti za dané opatrenie.

4.1 Tematický výbor č. 1 – Lesy a klíma

Strategický cieľ I: Uskutočniť adaptačné opatrenia v lesoch ohrozených zmenou klímy	
<i>Preambula:</i>	
Cieľ reflektuje nepriaznivý vývoj zdravotného stavu ihličnatých (najmä smrekových a borovicových) lesov, gradujući v posledných rokoch ich veľkoplošným rozpadom, ale aj postupným chradnutím a odumieraním. Príčinou je zmena klímy, a s ňou spojené extrémne počasie, podkôrny hmyz a vplyv hospodárenia v minulosti. Ambíciou do roku 2030 je spomalenie rozpadu, a naštartovanie zásadnej zmeny drevinového zloženia najmenej na tretine súčasnej výmery porastového typu „smrečina“ a porastového typu „borina“ (t.j. na cca 100 tis. ha), s dôrazom na umelo založené monokultúry týchto drevín s vyšším vekom, rastúce v nevhodných stanovištných podmienkach. Pozornosť sa zameria na preventívne opatrenia ochrany lesa pre spomalenie rozpadu ohrozených lesov, na podporu vnášania chýbajúcich pôvodných drevín a drevín budúcej klímy (asistovaná migrácia) v lesoch s nevhodným drevinovým zložením všeobecne, a na zabezpečenie genofondu lesných drevín pre tento účel, vrátane úpravy pravidiel jeho prenosu v podmienkach zmeny klímy.	
Špecifický cieľ 1.1	Zlepšiť účinnosť vykonávania opatrení ochrany lesa v najviac ohrozených porastoch
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na spomalenie rozpadu aktuálne najviac ohrozených lesov Slovenska (smrečiny, boriny, nestabilné preštíhlené porasty). Jeho naplnenie predpokladá vykonanie cielených administratívnych, signalizačných, preventívnych ochranných a obranných opatrení proti najčastejšie sa vyskytujúcim kalamitným škodlivým činiteľom (podkôrny hmyz a vietor). Znížením náhodných ťažieb sa prispeje k zvýšeniu záchyty uhlíka v lesoch. Jeho dosiahnutie je podmienkou splnenia parciálneho cieľa 6,8 mil. ton čistých záchyty ekvivalentov CO ₂ do roku 2030, ktorý pre Slovensko ukladá balík opatrení „Fit for 55“. Špecifický príspevok k plneniu cieľov kľúčových dokumentov o lesoch na úrovni OSN, EU a Karpatského dohovoru obsahuje Príloha 8 ³ . Východiskový stav: Podľa vyrovnaného trendu objemu náhodných ťažieb v lesoch Slovenska bola v roku 2000 jeho hodnota 3,3 mil. m ³ , v roku 2010 4,5 mil. m ³ , a v roku 2020 5,5 mil. m ³ , s prognózou 6,3 mil. m ³ na rok 2030 (viď Vstupná správa).	

³ Platí pre všetky špecifické ciele tematických výborov 1 - 5

Ukazovateľ výsledku: Zastavený a zvrátený nepriaznivý trend nárastu poškodenia a rozpadu lesov v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov.					
Ukazovateľ výstupu: Ustálený ročný objem náhodných ťažieb v lesoch vyjadrený pomocou 3 ročného kľzavého priemeru na cieľovej hodnote 4,4 mil. m³/rok v roku 2030. Cieľová hodnota je o 30 %, resp. o 1,9 mil. m³/rok nižšia ako prognóza na rok 2030 pre nulový variant (bez prijatia opatrení).					
Odhadované náklady	17,18 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Finančne podporiť vykonávanie výchovných zásahov na zvýšenie stability mladých lesných porastov	2022 - 2030	14,48 mil. EUR z PRV, SP SPP	Podporená výmera vykonaných opatrení	74 tis. ha	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k vykonávaniu výchovných zásahov v mladých lesných porastoch. Tieto zásahy majú zásadný význam pre formovanie drevinového zloženia, kvality a najmä statickej stability budúcich porastov. V roku 2020 sa podľa Zelenej správy vykonali prečistky na výmere 19 946 ha, čo predstavuje 68 % žiaduceho rozsahu naplánovaného v PSL, a prebierky na celkovej výmere 34 317 ha, čo predstavuje len 52 % rozsahu naplánovaného v PSL. Priama podpora sa uplatní najmä pri prečistkách. Vykonanie prebierok, z ktorých môžu plynúť aj tržby, sa podporí nepriamo cez podporu za poskytovanie mimoprodukčných funkcií lesov (Vyhľadávka 226/2017 Z. z.). Kalkulované náklady: Zahŕňajú podporu vo výške priemerného nákladu na vykonanie prečistky za roky 2018-2020 (195 EUR/ha; Zelená správa 2021) na 1/4 predpokladaného ročného plánu prečistiek (ktorý je cca 33 tis. ha) za obdobie 9 rokov platnosti NLP (2022-2030). Výpočet: 33 tis. ha x 9 rokov x 0,25 výmery x 195 EUR/ha = 14,48 mil. EUR (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Finančne podporiť odkôrňovanie napadnutého, a pre škodcov atraktívneho ihličnatého dreva ponechaného v lese	2022 - 2030	2,7 mil. EUR z PRV, SP SPP	Podporený objem ošetrovaného dreva	225 tis. m³	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k vykonaniu ručného alebo motomanuálneho odkôrnenia biotickými škodcami napadnutého alebo potenciálne napadnuteľného dreva, zámerne ponechaného v porastoch napríklad v rámci podpory biodiverzity, alebo v rámci spracovania klasických lapákov. Kalkulované náklady: Zahŕňajú paušálny náklad 12 EUR/m³, ktorý pokrýva stínku, odvetvenie a odkôrnenie hrubého ihličnatého dreva s objemom 1m³ a viac, pri predpokladanom ročnom objeme takejto hmoty 25 tis. m³ za obdobie 9 rokov platnosti NLP (2022-2030). Výpočet: 25 tis. m³ x 9 rokov x 12 EUR/m³ = 2,7 mil. EUR.					
Špecifický cieľ 1.2	Rozpracovať premenu porastov s nevhodným drevinovým zložením na odolnejšie zmiešané lesy				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zvyšovanie podielu chýbajúcich pôvodných drevín a drevín budúcej klímy (asistovaná migrácia) do lesných porastov s nevhodným drevinovým zložením. Pôjde najmä o vnášanie buka a jedle do nepôvodných smrečín v podhorskom a horskom stupni, a vnášanie domácich dubov a cenných listnáčov do drevinovo nevhodných porastov nižších polôh (boriny, hrabiny, ceriny). Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy. Zvyšovaním odolnosti lesov z dlhodobého hľadiska prispieva k udržaniu zachytov uhlíka v lesoch, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: Podľa výsledkov Národnej inventarizácie a monitoringu lesov Slovenska, približne 300 tis. ha lesov tvoria zmenou klímy najviac ohrozené porastové typy smrečina a borina (Šebeň, 2017). Dlhodobejšie pozorovaný je trend expanzie hraba a cera na dubových stanovištiach,					

a podstatného úbytku duba zimného, letného a jedle v najmladších rastových fázach (Konôpka a kol. 2012). Dub a jedľa sú pritom (popri buku a cenných listnáčoch) považované za kľúčové dreviny našich budúcich lesov v podmienkach zmeny klímy (Kulla a kol., 2019).					
Ukazovateľ výsledku: Obnovená biodiverzita, a zlepšené predpoklady pre zvýšenie odolnosti a udržanie schopnosti lesov Slovenska plniť produkčné a ostatné funkcie (ekosystémové služby) lesov v podmienkach zmeny klímy na významnej časti najviac problematických lesov.					
Ukazovateľ výstupu: Rozpracovaná premena drevinového zloženia na 200 tis. ha lesných porastov s nevhodným drevinovým zložením (ohrozené smrečiny a boriny, ceriny a hrabiny), t.j. na 10 % výmery lesov Slovenska. Pri intenzite výsadiieb/podsadiieb cieľových drevín 10 % výmery porastu to zodpovedá 20 tis. ha čistej podsadenej plochy, resp. 100 mil. vysadených stromov.					
Odhadované náklady	41,77 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Uplatniť modely adaptácie lesov SR na zmenu klímy pri tvorbe PSL, so zohľadnením úlohy prípravných drevín	2023 - 2025	170 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový manažmentový nástroj	1	MPRV SR NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je zapracovanie nových odporúčaní pre adaptáciu na zmenu klímy do rámcového plánovania a tvorby PSL. Ide najmä o Modely adaptácie lesov Slovenska na zmenu klímy (NLC, 2019), Alternatívne modely manažmentu lesov – výstupy projektu ALTERFOR (TUZVO), a ďalšie dostupné poznatky o úlohe a využiteľnosti prípravných drevín (breza, osika, rakyta, jarabina) na kalamitných holinách.					
Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 3 FTE po dobu 2 rokov pri kalkulovanej cene 25 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Finančne podporiť hlúčikovú a skupinovú výsadbu a /alebo podsadbu a ochranu cieľových drevín budúcej klímy v porastoch s nevhodným drevinovým zložením	2023 - 2030	41,6 mil. EUR z PRV, SP SPP	Podporená výmera vykonaných opatrení	20 tis. ha	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k vnášaniu cieľových drevín budúcej klímy do porastov, kde nie je možné očakávať ich prirodzenú obnovu. Malo by byť cielene zamerané na podporu 1) vnášania buka a jedle do ohrozených a rozpadajúcich sa smrečín, 2) vnášania duba letného a duba zimného do porastov borovice, hrabu, agáta, cera a iných drevín v nížinnom a podhorskom stupni, a 3) vnášania primeranej prímеси stanovištne vhodných cenných listnáčov. Vnášanie by sa malo uskutočňovať neceloplošne, formou bioskupín (hlúčikov) vnášanej dreviny na cca 10 % plochy dotknutého porastu.					
Kalkulované náklady: Zahŕňajú priemerné náklady na umelú obnovu, a prvotnú ochranu kultúr proti zveri a burine za roky 2018- 2020 (2 080 EUR/ha; Zelená správa 2021) na redukovanej ploche výsadiieb/podsadiieb 20 tis. ha. Výpočet: 20 tis. ha x 2080 EUR/ha = 41,6 mil. EUR.					
Špecifický cieľ 1.3	Zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a jeho využitie pri asistovanej migrácii				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na identifikáciu nových ohrození v súvislosti so zmenou klímy, a uskutočnenie krokov pre zachovanie existujúcich, identifikáciu a uznávanie nových genetických zdrojov lesných drevín 1) v mieste ich prirodzeného výskytu (<i>in situ</i>) t.j. v génových základniach a porastoch uznaných pre zber semien, a 2) v prípade cenných a ohrozených zdrojov aj mimo miesta prirodzeného výskytu (<i>ex situ</i>) t.j. v semenných porastoch a/alebo sadoch, a v					

banke semien lesných drevín. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy. Zabezpečením genetickej diverzity prispieva k udržaniu odolnosti a vitality lesov, čím vytvára dlhodobé predpoklady zachytov uhlíka v lesoch a podporuje balík opatrení „Fit for 55“.

Východiskový stav: Pravidlá prenosu semien a sadeníc lesných drevín určuje vyhláška MPRV SR 501/2010 Z.z. Podľa údajov Zelenej správy (MPRV SR, 2021) sa genofond *in situ* trvalo chráni v sieti génových základní s rozlohou 18 762 ha, a v dočasne uznaných porastoch pre zber semien s výmerou 69 513 ha. Na zachovanie genofondu *ex situ* slúži 131 semenných porastov a 64 semenných sadov pre 7 druhov drevín. Niektoré zdroje sú ohrozené a do roku 2030 zaniknú. Napríklad výmera uznaných porastov za posledných 5 rokov klesla hlavne v dôsledku kalamít v lesoch o 6,5 tis. ha.

Ukazovateľ výsledku: Obnovené, resp. novozriadené zdroje genofondu pre najviac ohrozené, a/alebo v podmienkach zmeny klímy nedostatkové zdroje lesného reprodukčného materiálu pôvodných drevín v rozsahu nevyhnutnom pre úspešnú asistovanú migráciu.

Ukazovateľ výstupu: 10 novo založených a 10 zrekonštruovaných semenných porastov alebo semenných sadov pre zber semien deficitných a ohrozených druhov drevín a ich genotypov.

Odhadované náklady	2,65 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať analýzu ohrozených genotypov drevín a plán dobudovania siete objektov na zachovanie genofondu drevín	2023 - 2024	60 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový manažmentový nástroj	1	NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je identifikovať najviac ohrozené a pre potrebu asistovanej migrácie nedostatočne dostupné, alebo chýbajúce zdroje genofondu lesných drevín, a vypracovať projekt ich doplnenia. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 2 FTE pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Pripraviť podklady pre úpravu prenosu lesného reprodukčného materiálu vrátane zadefinovania klimaticky vhodných drevín a ich proveniencií pre asistovanú migráciu	2026 - 2027	90 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis	1	MPRV SR NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je v nadväznosti na výsledky medzinárodného a vlastného výskumu navrhnúť komplexné riešenie nových požiadaviek kladených na prenos lesného reprodukčného materiálu pri asistovanej migrácii v podmienkach prebiehajúcej zmeny klímy v národnom aj medzinárodnom meradle. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 3 FTE pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
c) Finančne podporiť ciele zakladanie nových a rekonštrukcie existujúcich semenných sadov, semenných porastov a matečníc klonov <i>ex situ</i>	2024 - 2030	1,5 mil. EUR z verejných zdrojov, EŠIF	Počet realizovaných projektov	20	MPRV SR, MŽP, Obhosp. lesa

Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k zakladaniu nových semenných porastov a semenných sadov pre najviac ohrozené alebo deficitné dreviny/genotypy (v nadväznosti na opatrenie a). Do roku 2030 sa predpokladá založenie najmenej 10 nových, a obnova/rekonštrukcia 10 existujúcich zdrojov tohto typu. Kalkulované náklady: Kalkulovaná je priemerná cena 100 tis. EUR/jeden založený; resp. 50 tis. EUR/jeden zrekonštruovaný semenný porast/sad. Táto cena by mala pokryť všetky súvisiace projektové a realizačné náklady obhospodarovateľa lesa, a zároveň ho dostatočne motivovať. Výpočet: 10 novo založených jednotiek x 100 tis. EUR + 10 zrekonštruovaných jednotiek x 50 tis. EUR = 1,5 mil. EUR.					
d) Modernizovať a zvýšiť kapacity spracovania semennej suroviny pre semennú banku lesných drevín Slovenska	2027	1,0 mil. EUR z EŠIF	Modernizovaná technológia	1	MPRV SR, MŽP, LESY SR, š.p.
Opis opatrenia: Opatrenie má zlepšiť technologickú úroveň, a zvýšiť spracovateľské kapacity jediného spracovateľa semennej suroviny na Slovensku pre potreby priebežného zásobovania národnej banky semien lesných drevín. Kalkulované náklady: Predstavujú odborný odhad rozpočtu projektu potenciálne realizovateľného v rámci vhodnej výzvy EŠIF.					

Strategický cieľ II: Zavádzať prírode blízke hospodárenie v lesoch	
<i>Preambula:</i> Pestovanie prírode blízkych (t.j. zmiešaných a trvalo rôznovekých) lesov pôvodných drevín má potenciál zmiernovať zmenu klímy lepšou sekvenciou uhlíka, formovať lesy schopné lepšie odolávať zmene klímy, a obnovovať sa po narušení. V súčasnosti sa PBHL uskutočňuje na približne 4 % výmery lesov Slovenska. Ambíciou je do roku 2030 naplniť cieľ „Konceptie prírode blízkeho hospodárenia v lesoch Slovenska“ (MPRV SR, 2019), a zvýšiť výmeru PBHL na 25 % plochy lesov Slovenska, t.j. na ca 500 tis. ha. Pozornosť sa zameria na dopracovanie vykonávacích predpisov, pracovných a technologických postupov, postupov vyhotovenia PSL, a na vytvorenie motivačných nástrojov pre prechod na PBHL, a zakladanie demonštračných objektov správnej praxe PBHL, vrátane foriem PBHL zameraných na ochranu biodiverzity napr. ponechávaním časti mŕtveho dreva a stromov na dožitie. Osobitným problémom pri zavádzaní PBHL je premnožená raticová zver, ktorá vážne narúša procesy prirodzenej obnovy drevín na ktorej je PBHL založené. Nárast stavov zveri indikuje odstrel, ktorý je v súčasnosti 3 až 4 krát vyšší ako v roku 2000.	
Špecifický cieľ 2.1	Rozpracovať prebudovu na prírode blízke hospodárenie najmenej na ¼ výmery lesov Slovenska
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na podporu prechodu na prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL) v zmysle novelizovaného § 2, pís. x) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch, t.j. na postupné vytváranie lesov s diferencovanou vekovou, druhovou, genetickou a priestorovou štruktúrou v maximálnej možnej miere sa približujúcou prirodzeným lesom charakteristickým pre podmienky danej lokality. Takéto lesy prispievajú k zachovaniu pôvodnej biodiverzity, lepšie odolávajú dopadom zmeny klímy, a lepšie plnia ekosystémové služby lesov. Môžu byť teda <i>win-win</i> riešením lesného hospodárstva do budúcnosti. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku. Zabezpečením lepšej odolnosti lesov, a v priemere vyššou akumuláciou zásob dreva ako bežné hospodárenie, prispieva k udržaniu záchytov uhlíka v lesoch a podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozadržné a klimatické funkcie lesov.	

Východiskový stav: V súčasnosti sa cieľavedome PBHL uplatňuje na výmere blížiacej sa 90 tis. ha v rámci pilotných a demonštračných objektov hnutia ProSilva, a to najmä na štátnych pozemkoch. Zákomom 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (§ 14, ods. 1, písm. l) je PBHL nariadené v území s 3. stupňom ochrany (228 tis. ha). Širšie uplatnenie PBHL v bežnej praxi lesného hospodárstva predpokladá dopracovanie vykonávacích predpisov, pracovných postupov vyhotovenia PSL pre PBHL, a praktické osvojenie si metodiky prebudovy na PBHL v rôznych typoch a východiskových stavoch lesa. Ukazovateľ výsledku: Zvýšená biodiverzita, štruktúrna pestrosť, a odolnosť lesov na významnej časti hospodársky využívaných lesov Slovenska. Ukazovateľ výstupu: Cieľavedomé uplatňovanie PBHL, vrátane prebudovy na PBHL, na najmenej 25 % výmery lesov Slovenska (t.j. 500 tis. ha) v roku 2030. Cieľová hodnota je viac ako 5-násobne vyššia ako súčasný stav, a viac ako dvojnásobne vyššia ako aktuálne platná zákonná povinnosť uplatňovania PBHL v lesoch Slovenska.					
Odhadované náklady		47 mil. EUR z verejných zdrojov			
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať pracovné postupy HÚL a modely hospodárenia pre les hrúbkových tried	2023 - 2025	300 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je v nadväznosti na doterajšie výsledky výskumu (t.j. modelov cieľového stavu, zisťovania, riadenia výnosu, plánovania a pestovania) PBHL navrhnuť nové znenie pracovných postupov tvorby PSL pre rôznoveké lesy. Ide o dve už rozpracované aktivity, ktorej dokončenie sa predpokladá v prvých rokoch platnosti nového NLP. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 5 FTE na 2 roky, pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Finančne podporiť prebudovu lesa na PBHL cez integrované projekty správnej praxe	2023 - 2030	25,0 mil. EUR z PRV, SP SPP	Podporená výmera lesných celkov	100 tis. ha	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k začatiu pomerne zložitého a dlhodobého procesu prebudovy na PBHL, pri ktorom sa najmä na začiatku predpokladajú prechodne zvýšené prevádzkové aj režijné náklady. Týkajú sa najmä zlepšenia kvality dopravnej infraštruktúry a technológií pre PBHL, a náročnejšieho výkonu lesníckych opatrení (výsadby, podsadby a ich ochrana, štrukturalizačné prebierky) podľa zásad PBHL. Vzhľadom na to, že v územiach s 3. stupňom ochrany (228 tis. ha) je PBHL povinné zo zákona, a na určitej výmere sa už nachádza v pokročilom štádiu prebudovy, podpora sa zameria na územie s nižším stupňom ochrany v predpokladanom rozsahu dotknutých lesných celkov 100 tis. ha. Kalkulované náklady: Kalkulovaná je odhadnutá priemerná prepočítaná cena integrovaného projektu 250 EUR/ha, pri zohľadnení spolufinancovania produktívnych investícií a štrukturalizačných prebierok nad 50 rokov. Výpočet: 100 tis. ha x 250 EUR/ha = 25,0 mil. EUR.					
c) Finančne kompenzovať zvýšené náklady a ušlý príjem pri špecifických formách PBHL zameraných na ochranu biodiverzity	2023 - 2030	20,7 mil. EUR z PRV, SP SPP	Podporená výmera vykonaných opatrení	34 tis. ha	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má kompenzovať 1) zvýšené náklady obhospodarovateľa na výkon niektorých opatrení (špecifické výchovné zásahy a rozčleňovanie lesa, ponechávanie pionierskych drevín, vylúčenie chémie, časové a priestorové obmedzenia hospodárenia) a 2) ušlý príjem za ponechané stromy a/alebo mŕtve drevo v lese v záujme udržania a zlepšenia vybraných chránených území. Počíta sa s podporou 10 tis. ha území európskeho významu NATURA 2000; 22 tis. ha chránených vtáčích území NATURA 2000; a 2 tis. ha biotopov tetra hlučáňa.					

Kalkulované náklady: Kalkulovaná je paušálna priemerná platba na úrovni 600 EUR/ha na obdobie 5 ročného záväzku pre územia NATURA, a odhadovaná platba na úrovni 750 EUR/ha pre biotopy hlucháňa. Výpočet: 32 tis. ha x 600 EUR/ha + 2 tis. ha x 750 EUR/ha = 20,7 mil. EUR.					
d) Finančne podporiť zakladanie demonštračných objektov správnej praxe PBHL	2022 - 2030	1,0 mil. EUR z EŠIF alebo PRV	Počet realizovaných projektov	5	MPRV SR MŽP SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má zlepšiť transfer nových poznatkov výskumu do praxe, a prezentovať ukážky správnej praxe prechodu na PBHL v rôznych typoch lesa, ako motiváciu pre ďalších obhospodarovateľov pre prechod na PBHL. Opatrenie nadviaže na už začaté aktivity v rámci programu LIFE+, a operačných skupín PRV 2014-2020.					
Kalkulované náklady: Predstavujú odborný odhad počtu a sumárneho rozpočtu projektov potenciálne realizovateľných prostredníctvom vhodných výziev EŠIF.					
Špecifický cieľ 2.2	Vytvoriť predpoklady pre zníženie negatívneho vplyvu raticovej zveri na juvenilné štádiá cieľových drevín				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na riešenie vážneho problému s premnožením niektorých druhov raticovej zveri (jeleň, diviak, daniel, muflón), ktorá v niektorých regiónoch významne limituje až znemožňuje prirodzenú aj umelú obnovu niektorých drevín. Prirodzená obnova je predpokladom pre zavádzanie prírode blízkeho hospodárenia v lesoch (špecifický cieľ 2.1), a umelá obnova podmienkou premeny drevinového zloženia v rámci adaptácie lesov na zmenu klímy (špecifický cieľ 1.2). Najviac poškodzovanými drevinami sú práve dub, jedľa a cenné listnáče, ktoré sú pre tento účel kľúčové. Cieľ podmieňuje plnenie viacerých cieľov Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku.					
Východiskový stav: Odstrel problémových druhov raticovej zveri na Slovensku stúpol od roku 2000 3 až 4-násobne (viď Vstupná správa). Premnožená zver je jednou z hlavných príčin poklesu podielu domácich dubov a jedle v najmladšom vekovom stupni o 30 % za posledné 3 desaťročia. Aktuálne zastúpenie jedle v 1. vekovom stupni je 5 % a duba 5,5 % (Konôpka a kol., 2012).					
Ukazovateľ výsledku: Zásadným spôsobom znížené škody zverou na juvenilných štádiách lesa, zvrátený nepriaznivý trendu znižovania podielu domácich dubov a jedle v obnove, a tým vytvorené predpoklady pre úspešnú adaptáciu lesov na zmenu klímy.					
Ukazovateľ výstupu: Zvýšený podiel domácich dubov a jedle v 1. vekovom stupni o 30 % v porovnaní s aktuálnym stavom, t.j. na 6,5 % v prípade jedle, a na 8,25 % v prípade domácich dubov (duba zimného a letného spolu) do roku 2030.					
Odhadované náklady	12,63 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Dopracovať právnu úpravu v oblasti poľovníctva vo vzťahu k poľovníckemu plánovaniu, prikrmovaniu, regulácii stavov zveri a uplatňovania náhrad za škody spôsobené zverou	2023	60 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	2	MPRV SR NLC
Opis opatrenia: Pôjde o návrh zmeny zákona č. 274/2009 Z.z. o poľovníctve a vyhlášky MPRV SR č. 344/2009 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve. V zákone by sa mala upraviť oblasť poľovníckeho plánovania a informačného systému (§ 30), čiastočne aj stanovenia rozsahu zodpovednosti užívateľa					

poľovného revíru za škody spôsobené zverou (§ 69). Vo vyhláške pôjde o novelizáciu postupov poľovníckeho plánovania (§ 24) tak, aby reflektovalo reálny stav životného prostredia zveri a únosnosť škôd ňou spôsobovaných. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 2 FTE pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Vypracovať novú metodiku regulácie stavov zveri na báze sledovania únosnosti škôd na lesnom ekosystéme a poľných kultúrach	2026	90 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR, NPPC, NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je pri zohľadnení medzinárodných skúseností a výsledkov vlastného výskumu navrhnúť novú metodiku regulácie stavov raticovej zveri podľa skutočných škôd na obnove lesa a poľnohospodárskych plodínach, a nie podľa niekedy subjektívne a účelovo určených jarných kmeňových stavov zveri. Metodika zadefinuje kategórie a únosnú mieru poškodenia, spôsob monitoringu poškodenia, a prepojenie miery poškodenia s výškou odstrelu. Jej spracovanie vyžaduje kolektív expertov z oblasti lesného hospodárstva aj poľnohospodárstva. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 3 FTE pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
c) Podporiť budovanie oplôtkov na ochranu lesných drevín proti poškodzovaniu zverou	2022-2030	12,48 mil. EUR z PRV, SP SPP	Počet km	3 200	MPRV SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k budovaniu malých oplôtkov primárne malých výmer (s výmerou cca 20 x 20 m) pre ochranu obnovy zverou najviac ohrozených drevín, najmä duba, jedle, cenných listnáčov; pri premenách smrečín aj buka. Ich budovanie bude podporené najmä v oblastiach s vysokou mierou poškodzovania obnovy zverou. Oplôtky môžu zároveň slúžiť na sledovanie poškodenia obnovy podľa novej metodiky (opatrenie b). Kalkulované náklady: Zahŕňajú priemerné náklady na oplocovanie lesných kultúr za roky 2017- 2019 (3 900 EUR/km; Zelená správa 2021) na vybudovanie 8 tis. oplôtkov 20 x 20 m, čo zodpovedá celkovej dĺžke 3 200 km oplocenia. Výpočet: 3 200 km x 3 900 EUR/km = 12,48 mil. EUR.					

Strategický cieľ III: Využitie dreviny na nelesných pozemkoch pri adaptácii krajiny na zmenu klímy	
<i>Preambula:</i>	
Podľa výsledkov Národnej inventarizácie a monitoringu lesov Slovenskej republiky je na Slovensku takmer 300 tis. tzv. bielych plôch, t.j. poľnohospodárskej pôdy porastenej lesnými drevinami a krovínami (nelesnou drevinovou vegetáciou). Biele plochy sú zdrojom právnej neistoty v oblasti manažmentu krajiny, a pri sledovaní pôvodu dreva, nakoľko evidencia ťažby na nich nepodlieha zákonu o lesoch. Biele plochy môžu prispieť k mitigácii dopadov zmeny klímy viazaním uhlíka v produkcii drevín a zvyšujú biodiverzitu krajiny. Ambíciou je do roku 2030 legislatívne a funkčne vysporiadať jednu tretinu, t.j. približne 100 tis. ha bielych plôch. Strategický cieľ je nadrezortný, zahŕňa vypracovanie metodiky inventarizácie a funkčnej typizácie bielych plôch, a zavedenie podporných nástrojov pre alternatívne využitie bielych plôch pre lesné hospodárstvo, agrolesníctvo, alebo prvky zelenej infraštruktúry krajiny.	
Špecifický cieľ 3.1	Vytvoriť podmienky na doriešenie statusu tzv. bielych plôch

Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vytvorenie motivačného prostredia, ktoré by zvýšilo záujem vlastníkov nelesných pozemkov porastených drevinami o zosúladienie druhu kultúry s druhom pozemku, a osobitne tam, kde je to vo verejnom záujme, ich aj motivovalo na prevod takýchto pozemkov na lesný pozemok. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030. Zvyšovaním výmery lesov prispieva k udržaniu a zvyšovaniu záchytov uhlíka v lesoch, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: V súčasnosti je na Slovensku približne 300 tis. ha tzv. bielych plôch, a je predpoklad že ich výmera bude v dôsledku spontánneho zarastania opustených poľnohospodárskych pozemkov ďalej rásť. Sú prípady, keď sa pod zámienkou vyčistenia pasienku uvádza na trh drevo z nevidovanej ťažby. Hospodárenie na bielych plochách nepodlieha evidencii a kontrole ŠSLH, nakoľko biele plochy nespádajú pod zákon o lesoch. Ukazovateľ výsledku: Vytvorené transparentné pravidlá a motivačné prostredie pre vysporiadanie, t.j. zavedenie korektného právneho stavu na významnej časti tzv. bielych plôch ich vyhlásením za lesné pozemky. Ukazovateľ výstupu: 100 tis. ha súčasných bielych plôch prevedených na lesné pozemky do roku 2030, čo zodpovedá približne 1/3 ich súčasnej výmery.					
Odhadované náklady		10,18 mil. EUR z verejných zdrojov			
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Navrhnuť metodiku inventarizácie a funkčnej typizácie spoločenstiev drevín na nelesných pozemkoch využiteľnú pri územnom plánovaní a pozemkových úpravách	2024	180 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MŽP SR MPRV SR NPPC NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je navrhnuť novú metodiku komplexného riešenia statusu tzv. bielych plôch, ktorá bude obsahovať postupy efektívnej inventarizácie, a funkčnej typizácie, a návrhu ich potenciálneho ďalšieho využitia pri zohľadnení verejného záujmu. Biele plochy v zásade môžu byť prevedené do lesa, vyčistené a ďalej využívané pre poľnohospodársku produkciu, alebo sa môžu transformovať na silvopastorálne agrolesnícke systémy. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 3 FTE na 2 roky, pri kalkulovanej cene 27,5 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).					
b) Finančne podporiť tvorbu geometrických plánov pri zosúladení nezrovnalostí v evidencii a spôsobe využívania pozemkov porastených drevinami	2023 - 2030	10,0 mil. EUR z verejných zdrojov	Podporená výmera vykonaných opatrení	100 tis. ha	MPRV SR MŽP SR Obhosp. lesa
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je prispieť vlastníkom pôdy na finančne najnáročnejšie aktivity súvisiace s prevodom bielych plôch na lesné pozemky, ktorými sú geodetické zameranie, tvorba geometrických plánov a administratívne poplatky pri vklade do katastra. Na základe informatívneho prieskumu tieto náklady dosahujú cca 200 EUR na 1 ha preradeného nelesného pozemku do lesa. Popri rozdrobenom vlastníctve je finančná náročnosť hlavnou prekážkou odkladania tohto kroku. Spolugestorstvo MŽP SR sa predpokladá v prípadoch, ak vysporiadané pozemky budú slúžiť primárne pre ciele podpory a ochrany biodiverzity, napr. ako biocentrá alebo biokoridory ÚSES. Kalkulované náklady: Zahŕňajú náklady 200 EUR na 1 ha preradeného nelesného pozemku do lesa, pri cieľovej vysporiadanej výmere 100 tis. ha a 50 % spolufinancovaní vlastníkom pôdy. Výpočet: 100 tis. ha x 200 EUR/ha x 0,5 = 10,0 mil. EUR.					

Špecifický cieľ 3.2		Podporiť uplatnenie agrolesníckych systémov v podmienkach Slovenska				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vytvorenie podmienok pre v minulosti na Slovensku využívané agrolesnícke systémy, ktorých tradícia po kolektivizácii a zavedení veľkoplošného poľnohospodárstva prakticky zanikla. Agrolesnícke systémy cielene zamerané na kombináciu poľnohospodárskej produkcie s využívaním produkcie a priaznivých environmentálnych účinkov drevín na mikroklimu, vodný režim a biodiverzitu, sú považované za stabilizačné prvky krajiny, zvyšujúce jej schopnosť odolávať zmene klímy. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku. Vnásaním drevín do krajiny prispieva k zvyšovaniu zachytov uhlíka a podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: V súčasnosti agrolesnícke systémy (ALS) v našej legislatíve nie sú riešené vôbec, tá pozná len poľnohospodárske pozemky a lesné pozemky. Spoločná pôdohospodárska politika EU ALS podporuje, národný PRV 2014-2020 túto podporu neimplementoval, v novom PRV 2023-2027 sa s podporou niektorých foriem ALS v obmedzenej miere uvažuje. Ukazovateľ výsledku: Vytvorené legislatívne podmienky a dostupné pilotné ukážky pre zakladanie rôznych typov agrolesníckych systémov podmienkach Slovenska. Ukazovateľ výstupu: 10 tis. hektárov bielych plôch transformovaných na lesopastevné (silvopastorálne) agrolesnícke systémy do roku 2030.						
Odhadované náklady		2,1 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Právne zadefinovať agrolesnícke systémy v zákone o poľnohospodárstve a súvisiacich predpisoch		2023 - 2025	100 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR NPPC NLC MŽP SR
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je zaviesť pojem agrolesnícke systémy do právneho systému SR, t.j. do zákonov a do vykonávacích predpisov týkajúcich sa spôsobov využívania poľnohospodárskej pôdy. Ide o komplexnú problematiku vyžadujúcu vytvorenie širšej pracovnej skupiny v rámci rezortu pôdohospodárstva a jeho odborných inštitúcií. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 3 FTE pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov (zaokrúhlené na 10 tis. EUR).						
b) Finančne podporiť zakladanie pilotných silvopastorálnych agrolesníckych systémov na poľnohospodárskej pôde		2022 - 2030	2,0 mil. EUR z EŠIF alebo PRV	Počet realizovaných projektov	10	MPRV SR MŽP SR NPPC NLC
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je založiť ukážky správnej praxe pri transformácii bielych plôch na silvopastorálne ALS v rôznych podmienkach Slovenska, t.j. v nížinnom, podhorskom a horskom stupni. Vzhľadom na to, že nový PRV 2023-2027 počíta s podporou ALS výlučne na ornej pôde, predpokladá sa realizácia pilotných silvopastorálnych systémov cez projekty zo štrukturálnych fondov, alebo prostredníctvom operačných skupín PRV. Kalkulované náklady: Predstavujú odborný odhad počtu a sumárneho rozpočtu projektov potenciálne realizovateľných prostredníctvom vhodných výziev EŠIF.						

4.2 Tematický výbor č. 2 - Lesy a drevo

Strategický cieľ IV: Zvýšiť konkurencieschopnosť lesnícko-drevárskeho sektora prostredníctvom efektívnejšieho využívania dreva a výroby produktov s vyššou pridanou hodnotou na princípoch obehového biohospodárstva	
<i>Preambula:</i>	
Celosvetovo sa uznáva a podporuje trvalo udržateľná produkcia dreva a výrobkov z dreva ako šetrných k životnému prostrediu. Kľúčovým riešením pre stabilizáciu objemu a štruktúry produkcie dreva v podmienkach zmeny klímy bude prírode blízke hospodárenie v lesoch. Prostredníctvom ukladania uhlíka v lesoch, jeho viazaním v produktoch z vyťaženého dreva a náhradou neobnoviteľných surovín fosílného pôvodu sa chráni atmosféra Zeme. Produkty z dreva sú vyrábané v nízko energetickom produkčnom systéme, môžu byť recyklované a znovu používané a na konci doby ich upotrebitelnosti použité ako obnoviteľný zdroj bioenergie. Drevo je doposiaľ hlavným zdrojom finančných príjmov z lesov a je dôležitou surovinou pre existujúce a novovznikajúce odvetvia. Trvalo udržateľným obhospodarovaním a využívaním lesných zdrojov lesnícko-drevársky sektor (LDS) zohráva poprednú úlohu v obehovom biohospodárstve a umožňuje ho. Z uvedených dôvodov je potrebné zefektívňovať využívanie domácich zdrojov surového dreva, ich lepším zhodnocovaním a zvyšovaním domácej spotreby dreva. To je podmienené investíciami do technologickej modernizácie, výskumu a inovácií v odvetviach LDS s ohľadom na disponibilný objemový a kvalitatívny potenciál dreva v lesoch Slovenskej republiky. Cieľom je zvyšovanie príspevku LDS k hospodárskemu rozvoju a zamestnanosti, tvorbe vyššej pridanej hodnoty, zlepšovaniu ochrany životného prostredia a zmierneniu dopadov zmeny klímy. Kvalitné služby a produkty z dreva určené na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie prispievajú k celkovému zdraviu ľudí, ako aj naplneniu nevyhnutnosti žiť vo väčšom súlade s prírodou.	
Špecifický cieľ 4.1	Zlepšiť kvalitatívnu štruktúru dodávok sortimentov surového dreva a zvýšiť jeho domácu spotrebu
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vytvorenie optimálnych podmienok pre efektívne využívanie produkčného a kvalitatívneho potenciálu domácich zdrojov dreva. K jeho naplneniu by malo prispieť najmä zlepšenie domáceho dopytu po najcennejších sortimentoch I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatých piliarskych sortimentoch prostredníctvom investícií do rozšírenia doposiaľ chýbajúcich spracovateľských kapacít. Následne sa predpokladá zníženie exportu daných sortimentov a ich spracovanie na produkty s vyššou pridanou hodnotou v tuzemsku. Zlepšovaním využívania produkčného a kvalitatívneho potenciálu domácich zdrojov dreva a ich spracovaním na produkty s vyššou pridanou hodnotou sa prispeje k udržaniu záchyty uhlíka vo výrobkoch z dreva s dlhšou životnosťou, čím sa podporuje balík opatrení „Fit for 55“. Tento cieľ prispeje taktiež k plneniu opatrení a cieľov Národného programu využitia potenciálu dreva SR, ako aj strategického dokumentu Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030. Východiskový stav: Súčasná štruktúra skutočných dodávok ihličnatých a listnatých sortimentov surového dreva je v porovnaní s disponibilným potenciálom pomerne nepriaznivá. V priemerných ročných dodávkach surového dreva za obdobie rokov 2010-2020 bol nižší skutočný podiel cennejších sortimentov kvalitatívnych tried I, II a III pri ihličnatých drevinách o 11,7 % a pri listnatých o 13,9 %. Málo sa spracovávajú najkvalitnejšie sortimenty I. a II. kvalitatívnej triedy (iba 0,2 % z celkových dodávok surového dreva), ktorých domáci ročný produkčný potenciál sa pohybuje približne na úrovni 8,7 % pri listnatých a 7,5 % pri ihličnatých drevinách. Limitované spracovateľské kapacity DSP vedú tiež k zvýšenému exportu listnatej piliarskej guľatiny, resp. obhospodarovateľa lesa sú nútení predávať ju odberateľom v nižšej kvalitatívnej triede za nižšiu cenu. V prípade maximálnej realizácie disponibilného potenciálu by bolo ročné speňaženie dodávok dreva vyššie o 77 mil. EUR. Ukazovateľ výsledku: Vyššie domáce spracovanie najcennejších sortimentov I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatej piliarskej guľatiny.	

Ukazovateľ výstupu: Zvýšenie domáceho spracovania najcennejších sortimentov I. a II. kvalitatívnej triedy na úroveň približne 25 % ich produkčného potenciálu, t.j. 2 % pri ihličnatých a 1,75 % pri listnatých drevinách. Zvýšenie podielu dodávok listnatej piliarskej guľatiny domácim spracovateľom na úroveň 40 %, t.j. približne viac o 3,5 % priemeru ostatných piatich rokov. Obidva ukazovatele sa dosiahnu do roku 2030 s perspektívou ďalšieho zvyšovania.					
Odhadované náklady		5 mil. EUR z verejných zdrojov + súkromné zdroje			
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Zvýšiť podiel surového dreva predávaného prostredníctvom elektronických aukcií a verejných dražieb dreva, najmä sortimentov najvyššej kvality	2024 - 2030	-	Inovovaný proces	1	MPRV SR; organizácie štátnych lesov
Opis opatrenia: Elektronické aukcie dreva (EAD) sú najtransparentnejšou formou jeho predaja. Opatrenie má zabezpečiť zvýšenie podielu dreva, predovšetkým najvyššej kvality, predaného formou EAD najmä v štátnych lesoch. Mala by sa tak poskytnúť čo najširšia dostupnosť a rovnaké šance pre všetkých účastníkov trhu pri nákupe drevnej hmoty potrebnej k naplneniu ich podnikateľských cieľov. Zároveň sa predpokladá dosiahnutie optimálneho speňaženia, pretože ceny vysúťažené v jednotlivých aukciách by mali odrážať skutočnú situáciu na trhu s drevom. Celý chod aukcií od ich registrácie až po ich ukončenie sa riadi podľa Aukčného poriadku. S úspešnými účastníkmi sú uzatvárané kúpne zmluvy na príslušné obdobie roka. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu ministerstva, odborných zamestnancov štátnych podnikov a prevádzkovateľa EAD pri kalkulovanej cene 50 tis. EUR/FTE vrátane nevyhnutných ostatných výdavkov na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Podporovať vytváranie malých lokálnych spracovateľských reťazcov	2023 - 2030	5 mil. EUR z verejných zdrojov	Počet vytvorených reťazcov	10	MPRV SR; Obhosp. lesa, Subjekty drevárskej prvovýroby
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu vytvárania malých lokálnych spracovateľských reťazcov zameraných na prepojenie lesníckej prvovýroby a prvotného spracovania surového dreva. Mala by sa posilniť a podporiť horizontálna a vertikálna spolupráca medzi miestnymi prvovýrobcami a spracovateľmi, na báze ktorých bude prebiehať negociácia o dodávkach sortimentov surového dreva, cenách a podmienkach medzi jeho producentmi a spracovateľmi tak, aby sa posilňovala orientácia na nové trendy, inovácie a spoločnú propagáciu. Kalkulované náklady: Podpora sa poskytne so zdrojov PRV SR na zriaďovanie a prevádzkovanie logistických platforiem aktérov, zabezpečenie činnosti horizontálnej a vertikálnej spolupráce, logistiky produktu, informačné systémy potrebné pre koordináciu týchto činností až k predaju produktu a jeho marketing. Náklady a ich štruktúra budú špecifikované v schválených realizačných projektoch. Podpora vytvorenia min. 10 lokálnych partnerstiev sumou 500 tis. EUR pri intenzite pomoci 50 %. Výpočet: 10 lokálnych partnerstiev x 500 tis. EUR = 5 mil. EUR z verejných zdrojov.					
c) Finančne podporiť prípadný investičný projekt v zmysle pravidiel štátnej pomoci do domáceho spracovania sortimentov I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatých piliarskych sortimentov	2023 - 2026	Investičná pomoc	Počet realizovaných projektov	1	MPRV SR MH SR MF SR MPSVaR

					Subjekty drevárskej prvovýroby
Opis opatrenia: Realizácia tohto opatrenia je zásadná pre dosiahnutie špecifického cieľa 1 a stanovených ukazovateľov výsledku. Rozšírenie spracovateľských kapacít pre dostupnú vysoko kvalitnú guľatinu na výrobu dýh, stolárskeho reziva, technických potrieb a ďalších výrobkov s vysokou pridanou hodnotou si bude vyžadovať podporu domácich podnikateľov, resp. vstup zahraničného kapitálu.					
Kalkulované náklady: Podpora sa poskytne na nákup technológií a zariadení, daňové úľavy, podporu vytvorených nových pracovných miest v zmysle pravidiel pre poskytovanie investičnej pomoci po ich splnení. Podpora vytvorenia min. 1 investície do domáceho spracovania sortimentov I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatých piliarskych sortimentov sa odhaduje na sumu 30 mil. EUR pri intenzite pomoci 30 %.					
Špecifický cieľ 4.2	Technologicky modernizovať a zvyšovať pridanú hodnotu lesnícko-drevárskeho sektora				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zvyšovanie konkurencieschopnosti, pridanej hodnoty a efektívnosti v odvetviach spracovania dreva, zníženie exportu surového dreva a výrobkov z dreva s nízkou pridanou hodnotou a tvorbu inovácií so zameraním na posilnenie domáceho spracovania a využívania drevnej biomasy a dopytu po výrobkoch z dreva a papiera. Komplexnosť a efektívne využitie drevnej suroviny sú podmienené technologickou vyspelosťou spracovateľských odvetví. Pre dosiahnutie cieľa bude potrebné prekonať zaostávajúcu digitalizácia sektora, zabezpečiť jeho technologickú modernizáciu, odstrániť diskontinuitu a neprepojenosť technológií. Z hľadiska investičnej politiky sa bude osobitná pozornosť venovať podpore rozvoja odvetví s vyššou pridanou hodnotou, so zápornou obchodnou bilanciou a modernizácii techniky a technológií v piliarskej výrobe. Cieľ prispieva prostredníctvom posilnenia domáceho spracovania a využívania drevnej k napĺňaniu Vízie lesnícko-drevárskeho sektora do roku 2040; Bioekonomickej stratégie OECD do roku 2030 ako aj Novej stratégie bioekonomiky pre udržateľnú Európu. Prostredníctvom vyššieho využívania surového dreva na výrobky s dlhšou životnosťou sa prispeje k udržaniu záchytov uhlíka vo výrobkoch z dreva s dlhšou životnosťou, čím sa podporuje balík opatrení „Fit for 55“.					
Východiskový stav: Domáce podniky najmä mechanického spracovania dreva charakterizuje stav vysokého technicko-technologického dlhu. Vzhľadom na ich nižšiu efektívnosť výroby sú väčšinou subdodávateľmi polotovarov s nižšou mierou finalizácie pre zahraničné spoločnosti. Ich kapitálová poddimenzovanosť, nedostatočné technologické vybavenie (kvalita, rozsah) a nedostatok inovácií, limitujú možnosti modernizácie a rozšírenia chýbajúcich spracovateľských kapacít. Nevzťahuje sa to na väčšie a stredné nadnárodné spoločnosti. Najmä celulózo-papierenské odvetvie patrí k najvýkonnejším odvetviám ekonomiky v SR. V súčasnosti DSP disponuje spracovateľskými kapacitami, ktoré postačujú na spracovanie celého objemu ihličnatého dreva ťaženého v SR. Na druhej strane absentuje najmä výroba drevárskych výrobkov s vysokou pridanou hodnotou, konkrétne krájaná a lúpaná dyha, preglejovaný materiál a vláknité dosky (MDF) pre nábytkársky priemysel. Pri výrobkoch s vyššou pridanou hodnotou je záporná obchodná bilancia pri výrobe listnatých dýh, drevovláknitých dosiek, OSB dosiek a v odvetviach zaoberajúcich sa výrobou sekundárnych výrobkov z papiera a spracovaníu zberového papiera.					
Ukazovateľ výsledku: Vyššia pridaná hodnota lesnícko-drevárskeho sektora					
Ukazovateľ výstupu: Zvýšenie pridanej hodnoty lesnícko-drevárskeho sektora o 10 % oproti stavu v roku 2020.					
Odhadované náklady	20,1 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť

a) Podporovať inovačné projekty lesníckej prvovýroby a prvotného spracovania surového dreva	2023 - 2030	5 mil. EUR z verejných zdrojov (MPRV - PRV)	Počet realizovaných projektov	10	MPRV SR; Obhosp. lesa, Subjekty drevárskej prvovýroby
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu vytvárania inovačných projektov lesníckej prvovýroby a prvotného spracovania surového dreva. Mala by sa posilniť a podporiť horizontálna a vertikálna spolupráca medzi miestnymi prvovýrobcami a spracovateľmi prostredníctvom zavádzania moderných technológií spracovania surového dreva. Kalkulované náklady: Podpora sa poskytne so zdrojov PRV SR na vytvorenie inovačných projektov lesníckej prvovýroby a prvotného spracovania surového dreva, ktorá zahŕňa nákup moderných a inovačných technológií, informačné systémy potrebné pre koordináciu týchto činností až k predaju produktu a jeho marketing. Podpora vytvorenia min. 10 lokálnych inovačných projektov sumou 500 tis. EUR pri intenzite pomoci 50 %. Výpočet: 10 lokálnych inovačných projektov x 500 tis. EUR = 5 mil. EUR z verejných zdrojov.					
b) Vypracovať analýzu možností tvorby pridanej hodnoty z nových produktov na biologickom základe, ako sú CLT pre drevostavby, textil a zelené chemikálie v SR	2023 - 2025	100 tis. EUR z verejných zdrojov (MPRV SR)	Štúdia	1	MPRV SR NLC Zvolen TU Zvolen
Opis opatrenia: Opatrenie prispeje k získaniu poznatkov potrebných na realizáciu prípadných investičných projektov v oblasti produkcie „krížom lepeného dreva (angl. CLT – Cross Laminated Timber). Jedná sa o produkt s homogénnymi vlastnosťami (na rozdiel od masívneho stavebného dreva), ktorý sa v blízkej budúcnosti pravdepodobne stane najvýznamnejším výrobkom používaným v masívnych drevených konštrukciách, v bytovej a viacpodlažnej výstavbe. Výhodou je, že na jeho výrobu možno použiť drevo horšej kvality alebo tiež recyklované drevo. Podobne sa v rámci opatrenia preskúmajú možnosti produkcie „viskózových vlákien“, t.j. umelo vytvoreného materiálu z buničiny s veľmi dobrými úžitkovými vlastnosťami, ktorý je optimálnou náhradou za umelé textilné vlákna a oveľa šetrnejší k životnému prostrediu než ekologicky nešetrné syntetické materiály, či bavlna. Podobne v oblasti „zelenej chémie“ vývoj smeruje k rozvoju pokročilých technológií na fragmentáciu lignocelulóзовých materiálov na základné chemické látky pre ďalšie využitie hlavne na výrobu biopalív druhej generácie, ale aj na výrobu extraktívnych látok využívaných v potravinárstve, medicíne, kozmetike a pod. Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborných zamestnancov príslušných inštitúcií pri kalkulovanej cene 100 tis. EUR/FTE vrátane nevyhnutných ostatných výdavkov na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Finančne podporiť implementáciu pokročilých technológií pre detekciu kvality a chýb dreva u spracovateľov surového dreva	2023 - 2030	15 mil. EUR z verejných zdrojov (Investičná pomoc, RIS3)	Počet realizovaných projektov	2	Podnikateľský sektor LDS; Vedecko-výskumné organizácie v oblasti LDS

Opis opatrenia: Opatrenie zabezpečí dosiahnutie vyššieho zhodnocovania drevnej suroviny v procese druhovania a mechanického spracovania (vyššej ceny, úžitkovej a pridanej hodnoty) využitím pokročilých technológií detekcie kvality a chýb dreva, napr. prostredníctvom mobilných pozemných laserových skenerov a 3D CT skenerov. Nasadenie skenovacích technológií v spojení s ďalšími IT službami umožňuje získavať a prenášať informácie o kvalite stromov a výrezov a využiť ich pri optimalizácii rezných plánov a sledovaní tokov dreva od výrezu po rezivo prostredníctvom „digitálneho odtlačku dreva“. Ďalší synergický efekt zvýšenia výťažnosti a pridanej hodnoty z vyprodukovanej drevnej suroviny prinesie prepojenie technológií 3D CT skenovania guľatiny s modernými technológiami rezania (napr. laserom) a opracovania dreva.

Kalkulované náklady: Implementácia technológií 3D skenovania: 9 mil. EUR (implementácia dvoch CT skenerov). Objem oskenovanej guľatiny približne 0,7 mil. m³ ročne. Implementácia prvkov Industry 4.0 (kyberneticko-fyzikálnych systémy – internet vecí – internet služieb) v LDS, získavanie, spracovanie, prepojenie, zdieľanie a výmena dát medzi producentmi a spracovateľmi dreva: 6 mil. EUR.

Finančné prostriedky sú požadované na inovačné projekty zamerané na vybudovanie a prevádzku infraštruktúry pre digitálny zber a uloženie 3D dát, ich spracovanie, distribúciu, 3D vizualizáciu, zdieľanie, internetové prepojenie a poskytovanie cez cloudové služby pre optimalizáciu procesov druhovania a primárneho spracovania dreva (optimalizácia rezných plánov).

Špecifický cieľ 4.3	Zvýšiť kaskádové a obehové využívanie dreva
----------------------------	--

Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zvýšenie kaskádového spracovania a využitia dreva, ktoré spočíva v efektívnom viacnásobnom využití biomasy na rôzne účely predtým, než dosiahne koniec svojho životného cyklu, a to s preferenciou reťazca: mechanické spracovanie - chemické spracovanie – recyklácia výrobkov po ukončení doby životnosti – energetické využitie. Drevné odpady, vznikajúce v procese výroby, sa primárne použijú na ďalšiu materiálovú produkciu. Prostredníctvom navrhovaných opatrení sa sleduje zvýšenie kaskádového koeficientu, resp. recyklačného stupňa s hlavným dôrazom na zabezpečenie čo najvyššej miery opätovného použitia dreva ako materiálu v priemyselných spracovateľských reťazcoch a na zvyšovanie výťažnosti a stupňa finalizácie pri spracovaní drevnej suroviny. K naplneniu cieľa prispeje tiež rozširovanie siete špecializovaných zberných dvorov a podpora masívneho využívania recyklovaného dreva do výroby aglomerovaných kompozitných materiálov, papiera, biopalív a vedľajších produktov. Špecifický cieľ prispeje k plneniu Bioekonomickej stratégie OECD do roku 2030, ako aj Novej stratégie bioekonomy pre udržateľnú Európu, prostredníctvom zvýšenia kaskádového spracovania a využitia dreva ako obnoviteľnej suroviny.

Východiskový stav: Kaskádový koeficient v roku 2018 dosiahol hodnotu 1,78. Vypočítal sa ako podiel hodnôt „zdrojov“ (11,95 mil. m³) a „použitia“ (6,68 mil. m³) v uvedenom roku. Presnosť stanovenia jeho hodnoty vo veľkej miere závisí od kvality dostupných dát o tokoch, spotrebe a spracovaní surového dreva, ktorá vo viacerých prípadoch (najmä pri drevných odpadoch a ich použití) nie je postačujúca. V podmienkach SR je najvýznamnejším producentom odpadu na báze dreva spomedzi odvetví DSP piliarsky priemysel (40 % z objemu spracovaného dreva), pričom aj u nás sa v súčasnosti uprednostňuje jeho využitie na výrobu energie, čo nezodpovedá princípom kaskádového využitia dreva.

Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie hodnoty kaskádového koeficientu

Ukazovateľ výstupu: Zlepšenie hodnoty kaskádového koeficientu o 10 % oproti roku 2018

Odhadované náklady	54 mil. EUR z verejných zdrojov
---------------------------	---------------------------------

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
----------------------	--------------	-----------------------	-------------------	-----------------	--------------

a) Podporovať rozširovanie siete zberných dvorov za účelom optimalizácie separovaného zberu a recyklácie odpadového dreva a papiera	2023 - 2030	30 mil. EUR z verejných zdrojov	Počet založených zberných dvorov	30	MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrením sa majú zlepšiť podmienky pre separovaný zber odpadového dreva a papiera, ako druhotných surovín pre opätovné použitie v priemyselných spracovateľských reťazcoch, najmä vo výrobe drevných panelov a papiera. Podporovať by sa malo rozšírenie siete zberných dvorov ako aj modernizácia existujúcich za účelom zvýšenia recyklácie odpadového dreva a zberového papiera. Kalkulované náklady: Podporované budú stavebné náklady na vybudovanie, resp. úpravy existujúcich zberných dvorov ako aj nákup strojno-technického vybavenia. Predpokladané náklady na vybudovanie 1 zberného dvora sú vo výške 1 mil. EUR. Výpočet: 30 lokálnych zberných dvorov x 1 mil. EUR = 30 mil. EUR z verejných zdrojov. Intenzita pomoci je na úrovni 90 až 95 %.					
b) V oblasti výrobných technológií a riadenia procesov finančne podporiť prednostné využívanie drevných odpadov a recyklovaného papiera, ako druhotnej suroviny pre ďalšie využitie na výrobu drevných panelov a papiera	2023 - 2030	24 mil. EUR z verejných zdrojov	Objem spracovaného odpadového dreva a papiera	2,4 mil. ton	MŽP SR MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrením sa má zabezpečiť finančná podpora prednostného využitia drevných odpadov a recyklovaného papiera v priemyselných spracovateľských odvetviach pri výrobe kompozitných materiálov a buničiny. Prispeje sa tým k zmene doterajšej praxe prednostného využívania drevných odpadov na výrobu energie a tiež k vytvoreniu pridanej hodnoty vo vyprodukovaných výrobkoch a zvýšeniu zamestnanosti. Predĺži sa doba uskladnenia uhlíka vo výrobkoch z dreva, čo je významným opatrením na zmiernenie dopadov zmeny klímy. Kalkulované náklady: Podpora spracovania drevných odpadov a zberového papiera vo forme vyplatenia dotácie vo výške 10 EUR/tona odpadového dreva alebo zberového papiera. Výpočet: spracovanie 2,4 mil. ton odpadového dreva a zberového papiera x 10 EUR/tona = 24 mil. EUR z verejných zdrojov.					

Strategický cieľ V: Optimalizovať energetické využívanie drevnej biomasy
<i>Preambula:</i>
Biomasa je v podmienkach Európy a tiež v SR dlhodobo považovaná za najvýznamnejší obnoviteľný zdroj energie (OZE). Energetická politika SR predpokladá využitie biomasy najmä na výrobu tepla a kombinovanú výrobu elektriny a tepla. Najväčšími tuzemskými zdrojmi (resp. producentmi) palivovej drevnej biomasy sú lesné a nelesné pozemky, odvetvia spracovania dreva a tiež komunálny sektor (drewný odpad). Po relatívne rýchlom raste energetického využitia drevnej biomasy došlo v posledných rokoch ku jeho stagnácii z hľadiska miery využitia a efektívnosti. Optimalizácia energetického využívania drevnej biomasy je podmienená riešením technicko-ekonomických otázok (zásobovacie reťazce biomasy, technológie) relevantnej legislatívy (lesné, nelesné pozemky, využitie rýchlorastúcich drevín) a tiež riešením sporov záujmových skupín. Produkcia palivovej drevnej biomasy a jej využitie má významný vplyv na ekonomickú efektívnosť odvetví lesnícko-drevárskeho sektora.

Špecifický cieľ 5.1	Optimalizovať energetické využívanie palivovej drevnej biomasy na lesných a nelesných pozemkoch, recyklovaného dreva a zvyškov po spracovaní dreva				
Opis cieľa: Cieľom je optimalizácia technologických postupov produkcie, dopravy, skladovania, úpravy energetických vlastností palivovej drevnej biomasy a následnej premeny energie vrátane využitia zvyškov po jej energetickom využití. Hlavnými kritériami optimalizácie budú výrobné náklady na jednotku energie, energetická efektívnosť hodnotených technologických postupov a ekologické aspekty uvádzané v špecifickom ciele 1. Palivová drevná biomasa bude primárne využívaná na výrobu tepla a vo vhodných podmienkach (stredné a väčšie energetické zdroje) na kombinovanú výrobu elektriny a tepla. Súčasťou cieľa je kvantifikácia využiteľného potenciálu palivovej drevnej biomasy s prognózou jej vývoja. Efektívne využívanie energetického potenciálu drevnej biomasy prispieva k napĺňaniu opatrení a cieľov „Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030“ a Stratégie nízkouhlíkového rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050. Nahradenie časti fosílnych palív obnoviteľnými zdrojmi energie prispeje k zníženiu emisií skleníkových plynov, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“. Východiskový stav: Okrem nedostatočného využívania potencionálnych možností v jednotlivých produkčných odvetviach sú výrazné rezervy v energetickej a ekonomickej efektívnosti. Problémy sú tiež v oblastiach tuhých zvyškov (popola) a nadmernej produkcii emisií v malých spaľovacích zariadeniach. Absentuje tvorba a najmä realizácia dlhodobej vyváženej stratégie využívania obnoviteľných zdrojov energie a jej diverzifikácie s neobnoviteľnými zdrojmi vrátane harmonizovanej legislatívy podporných mechanizmov. Chýba potrebná spolupráca jednotlivých zainteresovaných rezortov, ktorá je často nahradzovaná kampaňovitým prístupom. Ukazovateľ výsledku: Zvýšenie podielu palivovej drevnej biomasy na krytí celkovej spotreby prvotných energetických zdrojov v SR. Ukazovateľ výstupu: Zvýšenie podielu palivovej drevnej biomasy na krytí celkovej spotreby prvotných energetických zdrojov v SR o 20 % oproti súčasnému stavu.					
Odhadované náklady	60 tis. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať analýzu možností energetického využitia a prognózu využiteľného potenciálu drevnej biomasy vrátane jej uhlíkovej bilancie v jednotlivých regiónoch SR	2023-2024	40 tis. EUR z verejných zdrojov (MPRV SR, MH SR, MŽP SR)	Štúdia	1	MPRV SR MH SR
Opis opatrenia: Vypracuje sa aktualizácia kvantifikácie disponibilných zdrojov palivovej drevnej biomasy z lesných a nelesných pozemkov, spracovateľských odvetví a komunálneho sektora. Zohľadnia sa technicko-ekonomické aspekty a biologické obmedzenia (kvalita pôdy, biodiverzita, mimoprodukčné funkcie a pod.). Vyhodnotí sa aktuálna spotreba palivovej drevnej biomasy z hľadiska oblasti spotreby (bytovo-komunálny sektor, energetika, priemysel) a energetického výstupu (teplo, elektrina). Na regionálnej úrovni sa porovnajú potenciálne možnosti dodávok biomasy so spotrebou. S využitím dostupných údajov o vývojových trendoch v uvedených oblastiach sa vypracuje prognóza budúceho vývoja. Kalkulované náklady: Zahŕňajú personálne náklady pracovníkov, cestovné a ostatné priame náklady do výšky 5 % celkových nákladov.					
b) Návrh optimalizácie činnosti zásobovacích reťazcov palivovej drevnej biomasy na	2025	20 tis. EUR z verejných zdrojov (MPRV SR, MH SR, MŽP SR)	Správa	1	MPRV SR, MH SR

regionálnych úrovniach so zohľadnením rizík využívania biomasy na energetické využitie					
Opis opatrenia: Analyzuje sa súčasný stav činnosti zásobovacích reťazcov palivovej drevnej biomasy z hľadiska technicko-ekonomických parametrov, ekologických kritérií a bezpečnosti zásobovania. Na základe domácich a zahraničných odborných poznatkov sa navrhnu postupy optimalizácie činnosti reťazcov so zohľadnením regionálnych špecifik. Súčasťou analýzy je hodnotenie rizík energetického využívania palivovej drevnej biomasy, napr. kvality lesných pôd, degradácia drevných palív, produkcia emisií, bezpečnosť dodávok, konkurencieschopnosť a pod. Kalkulované náklady: Zahŕňajú personálne náklady pracovníkov, cestovné a ostatné priame náklady do výšky 5 % celkových nákladov.					

Strategický cieľ VI: Vybudovať komplexný informačný systém poskytujúci údaje o trhu s drevom a výrobkami z dreva	
<i>Preambula:</i> Súčasná úroveň poskytovania kvalitných informácií a aplikácie moderných informačno-komunikačných technológií v oblasti sledovania materiálových tokov surového dreva, trhu a obchodu s drevom a výrobkami z dreva je nedostatočná. Implementácia systémov pre podporu rozhodovania v praxi lesnícko-drevárskeho sektora si vyžaduje vytvorenie uceleného informačného systému, ktorý vytvorí podmienky pre úspešný marketing a tvorbu stratégií v ekonomicky komplikovanom prostredí produkcie a obchodu s drevom a výrobkami z dreva. Predpokladom jeho efektívnosti bude aktuálnosť a operatívnosť poskytovania zisťovaných informácií, založených na výberovom spôsobe ich zberu v stabilnej sieti spravodajských jednotiek vrátane malých subjektov. Efektívnejšie využívanie informačného potenciálu si v mnohých prípadoch vyžiada aktualizáciu zastaraných informačných štandardov. Získané informácie budú verejne prístupné pri zachovaní obchodného tajomstva a publikované v užívateľsky vhodnom formáte.	
Špecifický cieľ 6.1	Dobudovať štatistické zisťovanie informácií o surovom dreve a výrobkoch z dreva
Opis cieľa: Cieľom je vybudovanie uceleného informačného systému o dreve, založeného na údajoch, ktoré vecne (obsahovo) zodpovedajú potrebám rozvoja moderného a konkurencieschopného lesnícko-drevárskeho sektora, a ktorých zber a spracovanie sú založené na vedecky odôvodnených postupoch výberového štatistického zisťovania. Lepšie informácie o surovom dreve a výrobkoch z dreva prispievajú k plneniu opatrení a cieľov Národného programu využitia potenciálu dreva SR. Východiskový stav: Zber, spracovanie a poskytovanie niektorých výrobných-ekonomických údajov v sektore produkcie a spracovania dreva v súčasnosti zabezpečujú viaceré inštitúcie (NLC-ÚLZI Zvolen, Štatistický úrad SR, väčšie podniky producentov a spracovateľov dreva) podľa vlastných vzájomne nekompatibilných metodík a postupov. Vo viacerých prípadoch takéto údaje vôbec neexistujú, alebo sú neúplné a nepresné. Zber predmetných údajov v súčasnosti zabezpečuje NLC najmä prostredníctvom Štvrťročného výkazu o dodávkach dreva v lesníctve (Les (MPRV SR) 2-04) a Ročného výkazu o spracovaní dreva a produkcii výrobkov z dreva (Drevo (MPRV SR) 1-01). Štatistický úrad SR prostredníctvom Colnej štatistiky poskytuje ročné údaje o vývoze a dovoze sortimentov surového dreva a výrobkov z dreva a podľa štatistického výkazu Prod 3-04 výsledky hospodárenia podnikov (výnosy a náklady, výsledok hospodárenia pred zdanením, priemerný evidenčný počet zamestnancov a pod.). Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie kvality a rozšírenie spektra zbieraných informácií o surovom dreve a výrobkoch z dreva. Ukazovateľ výstupu: Plne funkčný ucelený informačný systém o dreve sprevádzkovaný najneskôr do konca roku 2030.	
Odhadované náklady	160 tis. EUR z verejných zdrojov

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať analýzu súčasných informačných systémov, štatistických zisťovaní a zdrojov údajov o materiálových tokoch, trhu a obchode so surovým drevom a výrobkami z dreva a navrhnúť jednotný obsah, štruktúru a metodiky zberu a spracovania údajov v rámci IS o dreve	2023 - 2024	40 tis. EUR z verejných zdrojov	Štúdia	1	NLC (MPRV SR)
Opis opatrenia: Realizácia navrhovaného opatrenia je základným východiskovým predpokladom na splnenie špecifického cieľa 1. Obsah riešenia je podrobne uvedený v názve opatrenia. Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborného personálu NLC a jeho odborných ústavov pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Revízia siete spravodajských jednotiek, so zapojením malých subjektov a s využitím diferencovanej hustoty a rozmiestnenia podľa kritérií stanovenia rozsahu štatistického výberu	2024 - 2025	20 tis. EUR z verejných zdrojov (MPRV SR)	Inovovaný proces	1	NLC (MPRV SR)
Opis opatrenia: Realizáciou opatrenia sa preskúma správnosť nastavenia a funkčnosti doteraz používanej siete spravodajských jednotiek, najmä s ohľadom na postupy realizácie, rozsahu a vecného zamerania štatistického zisťovania. Na základe výsledkov revízie sa zaktualizujú štatistické formuláre najmä v častiach ich vecnej (obsahovej) charakteristiky a postupov realizácie. Dôraz bude kladený na vytvorenie štatistickej vzorky spravodajských jednotiek podľa kritérií stanovenia rozsahu štatistického výberu a s ohľadom na faktory významne ovplyvňujúce variabilitu zisťovaných informácií, vrátane malých subjektov (s menej než 20 pracovníkmi). Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborného personálu NLC a jeho odborných ústavov pri kalkulovanej cene 20 tis. EUR/FTE a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Vybudovať ucelený IS o dreve a publikovanie jeho vybraných údajov v užívateľsky vhodnom formáte	2026 - 2030	100 tis. EUR z verejných zdrojov	Informačný systém	1	NLC (MPRV SR)
Opis opatrenia: Vybuduje sa ucelený informačný systém o dreve, ktorý bude možné využiť na sledovanie pohybu surového dreva, analýzy aktuálneho stavu a vývoja trhu s drevnými produktmi, sledovanie vývoja cien v tuzemsku a zahraničí, modelovanie a prognózy produkcie dreva a obchodu s drevom, ekonometrické analýzy jeho ponuky a dopytu, ako aj na analýzy sociálnych, ekonomických a environmentálnych dopadov využívania dreva (napr. kvantifikácia pridanej hodnoty, bilancie uhlíka, kaskádového koeficientu a pod.). Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborného personálu NLC a jeho odborných ústavov pri kalkulovanej cene 100 tis. EUR/FTE a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
Špecifický cieľ 6.2	Zlepšiť dostupnosť údajov o surovom dreve				

Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zlepšenie procesov tvorby, spracovania, využitia a zdieľania informácií o celkových tokoch dreva, t.j. o jeho produkčnom potenciáli, o objeme a kvalitatívnej štruktúre dodávok dreva v rámci celého dodávateľského a spracovateľského reťazca. Cieľ prispieva k napĺňaniu zámerov Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a Národného programu využitia potenciálu dreva SR. Špecifický cieľ je v súlade so Zákom č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh, v nadväznosti na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (nariadenie EUTR).

Východiskový stav: Dostupnosť oficiálnych údajov o surovom dreve a jeho materiálových tokoch je v SR nedostatočná. V niektorých prípadoch takéto údaje vôbec neexistujú z dôvodu nekompletných štatistických zisťovaní, najmä v prípadoch malých prevádzok, ktoré nie sú predmetom štatistického zisťovania, alebo v dôsledku neexistujúceho marketingového informačného systému. Posledná ucelená prognóza ťažby dreva v SR bola vypracovaná v roku 2012 na základe údajov o stave lesa k 31. 12. 2010. Táto prognóza je už neaktuálna, nakoľko neodráža extrémne vysokú intenzitu a frekvenciu pôsobenia škodlivých činiteľov v ostatnom desaťročí, a s tým spojené dopady na štruktúru lesov a potenciál ťažbových možností v nasledujúcom a ďalších desaťročiach. Podľa výsledkov NIML 2 sa intenzívna ťažba dreva vykonáva aj na iných pozemkoch porastených lesnými drevinami, tzv. „bielych plochách“, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 47 Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý je v gescii MŽP SR. Pritom v SR neexistuje evidencia celkového objemu dreva získaného z týchto pozemkov. Napriek tomu, že na národnej úrovni sú medzi LH a DSP (produkciou a spracovaním dreva) vytvorené relatívne funkčné partnerské vzťahy, je potrebné ich zásadne zintenzívnenie. V LDS sa v 90-tych rokoch významným spôsobom prerušili do tej doby existujúce dodávateľsko-odberateľské vzťahy. V súčasnosti sa produkcia surového dreva a jeho spracovanie realizujú oddelene na trhových princípoch. Spôsobuje to, že domáca surovina sa často vyváža bez ďalšieho spracovania a na druhej strane DSP surovinu dováža zo zahraničia. Vytvára sa tak nerovnováha vo vzťahoch vnútri vertikály, nedosahuje sa v dostatočnom rozsahu zvýšenie pridanej hodnoty z vlastnej produkcie, nie sú využité kapacity spracovateľských podnikov a vďaka prevahe exportu nad dovozom sa zvyšuje negatívne saldo zahranično-obchodnej bilancie. Celú nedostatočnú infraštruktúru podčiarkuje stav vysokého technicko-technologického dlhu tak v lesnom hospodárstve, ako aj v drevospracujúcom priemysle.

Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie dostupnosti údajov a pravidelná tvorba analytických a prognostických výstupov o surovom dreve

Ukazovateľ výstupu: Vypracovanie 4 pravidelných prognóz o ťažbe surového dreva a komparačných analýz zdrojov a spracovateľských kapacít, zavedený verejný systém na sledovanie pohybu surového dreva

Odhadované náklady | 280 tis. EUR z verejných zdrojov

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať pravidelné prognózy ťažby dreva a štruktúry sortimentov surového dreva v 2-ročných intervaloch	2024, 2026, 2028, 2030	80 tis. EUR z verejných zdrojov (MPRV SR)	Správa	4	NLC

Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť pravidelné získavanie aktuálnych informácií o stave a vývoji produkčno-ťažbových ukazovateľov a ťažbových možností v lesoch SR, ktoré sú podstatné pri rozhodovaní o opatreniach zameraných na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, ekonomickej životaschopnosti, stabilizáciu a rozvoj lesnícko-drevárskeho sektora. Súčasťou riešenia bude podrobná analýza príslušných ukazovateľov stavu lesa a kvantifikácia koeficientov odčerpávania zásob dreva úmyselnými a náhodnými ťažbami podľa jednotlivých drevín a vekových stupňov. Nadväzujúcou

etapou bude vypracovanie prognóz, v prípade potreby aj alternatívnych, diferencovaných s ohľadom na rôzne predpoklady rozsahu náhodných ťažieb dreva, trvalosť a vyrovnanosť poskytovania sortimentov surového dreva v súlade s jeho objemovým, drevinovým a kvalitatívnym potenciálom. Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborného personálu a ostatné nevyhnutné výdavky NLC v čiastke 35 tis. EUR na vypracovanie prvej prognózy a po 15 tis. EUR na ostatné tri prognózy. Do roku 2030 budú vypracované 4 prognózy ťažby dreva v lesoch SR.					
b) Zaviesť pravidlá evidencie surového dreva vyťaženého na nelesných pozemkoch	2023	100 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Inovatívny proces	1	MŽP SR Súčinnosť MPRV SR, NLC
Opis opatrenia: V SR neexistuje evidencia celkového objemu dreva vyťaženého na nelesných pozemkoch porastených lesnými drevinami, tzv. „bielych plochách“. Realizáciou opatrenia sa legislatívne ustanovia doteraz chýbajúce pravidlá evidencie takéhoto dreva, najmä objemu jeho ťažby a dodávok vrátane exportu a energetického využitia, čím sa sprehľadnia a skvalitnia údaje o celkových tokoch dreva v SR. Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom počte 3 FTE pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Prevádzkovať verejne prístupný jednotný systém a web mapovú aplikáciu na sledovanie pohybu vyťaženého surového dreva z odvozného miesta k odberateľovi zo štátnych lesných pozemkov – upraviť iba pre štátny sektor, upraviť finančnú kalkuláciu	2025	100 tis. EUR z verejných zdrojov	Inovatívny proces	1	SLDI, MPRV SR, MŽP SR
Opis opatrenia: Na Slovensku dnes neexistuje jednoduchý a verejne prístupný systém na sledovanie legality ťažby a prepravy dreva. Opatrením sa zabezpečí vytvorenie jednotného systému na sledovanie pohybu vyťaženého dreva prístupného širokej verejnosti cez web aj mobilné aplikácie. Pomôže to pri odhaľovaní nelegálnej ťažby a prevozu dreva a prispeje k obnove dôvery verejnosti v udržateľnosť hospodárenia v slovenských lesoch vo vlastníctve štátu. Kalkulované náklady: Náklady zahŕňajú nevyhnutné výdavky na vytvorenie a prevádzku systému na úrovni zhruba 100 tis. EUR.					

Strategický cieľ VII: Podporovať využívanie surového dreva ako obnoviteľnej a udržateľnej suroviny
<i>Preambula:</i>
Pri očakávanej podpore biohospodárstva pestrosť a kvalita existujúcich obnoviteľných prírodných lesných zdrojov vytvára pre hospodárstvo SR pri ich zodpovednom obhospodarovaní a využívaní dôležité konkurenčné výhody pre budúcnosť. Zárukou zodpovedného hospodárenia je dodržiavanie medzinárodne uznaných princípov a zásad trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, čoho preukazom je platný certifikát, ktorý sa v rámci spotrebiteľských reťazcov prenáša až na konečný výrobok. Environmentálne označovanie výrobkov je celosvetovo uplatňovaný a rozvíjajúci sa koncept, ktorý je súčasťou širších stratégií a politík ochrany životného prostredia, udržateľného rozvoja a spoločenskej zodpovednosti. Je preto potrebné uplatňovať verejné politiky nákupu dreva, ako formu nepriamej podpory vlády, ktorá by zvýhodňovala používanie dreva a výrobkov z neho vo verejných projektoch

oproti konkurenčným stavebným a iným materiálom. Kritéria zvýhodnenia musia byť založené na vlastnostiach dreva, ako suroviny pochádzajúcej z trvalo obnoviteľných zdrojov, obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom.						
Špecifický cieľ 7.1		Podporovať certifikované produkty a spotrebiteľské reťazce				
Opis cieľa: Cieľom je podporovať produkciu dreva a jeho využívania prostredníctvom certifikácie lesov a spotrebiteľských reťazcov dobrovoľnými globálne uznávanými nástrojmi, v rámci ktorých sa obhospodarovatelia lesov, výrobné a obchodné spoločnosti zaväzujú dodržiavať a naplňovať princípy trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Podpora certifikovaných produktov z dreva prispeje k plneniu Bioekonomickej stratégie OECD do roku 2030 a Programu rozvoja vidieka SR. Východiskový stav: Certifikácia lesa je považovaná za dôležitý trhový nástroj určený pre podporu princípov trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch. V praxi sa jedná o hodnotenie vykonávané nezávislou treťou stranou, či hospodárenie v lesoch zodpovedá ekologickým, ekonomickým a sociálnym štandardom podľa medzinárodne uznaných kritérií. V súčasnosti je na Slovensku certifikovaných 1 291,2 tis. ha lesov, z toho 239,9 tis. ha je pokrytých dvojitou certifikáciou PEFC a aj FSC, t.j. 66,2 % z celkovej výmery porastovej pôdy. Potvrdením pre zákazníka kupujúceho výrobok z dreva o tom, že drevo z ktorého je tovar vyrobený pochádza z certifikovaného lesa je certifikát spotrebiteľského reťazca (Chain of Custody – COC), ktorého držiteľom musia byť všetci spracovatelia podieľajúci sa na jeho výrobe. Počet firiem pôsobiach v SR certifikovaných v rámci spotrebiteľských reťazcov podľa schémy PEFC (vrátane viacmiestnej certifikácie) je 118. Ukazovateľ výsledku: Zvýšenie výmery certifikovaných lesov a podielu certifikovaných produktov. Ukazovateľ výstupu: Zvýšenie výmery certifikovaných lesov na 80 % z celkovej výmery porastovej pôdy a zvýšenie počtu certifikátov spotrebiteľského reťazca na 130.						
Odhadované náklady		nevyžaduje sa financovanie z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Realizovať podporné politiky za účelom zvýšenia výmery certifikovaných lesov ako aj vytvárania príležitosti pre širšie a zvýhodnené uplatňovanie certifikovaného dreva a výrobkov z neho		2023 - 2030	-	Výmera certifikovaných lesov	1 560 tis. ha	MPRV SR
Opis opatrenia: Realizovať podporné politiky za účelom zvýšenia výmery certifikovaných lesov, ako aj zvýšenie počtu certifikátov COC. Kalkulované náklady: Podpora bude cez zvýhodnenie projektov v rámci PRV SR certifikovaných obhospodarovateľov lesa, preto sa nevyžaduje financovanie z verejných zdrojov.						

4.3 Tematický výbor č. 3 – Lesy a moderné technológie

Strategický cieľ VIII: Zvýšiť podiel využívania environmentálne vhodných a moderných technológií a techniky					
Preambula:					
Strategickým cieľom bude zabezpečenie zvýšenia investícií do zavádzania a širšieho využívania environmentálne priaznivých, nových a moderných technológií a techniky. Prioritou bude oblasť ťažbovo-dopravných technológií (lanové zariadenia, viacoperačné stroje, rekuperačné zariadenia, vývozné súpravy, mobilné trakčné navijaky, vzdušná doprava), ktorá výrazne ovplyvňuje verejnú mienku. Súčasťou bude aj podpora moderných technológií a techniky v ďalších oblastiach LH (pestovanie, ochrana lesa a pod.).					
Špecifický cieľ 8.1	Modernizovať a ekologizovať technológie a techniku v LH				
Opis cieľa: Cieľom je podpora využívania moderných technológií a techniky v LH s ohľadom na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci ako aj vplyvu na životné prostredie. Cieľ nepriamo prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030.					
Východiskový stav: Súčasný technický zabezpečenie je nevhodné z hľadiska štruktúry, veku technických prostriedkov, ale predovšetkým technologického nasadenia. Prírode blízke hospodárenie v lesoch vyžaduje environmentálne vhodné a k prírode šetrné technológie. Ťažba dreva sa realizuje z viac ako 90 % motomanuálnou technológiou. Metódu je z hľadiska technológie, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vplyvu na okolitý porast a podrast možné považovať za technologicky zastaranú. Priemerný vek najmä špeciálnych lesných kolesových traktorov sa pohybuje nad 20 rokov. Technológie na báze viacoperačných strojov a lesníckych lanoviek predstavujú podiel na objeme sústredeného dreva iba cca 10 %.					
Ukazovateľ výsledku: Zvýšený podiel environmentálne priaznivých, nových a moderných technológií a techniky v LH – zvýšená ochrana zdravia a bezpečnosti pri práci a menší negatívny vplyv technológií a techniky na životné prostredie.					
Ukazovateľ výstupu: Podiel moderných technológií na objeme sústredeného dreva 15 % v roku 2030.					
Odhadované náklady	45 mil. EUR z verejných zdrojov				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Finančne podporiť a zabezpečiť nákup environmentálne priaznivých a moderných technológií a techniky	2022 - 2030	45 mil. EUR z verejných zdrojov PRV, SP SPP	Počet realizovaných projektov	450	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov lesa k zvýšeným investíciám do environmentálne priaznivých a moderných technológií a techniky. Modernizácia technológií a techniky v LH prispeje k zvýšeniu ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a šetrnému hospodáreniu v lesoch.					
Kalkulované náklady: Podpora investícií do environmentálne priaznivých a moderných technológií a techniky na úrovni cca 5.6 mil. EUR ročne (iba suma predpokladaného 50% spolufinancovania z verejných zdrojov, priemer 100 tis./technológia, technika).					

Strategický cieľ IX: Zlepšiť kvalitu a optimalizovať hustotu lesnej dopravnej siete, zvýšiť podporu lesníckotechnických meliorácií						
Preambula:						
Strategickým cieľom bude dosiahnutie optimálnej hustoty lesnej cestnej siete v priemere minimálne 20-25 m/ha, zvýšenie kvality (rekonštrukcia, sanácia, asanácia, meliorácie) lesnej dopravnej siete tak, aby sme v prvom rade znížili jej nepriaznivý vplyv na vodný režim a eróziu a čo najviac prispôsobili jej hustotu a kvalitu potrebám prírode blízkeho hospodárenia. Cieľom bude dosiahnuť pokles podielu približovacích ciest v priemernom až veľmi zlom stave o 1 % (najmä sanácia a asanácia nekvalitnej dočasnej dopravnej siete). Podporou lesníckotechnických melioračných opatrení v povodí salepší najmä vodný režim a zvýši protierózna funkcia lesa. V oblasti úpravy drobných vodných tokov zvýšiť ich podiel aspoň na 5 % z celkovej dĺžky spravovaných vodných tokov (najmä rizikové oblasti).						
Špecifický cieľ 9.1		Zlepšiť kvalitu lesnej dopravnej siete				
Opis cieľa: Cieľom je optimalizácia hustoty lesnej dopravnej siete, ale najmä zvýšenie jej kvality. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030.						
Východiskový stav: Súčasná dĺžka v rámci PSL oficiálne evidovaných typov lesných ciest (38,88 tis. km) a jej hustota (19,94 m/ha) je na dolnej hranici optimálnej hustoty. Z odvozných lesných ciest (21,82 tis. km – 11,19 m/ha) je cca 48 % v priemernom až zlom stave. Zemné lesné cesty a trvalé lesné cesty zaberajú dĺžku 17,06 tis. km s hustotou 8,75 m/ha. Veľkú časť tvorí neevidovaná terciárna – dočasná lesná sieť (dočasné približovacie cesty, linky), ktorej hustota môže dosahovať až 42 m/ha. Z tejto skupiny zemných a približovacích lesných ciest je až 90 % v priemernom až veľmi zlom stave. Odstránenie nevhodných lesných ciest a/alebo revitalizácia poškodených lesných ciest, zväžnic a približovacích liniek je efektívny spôsob obmedzenia vodnej erózie a spomalenia odtoku vody z lesa.						
Ukazovateľ výsledku: Optimálna hustota a zvýšený podiel kvalitnej lesnej dopravnej siete – podpora prírode blízkeho hospodárenia, zníženie negatívnych dopadov na vodný režim a životné prostredie.						
Ukazovateľ výstupu: Aktualizovaná technická norma, výstavba 500 km a rekonštrukcia 1800 km lesných ciest, sanácia a asanácia 1 tis. km nekvalitnej lesnej dopravnej siete.						
Odhadované náklady		28,15 mil. EUR z verejných zdrojov, fondov EÚ a súkromných zdrojov				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Aktualizovať technickú normu STN 73 6108 Lesná dopravná sieť		2023 - 2025	100 tis. EUR z verejných zdrojov, EŠIF	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť aktualizáciu technickej normy STN 73 6108 Lesná dopravná sieť, ktorá bola vydaná v roku 2000 a jej aktualizáciou by sa odstránili medzery, ktoré bránia lepšiemu prispôbeniu parametrov lesných ciest najmä v horských terénoch.						
Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10% personálnych nákladov.						
b) Optimalizovať hustotu kvalitnej lesnej cestnej siete vrátane podpory projektovej činnosti – výstavba, rekonštrukcie		2022 - 2030	25 mil. EUR z verejných zdrojov PRV + súkromné zdroje	Počet km	500 (nová výstavba), 1800 (rekonštrukcie),	MPRV SR MŽP SR

Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu vo výstavbe nových odvozných a približovacích lesných ciest a rekonštrukciu menej kvalitných úsekov týchto ciest. Opatrenie počíta aj s nákladmi na vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. Kalkulované náklady: Výstavba: 500 km x 28 tis. EUR/km (14 mil. EUR) + Rekonštrukcia: 1800 km x 6 tis. EUR/km (10,8 mil. EUR) + Projektovanie (100 tis. EUR)					
c) Realizovať sanácie a asanácie nekvalitnej lesnej dopravnej siete a údržbu lesnej cestnej siete vrátane podpory projektovej činnosti	2022 - 2030	3,05 mil. EUR z verejných zdrojov PRV + súkromné zdroje	Počet km	1 tis.	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu sanácie a asanácie nekvalitnej lesnej dopravnej siete najmä dočasnej, ktorá spôsobuje problémy pri extrémoch počasia. Súčasťou sú aj náklady potrebné na údržbu lesnej cestnej siete. Opatrenie počíta aj s nákladmi na vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. Kalkulované náklady: 1 tis. km x 3 tis. EUR/km (3 mil. EUR) + projektovanie (50 tis. EUR).					
Špecifický cieľ 9.2 Zlepšiť vodný režim povodí a zvýšiť protieróznú funkciu lesa					
Opis cieľa: Cieľom je zlepšenie vodného režimu a zvýšenie protieróznej funkcie lesa. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030. Východiskový stav: Voda v krajine má svoje nezastupiteľné miesto. Zmena klímy a jej negatívne prejavy (sucho, povodne) spôsobujú veľké ekonomické straty. Výskyt prívodných povodní v malých horských povodiach SR je v posledných desaťročiach veľmi častý. Tieto povodne spôsobili straty na ľudských životoch a škody na štátnom aj súkromnom majetku. V správe štátnych organizácií LH je 7 292 km drobných vodných tokov (bystrín), čo predstavuje 11,9 % celkovej dĺžky vodných tokov SR. Do 1.1.2020 to bolo 19 433 km vodných tokov v správe LH, a teda 31,75 % vodných tokov SR. Veľká väčšina finančných prostriedkov investovaných v posledných rokoch do súvisiacich činností sa používa spravidla len na odstraňovanie následkov povodní a nie na prevenciu proti povodňam. Ukazovateľ výsledku: Udržanie vody v krajine, vyššia bezpečnosť a ochrana ľudských životov a majetku, zníženie negatívnych dopadov na vodný režim a životné prostredie Ukazovateľ výstupu: 1600 ha realizovaných lesníckotechnických meliorácií s prioritizáciou na protipovodňové a vodozádržné opatrenia, 200 km úpravu drobných vodných tokov.					
Odhadované náklady 13,4 mil. EUR z verejných zdrojov, fondov EÚ a súkromných zdrojov					
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Realizovať lesníckotechnické meliorácie s prioritizáciou na vodozádržné opatrenia vrátane podpory projektovej činnosti	2022 - 2030	9,7 mil. EUR z verejných zdrojov PRV + súkromné zdroje	Podporená výmera vykonaných opatrení	1600 ha	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu pre lesníckotechnické meliorácie s prioritizáciou na vodozádržné opatrenia. Opatrenie počíta aj s nákladmi na vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie.					

Kalkulované náklady: 200ha/rok x 8 rokov x 6 tis. EUR/ha + Projektovanie (100 tis. EUR)					
b) Realizovať revitalizáciu drobných vodných tokov s cieľom zadržať vodu v krajine, vrátane podpory projektovej činnosti	2022 - 2030	3,7 mil. EUR z verejných zdrojov PRV, SP SPP	Počet km	200	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť podporu revitalizácie drobných vodných tokov s cieľom protipovodňových a vodozádržných opatrení najmä v rizikových oblastiach v súlade s rámcovou smernicou o vode. Súčasťou sú aj náklady potrebné na údržbu vodných tokov. Opatrenie počíta aj s nákladmi na vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie.					
Kalkulované náklady: 200km x 18 tis. EUR/km + Projektovanie (100 tis. EUR)					

Strategický cieľ X: Zvýšiť využívanie moderných informačno-komunikačných technológií a DPZ	
<i>Preambula:</i>	
Strategickým cieľom bude rozvoj technológií a dobudovanie informačného systému LH v zmysle strategických priorít Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy (NKIVS), aplikácií typu klient-server, webových aplikácií, sieťových (mapových) služieb a mobilných aplikácií s ohľadom na multiplatformovosť a multirežimovosť u správcu informačného systému LH. Cieľom bude aj podpora rozvoja, vzdelávania, výskumu a implementácia nástrojov využívania hromadných dát získaných z diaľkového prieskumu Zeme (DPZ), vyplývajúcich z aktuálnych a predikčných požiadaviek kladených na tvorbu moderných digitálnych produktov ako aj nástrojov na modelovanie a predikciu stavu lesa v prepojení na zmenu klímy, riziko hospodárenia a variantný manažment lesa. Zároveň pôjde o kreovanie nástrojov pre zabezpečenie spracovania geopriestorových údajov podľa zadefinovaných funkčných, kvalitatívnych a kvantitatívnych požiadaviek potenciálnych odberateľov výstupov pre jednotlivé tematické oblasti (geografické informačné systémy, ekológia, lesníctvo, doprava a pod.). Základom bude platforma Big Data Automation tak, aby mohli byť automatizované predspracované do podoby definovanej vybranými odberateľmi verejnej, štátnej správy a ostatných odberateľov a zároveň agregované na plne použiteľnú aplikačnú úroveň. Naplnenie tohto cieľa prispeje k inovácii a racionalizácii prác súčasných postupov zisťovania stavu lesa v HÚL, zvýšenia spoľahlivosti zisťovania údajov, ako aj efektívnosti využívania ľudských zdrojov v procese vyhotovovania programu starostlivosti o lesy.	
Špecifický cieľ 10.1	Zlepšiť využitie údajov informačného systému LH v zmysle strategických priorít NKIVS
Opis cieľa: Cieľom je podpora využitia údajov informačného systému LH (IS LH). Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie digitálnej transformácie Slovenska 2030 a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030. Východiskový stav: IS LH je v mnohých prípadoch viazaný na zastarané informačné štandardy, ktoré komplikujú jeho efektívnejšie využívanie. Slabou stránkou je aj nedostatočná podpora aplikácií na zber údajov v teréne, grafickej evidencie, multiplatformovosť (Windows, Android, iOS, MacOS), multirežimovosť (on-line, off-line) a implementácia do zariadení so širokou škálou uhlopriečok (desktop, notebook, tablet, smartfón). Ukazovateľ výsledku: dostupnosť údajov, transparentnosť poskytovaných a zverejňovaných informácií o stave lesov v SR, lepšia multiplatformovosť a multirežimovosť Ukazovateľ výstupu: IS LH podľa MetaIS, špeciálne elektronické služby vrámci IS LH.	
Odhadované náklady	3,4 mil. EUR z verejných zdrojov a fondov EÚ

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Realizovať rozvoj a dobudovať IS LH podľa Centrálneho metainformačného systému verejnej správy (MetaIS)	2022 - 2030	2,5 mil. EUR z verejných zdrojov ŠR + EŠIF	Modernizovaná technológia	1	MPRV SR MIRRI SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť rozvoj a dobudovanie IS LH podľa MetaIS. MetaIS vytvára podmienky pre udržiavanie plánovaných a prevádzkovaných aktív informačných technológií v jednotnej štruktúre. Orgány riadenia majú povinnosť podľa § 12 ods. 1 písm. b) zákona č. 95/2019 Z.z. aktualizovať údaje v MetaIS o aktívach IT, ktoré spravujú. Kalkulované náklady: schválené 3 štúdie uskutočniteľnosti					
b) Vytvárať a zlepšovať elektronické služby v IS LH	2022 - 2030	900 tis. EUR z verejných zdrojov ŠR + EŠIF	Počet služieb	32	MPRV SR MIRRI SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť tvorbu a zlepšovanie elektronických služieb v IS LH (ochrana lesa, zber údajov, evidencia a kontrola) Kalkulované náklady: 110 tis. EUR/rok x 8 rokov					
Špecifický cieľ 10.2	Zvýšiť využívanie moderných informačno-komunikačných technológií a DPZ v zisťovaní stavu lesa				
Opis cieľa: Cieľom je podpora využitia moderných zariadení, softvérov a geopriestorových dát pri zisťovaní taxačných veličín porastov ako aj pri mapovaní a monitorovaní lesných a nelesných pozemkov. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie digitálnej transformácie Slovenska 2030 a Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030. Východiskový stav: Zisťovanie taxačných veličín porastov a monitoring lesa sa realizuje prevažne terénnym šetrením, ktoré je časovo a ekonomicky náročné. Adaptívnosť plánovania vo vzťahu k zmenám v stave lesa, prírodného prostredia a ekonomickej a spoločenskej situácie je v súčasnosti veľmi obmedzená. Ukazovateľ výsledku: Zefektívnenie zberu a spracovania údajov o lesoch, získanie nových objektívnych indikátorov o lesných ekosystémoch, zefektívnenie tvorby digitálnych lesníckych mapových produktov, zvýšená adaptívnosť a efektívnosť manažmentu lesa. Ukazovateľa výstupu: Moderné špecializované pracovisko DPZ, výmera lesných pozemkov monitorovaných pomocou moderných technológií DPZ					
Odhadované náklady	7,5 mil. EUR z verejných zdrojov a fondov EÚ				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Realizovať projekt dobudovania pracoviska DPZ	2022 - 2026	5,3 mil. EUR z verejných zdrojov ŠR + EŠIF	Nový nástroj	1	MPRV SR MIRRI SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť dobudovanie pracoviska DPZ na NLC Zvolen. Navrhuje sa nakúpiť a modernizovať techniku používanú pri leteckom snímkaní lesného územia. Časť dát v súčasnosti získavanú fyzickými meraniami v lese tak bude možné získať letecky. Odhaduje sa 25 – 37 percentná úspora na jednotkovej cene za vypracovanie PSL. Kalkulované náklady: vládou schválená záverečná správa - Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka (opatrenie 13.5.1)					

b) Tvorba moderných digitálnych produktov, rozvoj a implementácia moderných technológií a DPZ v zisťovaní stavu lesa a implementácia moderných nástrojov predikcie vývoj lesa	2022 - 2030	2,2 mil. EUR z verejných zdrojov ŠR + EŠIF	Inventarizovaná výmera	1,6 mil. ha	MPRV SR MIRRI SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť tvorbu moderných digitálnych produktov najmä na báze leteckého snímkovania a laserového skenovania lesných pozemkov a ich implementácie v zisťovaní stavu lesa vrátane špeciálnych prieskumov (napr. prieskum lesnej dopravnej siete). Súčasťou je aj rozvoj a implementácia moderných zariadení a softvérov, vrátane nástrojov na predikciu vývoja lesa, ktoré v rámci systému podpory rozhodovania umožňujú posun k adaptívnejšiemu manažmentu lesa. Kalkulované náklady: 0,27 mil. EUR/rok x 8 rokov					

4.4 Tematický výbor č. 4 – Lesy a spoločnosť

Strategický cieľ XI: Zabezpečiť participáciu pri prerokovávaní verejných politík o lesoch						
Preambula:						
Posilnenie medzisektorovej kooperácie, integrácie politík a tvorba partnerstiev boli riešené už v prvom NLP. Napriek prijatým legislatívnym zmenám sa stále nepodarilo uspokojivo vyriešiť potrebu adekvátneho reflektovania jednotlivých spoločenských záujmov na využívaní lesa, ani zabezpečiť medzisektorovú participáciu pri prerokovávaní strategických dokumentov rôznych rezortov, dotýkajúcich sa lesa a LH. Neustále rastú požiadavky spoločnosti na úlohy lesa a lesného hospodárstva pri manažmente krajiny, v oblasti zmierňovania zmeny klímy, rekreačného využívania lesov, ochrany vôd, ochrany biodiverzity, podpore obehového biohospodárstva a pri napĺňaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN. Reflektovanie zmeny spoločenskej paradigmy vyžaduje vytvorenie efektívneho nástroja, ktorý bude slúžiť na zosúladenie všetkých verejných politík týkajúcich sa lesov a poskytne priestor na hľadanie verejného záujmu, ktorý bude podporovaný jednotne naprieč celým spektrom aktérov z rôznych oblastí a zároveň zaručí, že požiadavky kladené na lesy neznížia ich multifunkčný charakter ani nedovolia, aby jeden cieľ účelovo dominoval nad ostatnými, to všetko v súlade s medzinárodnými záväzkami, ktorými je naša krajina viazaná. Navrhnutý formát by mal dať možnosť ostatným sektorom zúčastniť sa na tvorbe lesníckych politík, ale aj opačne, lesnícko- drevárskemu sektoru zúčastniť sa na tvorbe súvisiacich verejných politík. Pritom je potrebné zohľadňovať existujúce štruktúry a orgány (napr. Rada NLP, Lesnícko-drevárska rada, Stála medzirezortná komisia pre lesy). Strategický cieľ súvisí so všetkými cieľmi NLP SR 2022 – 2030.						
Špecifický cieľ 11.1		Vytvoriť trvalú platformu na zjednotenie rozmanitých záujmov pri využívaní lesa				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vytvorenie priestoru pre zosúladenie verejných politík týkajúcich sa lesov a definovanie verejného záujmu na využívaní lesa. Inováciou a transformáciou existujúcich štruktúr a orgánov ktoré sa zaoberajú otázkami týkajúcimi sa lesov, ako aj zapojením ďalších aktérov z rôznych oblastí naplnenie cieľa prispeje k zohľadneniu zmeny spoločenskej paradigmy v pohľade na lesy a zároveň k premietnutiu záujmov lesnícko-drevárskeho sektora do súvisiacich verejných politík. Zapojením rôznych aktérov do diskusie týkajúcej sa lesov prispeje plneniu Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030, Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Novej stratégie bioekonomiky pre udržateľnú Európu, Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Východiskový stav: Otázkam medzisektorovej kooperácie, integrácie politík a tvorbe partnerstiev pre problémy týkajúce sa lesov sa venuje pozornosť dlhodobo. Napriek tomu neexistuje dostatočný priestor pre prezentáciu záujmov aktérov z rôznych oblastí a hľadanie akceptovateľného cieľa, ktorý by nedovoľoval, aby jeden účel dominoval nad ostatnými a vytváral priestor na konflikty (viď. Vstupná správa). Ukazovateľ výsledku: Zlepšená koordinácia a participácia pri tvorbe verejných politík týkajúcich sa lesa, by mala viesť k definovaniu verejného záujmu na využívaní a ochrane lesov, návrhu riešení aktuálnych problémov v súvislosti s úlohami lesa a lesnícko-drevárskeho sektora a zmierneniu konfliktov medzi jednotlivými aktérmi, dokumentovanými prezentáciou a publicitou. Ukazovateľ výstupu: 1 inštitucionálna inovácia.						
Odhadované náklady		169 tis. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu + nefinančný príspevok účastníkov				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť

a) Inštitucionalizovať na národnej úrovni permanentné fórum o lesoch s cieľom zabezpečiť participáciu pri prerokovávaní verejných politík	2022	16 tis. EUR, v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR)	Vytvorené Fórum o lesoch	1	MPRV SR MŽP SR MV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vytvorenie platformy, pre ktorú budú stanovené pravidlá a definované požiadavky na participáciu jednotlivých záujmových skupín. Vzhľadom na zabezpečenie funkčnosti a efektívnejšie nastavenie administratívnych procesov oproti súčasnej forme sa predpokladá jej inštitucionalizácia s potrebným odborným personálnym a materiálno-technickým zázemím. Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu v plánovanom celkovom rozsahu 0,5 FTE (25tis. EUR/FTE), a nevyhnutné ostatné náklady na úrovni 3 500 EUR.					
b) Zabezpečiť dlhodobé a konzistentné fungovanie fóra o lesoch	2023 -2030	153 tis. EUR, v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR)	Počet zasadnutí Hodnotiace správy plnenia NLP	16 2	NLC
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť permanentný chod fóra o lesoch. Predpokladá sa administratívna, technická a organizačná podpora stretnutí (2 ročne) pre účastníkov fóra a tvorcov rozhodnutí. Fórum bude slúžiť ako platforma pre hodnotenie plnenia opatrení NLP. Kalkulované náklady: Zahŕňajú každoročné mzdy odborného personálu v plánovanom rozsahu 0,5 FTE (25 tis. EUR/FTE) 12,5 tis. EUR a nevyhnutné ostatné náklady súvisiace s prípravou zasadnutí (3 500 EUR ročne). Na hodnotenie plnenia opatrení NLP sa predpokladá potreba dodatočných mzdových nákladov v rozsahu 0,5 FTE (25 tis. EUR/FTE) v rokoch 2026 a 2030.					

Strategický cieľ XII : Vytvoriť efektívnu kombináciu nástrojov verejnej politiky na zlepšenie obhospodarovania a konkurencieschopnosti neštátnych lesov malých výmer	
<i>Preambula:</i>	
Osobitosti postavenia neštátnych vlastníkov lesov, si vyžadujú vytvorenie efektívnejších opatrení verejnej politiky a k nim špecifických podporných nástrojov. Investície verejného a súkromného sektora do trvalo udržateľného obhospodarovania neštátnych lesných pozemkov spolu s využívaním pozemkových úprav prispievajú plneniu cieľov udržateľného rozvoja vrátane environmentálnych cieľov. Obhospodarovatelia lesov najmä malých a stredných výmer do 500 ha, majú dôležitú úlohu v regionálnej politike, preto je potrebné pozornosť sústrediť na špecifické opatrenia zamerané na podporu obhospodarovania krajiny, zabezpečovania ekosystémových služieb, regionálneho a lokálneho podnikania, diverzifikácie činností, podporu spolupráce a modernizáciu výrobných postupov. Strategický cieľ súvisí s cieľmi TV1 a TV5.	
Špecifický cieľ 12.1	Inovovať súčasné nástroje verejnej politiky s osobitným dôrazom na lesy v neštátnom vlastníctve
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zlepšenie konkurencieschopnosti lesov v neštátnom vlastníctve prostredníctvom podporných motivačných opatrení v prospech spájania sa obhospodarovateľov lesa, spolupráce podnikov, diverzifikácie činností a združovania sa v miestnom podnikaní. Podpora projektov s účasťou neštátnych vlastníkov lesov zameraných na vidiecke oblasti je v súlade s opatreniami Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, prispieje k zvýšeniu inovačného potenciálu subjektov na vidieku a je v súlade s cieľmi Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030, Novej stratégie bioekonomy pre udržateľnú Európu a Bioekonomickej stratégie OECD do roku 2030.	

Východiskový stav: Veľká rozdrobenosť vlastníctva je z hľadiska dosiahnutia participácie neštátneho lesného sektora v spoločnom podnikaní a v rámci rozvojových aktivít na vidieku veľmi nepriaznivá (viď Vstupná správa). Situácia sa môže zlepšiť uskutočnením pozemkových úprav malých lesných majetkov (Návrh opatrení na urýchlené vykonanie pozemkových úprav v SR, 2019) a vytváraním partnerstiev s možnosťou podávať spoločné projekty. V súčasnosti nie sú v dostatočnej miere využívané možnosti spolupráce (opatrenia PRV Leader a EIP). Hlavným obmedzujúcim faktorom je pre potencionálnych žiadateľov zo sektora LH povinnosť dodržiavať podmienky schémy pomoci de minimis.					
Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie spolupráce neštátnych obhospodarovateľov lesnej pôdy a diverzifikácia činnosti lesných podnikov zapojením sa do projektov a partnerstiev oproti obdobiu pred rokom 2022.					
Ukazovateľ výstupu: Inovácia procesu.					
Odhadované náklady		24 mil. EUR z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ			
a) Finančne podporiť dobrovoľné partnerstvá a spoločné projekty obhospodarovateľov neštátnych vlastníkov lesov	2023-2027	24 mil. EUR (EŠIF, PRV - EIP a LEADER)	Počet realizovaných projektov	120	MPRV SR
Opis opatrenia: Cieľom opatrenia je podporiť vytvorenie nových kooperatívnych foriem hospodárenia a spoločné ekonomické aktivity neštátnych obhospodarovateľov lesnej pôdy pre vstup na trh práce a produktov, dosiahnuť zlepšenie využitia lesných zdrojov a zvýšenie konkurencieschopnosti a ekonomickej životaschopnosti neštátnych lesných podnikov. Opatrenie je zamerané na podporu partnerstiev s cieľom využívať regionálny a lokálny potenciál vidieckeho priestoru so začlenením obhospodarovateľov lesa. Dôraz sa bude klásť aj na rýchly transfer poznatkov a vedomostí do lesníckej prvovýroby prostredníctvom vytvárania funkčných partnerstiev medzi neštátnymi obhospodarovateľmi lesa a organizáciami zabezpečujúcimi získavanie a prenos nových poznatkov.					
Kalkulované náklady: Z EŠIF zahŕňajú pokrytie celkových nákladov na spoluprácu medzi subjektmi v rámci lesnícko-drevárskeho sektora pri zavádzaní inovácií, organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti predaja dreva a produktov z lesa vo výške 200 000 EUR na jeden projekt, celkovo pre sledované obdobie 5 rokov sa odhaduje podpora: 17 mil. EUR.					
Na podporu vytvorenia EIP s účasťou najmenej 2 neštátnych lesníckych subjektov a 1 subjektu z oblasti získavania a transferu poznatkov je podľa odhadov potrebných 200 000 EUR, celkovo pre sledované obdobie 5 rokov: 5 mil. EUR.					
V rámci podpory Leader je zapojenie neštátnych obhospodarovateľov lesa možné cez vstup do verejno-súkromných partnerstiev na podporu miestneho rozvoja (MAS). Odhadované náklady na podporu partnerstiev s lesníckymi subjektami (vytvorenie a zabezpečenie chodu MAS, edukácia, pilotné projekty v rámci miestnej komunity) sú 200 000 EUR, celkovo 2 mil. EUR.					
Špecifický cieľ 12.2		Posilniť kvalitu obhospodarovania lesných pozemkov s osobitným dôrazom na lesy v neštátnom vlastníctve			
Opis cieľa: Špecifický cieľ má podporiť riešenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesných pozemkov a aktivít s produktami a službami, ktoré poskytujú neštátni obhospodarovatelia lesa v súlade s požiadavkami spoločnosti. Politiku podpory biohospodárstva na vidieku, cez trh so službami a produkciou v rámci podnikania neštátnych obhospodarovateľov lesov, je potrebné posilniť a podporiť kvalitou obhospodarovania lesa v rámci potenciálu krajiny. Špecifický cieľ prispeje k plneniu viacerých cieľov Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, podpora neštátnych obhospodarovateľov lesa je v súlade s cieľmi Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030.					

Východiskový stav: Významným problémom súkromných lesov je, že majetky často nespĺňajú predpoklady k efektívnemu obhospodarovaniu lesov - buď z dôvodu malej výmery a rozdrobenosti alebo z dôvodu nezájmu vlastníkov o obhospodarovanie lesa (viď. Vstupná správa). Na druhej strane je v celospoločenskom záujme, aby bola zabezpečená nepretržitá starostlivosť o lesy a zabezpečovanie ekosystémových služieb. To sa nedá dosiahnuť bez odborne obhospodarovateľských lesov a stabilných lesných podnikov, ktoré by mali byť typické dosahovaním pravidelných výnosov.

Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie a podpora odborného obhospodarovania lesov do 500 ha výmery.

Ukazovateľ výstupu: Inovácia procesu

Odhadované náklady 11,5 mil. EUR z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Finančne podporiť obhospodarovanie súkromných a spoločensťevných lesov	2023 - 2027	10 mil. EUR (PRV - opatrenie Podpora vlastníkov lesov malých výmer)	Počet realizovaných projektov	200	MPRV SR

Opis opatrenia: Opatrenie má motivovať obhospodarovateľov súkromných a spoločensťevných lesov pripravovať spoločné integrované projekty zahrňujúce viacero lesníckych činností (pestovania lesa, sprístupnenie lesa, ochrana lesa, atď.) Projektová podpora bude zameraná minimálne na 2 obhospodarovateľov lesa s výmerou menej ako 500 ha.

Kalkulované náklady: zhŕňajú projektové výdavky na prípravu a realizáciu aktivít projektu vo výške max. 50 tis. EUR. Ročná podpora 40 projektov je vo výške max. 2 mil. EUR, za 5 rokov 10 mil. EUR.

b) Finančne podporiť systém odborného hospodárenia v lesoch malých a stredných výmer	2023-2025	1,5 mil. EUR (PRV - podopatrenie 8.4)	Podporená výmera vykonaných opatrení	90 tis. ha	MPRV SR
--	-----------	---------------------------------------	--------------------------------------	------------	---------

Opis opatrenia: Opatrenie má podporiť odborné hospodárenie v lesoch a znížiť náklady obhospodarovateľa lesov spojené s činnosťou odborného lesného hospodára (OLH).

Kalkulované náklady: podpora odborného obhospodarovania lesa prostredníctvom úhrady časti nákladov na činnosť OLH pre obhospodarovateľov lesov malých a stredných výmer (do výmery 500 ha). Z celkovej výmery 415 000 ha lesov malých a stredných výmer v rámci prechodného obdobia do roku 2025 je možné podporiť prostredníctvom projektov tzv. podkôrníkového pozorovateľa cca 90 tis. ha. Stanovená jednotková paušálna platba je 1 685 EUR/mesiac počas 7 mesiacov v kalendárnom roku *3roky = 35 385 EUR. Prostredníctvom projektovej podpory tohto opatrenia pri maximálnom využití 2000 ha na pozorovateľa, je možné podporiť min. 45 pozorovateľov. Celkové kalkulovalé náklady max. 1,5 mil. EUR

Strategický cieľ XIII: Získať inovatívne poznatky a posilniť ľudské zdroje pre dobré spravovanie lesov						
Preambula:						
Nedostatočná podpora vedy, výskumu a vývoja a transferu poznatkov spôsobuje obmedzený rozvoj inovácií a pretrvávajúci tradicionalizmus v praxi a vzdelávaní. Zabezpečiť integráciu poznatkov do LH z rôznych vedných oblastí je potrebné prostredníctvom podpory spoločných kolaboratívnych multidisciplinárnych výskumných projektov, ktorých výstupom budú poznatky potrebné pre prekonanie výziev LH v súvislosti so zmenou klímy, modernými technológiami a informatizáciou, biohospodárstvom a súčasnými ekonomickými a sociálnymi zmenami. Neoddeliteľnou súčasťou podpory získavania inovatívnych poznatkov sú projekty výskumu a vývoja s praxou a decíznou sférou riešiacie špecifické problémy na národnej úrovni. Ľudské zdroje v LH, najmä ich štruktúra, kvalita a dostupnosť, sú kľúčové pre napĺňanie zásad lesníckej politiky. Riešením problému je podpora stabilného inštitucionálneho rámca a motivačné nástroje pre zatriaktívnenie práce v LH, budovanie a dopĺňanie ľudských kapacít, systematické poradenstvo a návrh na inováciu lesníckeho školstva a vzdelávania v súlade s potrebami praxe. Strategický cieľ súvisí so všetkými cieľmi NLP.						
Špecifický cieľ 13.1		Realizovať výskum a vývoj pre podporu inovácií v lesníctve a súvisiacich odvetviach				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na získanie nových poznatkov v oblastiach výskumu v rámci LH, ktoré sú rozdelené do štyroch oblastí identifikovaných ako kľúčových pre podporu inovácií v LH: zmena klímy, biohospodárstvo, technologická modernizácia a spoločensko-ekonomické aspekty LH. Naplnenie cieľa má prispieť k úspešnému prenosu vedeckých poznatkov do praxe tak, aby sa reflektovali súčasné výzvy LH v decíznej sfére aj v praxi. Súčasťou je prezentácia dopadov realizovaných výskumných projektov prostredníctvom masmédií, organizovaním odborných podujatí a účasťou na veľtrhoch a výstavách. Cieľ prispieva prostredníctvom posilnenia podpory výskumu k napĺňaniu Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021-2027 (SK RIS3 2021+), cieľom programu Horizont Europa.						
Východiskový stav: Výdavky na výskum a vývoj v SR sa dlhodobo pohybujú pod 1 % HDP. Výskum je pritom kľúčový pre zabezpečenie technologického rozvoja a zavádzania produktov s vyššou pridanou hodnotou. V LH pretrváva nedostatočná inovačná aktivita a absentuje efektívny prenos inovatívnych poznatkov vedy a výskumu do lesníckej praxe. Nedostatočný je aj výskum v oblasti IKT a DPZ (viď Vstupná správa). V súčasnosti plynú na výskum v LH zo štátneho rozpočtu ročne cca 4 milióny EUR (MPRV SR, MŠVVaŠ SR). Projektové financovanie pochádza predovšetkým z APVV, EŠIF, RIS3 a HEU. Pri projektoch APVV je maximálna suma pridelených prostriedkov 250 tis. EUR na jeden projekt v trvaní 3-4 roky. Pri projektoch z fondov EU sa sumy líšia v závislosti od výziev a projektového konzorcia, spravidla niekoľko mil. EUR pre konzorcium.						
Ukazovateľ výsledku: Zapojením decíznej sféry a praxe do výskumu sa vytvorí funkčný systém prenosu vedeckých poznatkov do praxe, čím sa stimuluje participácia súkromného sektora na výskume, vývoji a inováciách, sieťovanie akademického a súkromného sektora a budovanie inovačných kapacít v súkromnom sektore.						
Ukazovateľ výstupu: Vytvorenie podmienok pre vznik excelentných vedeckých tímov a zvýšenie objemu finančných prostriedkov na vedu a výskum v LH na ročnú úroveň 8 mil. EUR.						
Odhadované náklady		36 mil. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ + súkromné zdroje				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť

a) Podporiť realizáciu výskumu zameraného na zmenu klímy a environmentálne problémy LH	2022 – 2030	9 mil. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR, HEU, EŠIF, Plán Obnovy, EŠIF, súkromné zdroje	Počet realizovaných projektov	2	MŠVVŠ SR MŽP SR MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má podporiť realizáciu kolaboratívnych výskumných projektov s decíznou sférou, praxou a zahraničnými partnermi v oblasti zmeny klímy a s tým súvisiacimi environmentálnymi problémami LH. Dopady zmeny klímy sa týkajú najmä biodiverzity, dodávok dreva pre bioekonomiku a poskytovania ekosystémových služieb, kde je potrebný rozsiahly multidisciplinárny výskum. Kalkulované náklady: Zahŕňajú oprávnené náklady projektov podľa podmienok rôznych grantových schém. Objem finančných prostriedkov je závislý na úspešnosti projektového tímu pri získavaní projektov. Predpokladaný ročný objem je celkovo 1 mil. EUR.					
b) Podporiť realizáciu výskumu a vývoja v oblastiach biohospodárstva a zvyšovania pridanej hodnoty lesnícko-drevárskeho sektora	2022 - 2030	9 mil. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR, HEU, RIS3, Plán Obnovy, EŠIF, súkromné zdroje	Počet realizovaných projektov	2	MŠVVŠ SR MŽP SR MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť realizáciu excelentného výskumu a získanie nových poznatkov v oblasti biohospodárstva pre potreby inovácií a zvyšovania pridanej hodnoty lesnícko-drevárskeho sektora. Predpokladá sa realizácia kolaboratívnych projektov s decíznou sférou, praxou a zahraničnými partnermi s potrebnými investíciami do vedecko-výskumných a inovačných centier. Zámerom je výrazne zvýšiť podiel inovujúcich podnikov a tvorbu partnerstiev akademického a súkromného sektora. Kalkulované náklady: Zahŕňajú oprávnené náklady projektov podľa podmienok rôznych grantových schém. Objem finančných prostriedkov je závislý na úspešnosti projektového tímu pri získavaní projektov.					
c) Podporiť realizáciu výskumu a vývoja v oblastiach technologickej modernizácie, IKT a DPZ	2022 – 2030	9 mil. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR, HEU, RIS3, Plán Obnovy, EŠIF, súkromné zdroje	Počet realizovaných projektov	2	MŠVVŠ SR MPRV SR

Opis opatrenia: Opatrenie má prispieť k výskumu a vývoju v oblasti technologickej modernizácie LH, využívania IKT a DPZ cez realizáciu kolaboratívnych projektov s decíznou sférou, praxou aj zahraničnými partnermi. Výskum v oblasti využívania informatiky a moderných technológií v LH by mal viesť k prepojeniu jednotlivých informačných systémov. Nevyhnutná je aj praktická validácia aplikácie moderných inteligentných technológií (rastové simulátory, nástroje na podporu rozhodovania, atď.) s čím súvisia aj inštitucionálne a rozvojové aktivity, vyžadujúce investície do vedeckovýskumnej infraštruktúry. Kalkulované náklady: Zahŕňajú oprávnené náklady projektov podľa podmienok rôznych grantových schém. Objem finančných prostriedkov je závislý na úspešnosti projektového tímu pri získavaní projektov. Predpokladaný ročný objem je celkovo ročne 1 mil. EUR.					
d) Podporiť realizáciu výskumu zameraného na ekonomické a sociálne aspekty LH a súvisiacich sektorov	2022 – 2030	9 mil. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR, HEU, súkromné zdroje	Počet realizovaných projektov	2	MŠVVŠ SR MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť výskum ekonomických a sociálnych aspektov LH a súvisiacich sektorov ako napr. ŽP, energetika, poľnohospodárstvo a pod. Výskum bude zameraný na hľadanie modelu vhodných politických nástrojov na dosiahnutie cieľov lesníckej politiky s presahom do súvisiacich sektorov s využitím spolupráce s decíznou sférou, praxou a zahraničnými partnermi. Predpokladá sa podpora inovatívnych prístupov so zapojením inovatívnych postupov dopytovo orientovaného výskumu. Kalkulované náklady: Zahŕňajú oprávnené náklady projektov podľa podmienok rôznych grantových schém. Objem finančných prostriedkov je závislý na úspešnosti projektového tímu pri získavaní projektov. Predpokladaný ročný objem je celkovo ročne 1 mil. EUR.					
Špecifický cieľ 13.2	Inovovať celoživotné vzdelávanie v súlade s potrebami praxe				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zabezpečenie súladu vzdelania, odborných kompetencií, zručností a skúseností ľudských zdrojov v LH a DSP s potrebami praxe. Prehodnotí sa obsah vzdelávania v jednotlivých odboroch a nastaví sa vhodné podmienky pre rozvíjanie odborných kompetencií v štátnom vzdelávacom systéme vzhľadom na zavádzanie potrebných zmien v obsahu lesníckeho vzdelávania smerom k PBHL, biohospodárstvu, digitalizácii, poskytovaniu ekosystémových služieb, rozvoju vidieckej krajiny, postupom agrolesníctva a pod. Súčasné ďalšie vzdelávanie je zamerané len na zamestnancov LDS a je potrebné ho rozšíriť aj o ďalšie cieľové skupiny. Naplnenie cieľa má prispieť k skvalitňovaniu vzdelávania, odbornej prípravy v LH a DSP a poskytovaniu poradenstva vlastníkom a obhospodarovateľom lesov, dodávateľom služieb a ďalším aktérom lesnícko-drevárskeho sektora. Potrebné skvalitnenie ľudských zdrojov <i>prostredníctvom vzdelávania a poradenstva je v súlade so Stratégiou celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030 a viacerých cieľov Spoločnej poľnohospodárskej politiky EU.</i> Východiskový stav: Vysoká miera nezamestnanosti vo vidieckych regiónoch má viacero dôvodov, ku ktorým patrí aj nedostatočná vzdelanostná a kvalifikačná úroveň vidieckeho obyvateľstva, jeho nízka mobilita, absencia potrebných praktických zručností, nezáujem o uplatnenie v sektore, nízke mzdové ohodnotenie pracovníkov a vysoký vek ľudských kapacít. V súčasnosti je nízka účasť pracovníkov LDS na celoživotnom vzdelávaní a nie je zosúladená potreba odbornej lesníckej výchovy s požiadavkami trhu práce na žiadané robotnícke i technicko-hospodárske profesie v intenciách nárokov a kritérií na vzdelanie (viď Vstupná správa). Veľkou prekážkou pre realizáciu ďalšieho vzdelávania a poradenstva v rámci LDS je implementovaná schéma de minimis, ktorá zapríčiňuje vysokú byrokratickú záťaž pre subjekty LDS.					

Ukazovateľ výsledku: Zlepšenie úrovne ľudských zdrojov prostredníctvom zavedenia komplexného systému celoživotného vzdelávania a poradenstva pre LDS.					
Ukazovateľ výstupu: Inovovaný systém rozvoja ľudských zdrojov v LDS.					
Odhadované náklady	2,125 mil. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ + súkromné zdroje				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Implementovať systém budovania ľudských kapacít v rámci lesnícko-drevárskeho sektora s prihliadnutím na nové výzvy súvisiace najmä s rozvojom biohospodárstva v podmienkach zmeny klímy	2022 – 2030	1,5 mil. EUR z EŠIF (OP Slovensko - ŠC 1.1.3.2), 720 tis. EUR z PRV (opatrenie vzdelávanie), súkromné zdroje	Počet vyškolených	960	MŠVaVŠ SR, MPRV SR, MPSVaR SR, MIRRI SR
Opis opatrenia: Opatrenie je cieleňé na inováciu celoživotného vzdelávania a podporu skvalitňovania ľudských zdrojov v rámci lesnícko-drevárskeho sektora (LDS) v súlade so <i>Stratégiou celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030</i> (Stratégia ČŽVaP), schválenou v decembri 2021 vládou SR. Sektorová rada pre lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel (ďalej len "SR LHaDSP"), ktorá je zriadená na základe § 35b ods.1 a 2 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti (v rámci Aliancie sektorových rád) v decembri 2021 schválila Sektorovú stratégiu rozvoja ľudských zdrojov (ďalej len "SSRLŽ") do 2030, ktorá obsahuje stanovené sektorové opatrenia a aktivity zamerané na nevyhnutné skvalitňovanie ľudských zdrojov. Pri stanovovaní obsahu ČŽV v sektore sa z týchto opatrení bude vychádzať. SR LHaDSP predpokladá spoluprácu na aktivitách, ktoré prispievajú k rozširovaniu odborných vedomostí, zručností a schopností osôb pracujúcich v LDS. Kalkulované náklady: Na zabezpečenie vzdelávania sa využijú zdroje EÚ, ako budú definované MŠVVaŠ SR v rámci Akčného plánu Stratégie ČŽVaP na roky 2021-2030 (napr. prostredníctvom individuálnych vzdelávacích účtov, mikrocertifikátov a pod.) a v OP Slovensko v celi 1.1.3.2 špecifický cieľ (G) Podpora celoživotného vzdelávania. Celkové náklady na realizáciu Stratégie ČŽV do roku 2027 sa odhadujú na 140 mil. EUR, v rámci LDS predpokladáme na zabezpečenie opatrenia 1,5 mil. EUR do roku 2030. Náklady na zabezpečenie vzdelávania v rámci nových vzdelávacích aktivít v LH cez PRV na 1 človekoden školenia sú cca 200 EUR, pri 100 účastníkoch/4 dni/ročne, príprava a zabezpečenie školenia vyžaduje cca 5 FTE (pri 30 tis. EUR/FTE) celkom 150 tis. EUR plus náklady na školenie (80 000 EUR ročne). Celkom z PRV 720 tis. EUR na 9 rokov.					
b) Realizovať systematické poradenstvo pre všetky prioritné oblasti definované v NLP	2025 – 2029	625 tis. EUR (PRV), súkromné zdroje	Počet poradenských aktivít	300	MPRV SR

Opis opatrenia: Realizáciou špecializovaného poradenstva pre LDS sa umožní získavať poznatky a pružne reagovať na zmeny právnych predpisov upravujúcich hospodárenie v lese, zavádzanie nových technológií, postupov a získavanie nových vedomostí a zručností potrebných pre lesnícku prax. Opatrenie zabezpečí zvýšenie kvality a dostupnosti poradenstva pre vlastníkov a obhospodarovateľov lesov tak, aby bola zabezpečená realizácia cieľov lesníckej politiky a prioritných oblastí definovaných v NLP (klíma, biohospodárstvo, ekosystémové služby, technológie atď).

Kalkulované náklady: Pokrývajú kompletne náklady na realizáciu poradenstva (personálne náklady, cestovné náhrady, réžia) na jednu poradenskú aktivitu v objeme 2 500 EUR. Plánovaná je realizácia najmenej 50 poradenských aktivít ročne, celkom za 5 rokov 625 tis. EUR.

Strategický cieľ XIV: Posilňovať spoločenskú akceptovateľnosť lesníckeho sektora	
<i>Preambula:</i>	
Aktívna komunikácia s odbornou i širokou verejnosťou, realizovaná najmä prostredníctvom printových aj elektronických médií, je nevyhnutná pre posilnenie spoločenskej akceptovateľnosti v lesníckom sektore. Stratégia EU pre lesy zdôrazňuje potrebu využívať zdokonalenú komunikáciu vo vzťahu k trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov, významu ochrany ekosystémových funkcií lesov, ktorá by mala byť založená na využívaní informačných kampaní o všetkých ekonomických, spoločenských aj environmentálnych prínosoch lesného hospodárstva. Rovnako, z výsledkov prieskumu Eurobarometra z novembra 2020 vo vzťahu k vnímaniu prínosov lesov verejnosťou vyplýva potreba lepšej komunikácie o dôležitosti udržateľne obhospodarovaných lesov a význame dreva ako ekologicky obnoviteľného prírodného zdroja strategického významu. V týchto intenciách je potrebné naďalej zabezpečovať komunikačnú stratégiu lesného hospodárstva na národnej úrovni v rámci existujúcich inštitúcií zodpovedných za jej implementáciu (NLC) a rozvíjať spoluprácu s aktérmi v rámci aj mimo LDS. Strategický cieľ súvisí so všetkými cieľmi NLP.	
Špecifický cieľ 14.1	Prezentovať činnosť vlastníkov a obhospodarovateľov lesov a profesionálov z lesníckeho a drevárskeho sektora
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na prezentáciu lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu ako dôležitých a nezastupiteľných odvetví národného hospodárstva, v rámci ktorých sa trvalo udržateľne nakladá s obnoviteľnými prírodnými zdrojmi. Zároveň je cieľom prezentovať lesnícky stav ako zodpovednú skupinu aktérov, ktorá sa stará o lesné zdroje v záujme širokej verejnosti. Naplnenie cieľa prispeje k zlepšeniu celkovej informovanosti verejnosti o lesníckom sektore s presahom do sektoru spracovania dreva. Posilňovanie práce s verejnosťou a prezentácia lesníckeho sektora prispeje k naplneniu cieľov Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku. Východiskový stav: Vzhľadom na aktuálny stav komunikácie s verejnosťou, ktorá nemá dlhodobý charakter a nie je konzistentná smerom k cieľovým skupinám, je informovanosť verejnosti o lesnom hospodárstve nedostatočná. Chýba zdokonalená komunikácia o význame aktívneho obhospodarovania lesov pre zabezpečenie plnenia všetkých ekosystémových služieb a cieľov biohospodárstva. Ukazovateľ výsledku: Zdokonalená komunikácia by mala viesť k tomu, aby verejnosť lepšie vnímala výhody obhospodarovania lesov, celý lesnícky a drevársky sektor a jeho príspevok k dosahovaniu cieľov verejných politík, čo sa prejaví vo výsledkoch prieskumu napr. na úrovni Eurobarometra alebo v návštevnosti webových sídiel lesníckych a drevárskych subjektov. Ukazovateľ výsledku: Inovácia procesu.	
Odhadované náklady	460 tis. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu + súkromné zdroje

Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Zaviesť permanentný „Lesnícky barometer“ a realizovať prieskum verejnej mienky o vnímaní a postojoch verejnosti voči LDS	2022 – 2030	100 tis. EUR, v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR), súkromné zdroje	Nový nástroj	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť pravidelný prieskum verejnej mienky (2-krát ročne) založený na metodike tzv. štandardných Eurobarometrov (upravenej pre aktuálne potreby prieskumu v rámci sektora), prostredníctvom ktorého sa budú skúmať postoje obyvateľov Slovenska k lesnícko-drevárskemu sektoru. Prieskumy budú založené na opakujúcom sa okruhu otázok orientovaných na jednotlivé funkcie, resp. ekosystémové služby lesov, s cieľom porovnávať dlhodobý vývoj v názoroch obyvateľstva na LH a DSP. Kalkulované náklady: Zahŕňajú osobné náklady expertov podieľajúcich sa na príprave metodiky Lesníckeho barometra (10 tis. EUR) a opakované náklady na služby vo výške 10 tis. EUR na prieskum vykonávaný dodávateľsky prostredníctvom profesionálnej agentúry na prieskum verejnej mienky (zistené na základe prieskumu trhu, 10 tis. EUR x 9 rokov, t.j. celkovo 90 tis. EUR). Špecifické prieskumy budú financované zo súkromných zdrojov.					
b) Pripraviť a prezentovať vo médiách seriál o vlastníkoch a obhospodarovateľoch lesa, spracovateľoch dreva a profesionáloch z lesnícko-drevárskeho sektora	2023 – 2024	360 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR), súkromné zdroje	Odvysielaný televízny seriál	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť komplexnú výrobu a následné odvysielanie tematického seriálu v rozsahu 12 dielov, ktorý bude systematicky mapovať postavenie vlastníkov, resp. obhospodarovateľov lesa, prezentovať jednotlivé lesnícke profesie na úrovni odborný lesný hospodár, lesnícky manažér, praktický lesník na úrovni lesného obvodu, lesný robotník a tiež vybrané profesie v sektore spracovania dreva s dôrazom na drevársku prvovýrobu. Tematický seriál má mať populárno-náučnú formu. Kalkulované náklady: Zahŕňajú jednorazové náklady na služby vo výške 30 tis. EUR na výrobu jedného dielu s minutážou 25 minút realizovanú dodávateľským spôsobom, pričom sa počíta s vysielaním vo verejnoprávnej televízii bez dodatočných nákladov (zistené na základe prieskumu trhu, 30 tis. EUR x 12 dielov, t.j. celkovo 360 tis. EUR). Časť nákladov bude hrazená zo súkromných zdrojov lesnícko-drevárskeho sektora. Obstaranie služby v rámci existujúcich limitov MPRV je možné cez vybraný subjekt prostredníctvom podpory cez výnos MPRV SR.					
Špecifický cieľ 14.2	Popularizovať aktuálne výsledky vedecko-výskumných aktivít lesníckeho sektora				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na odstránenie problémov, ktoré vplývajú negatívne na komunikačný proces z titulu neznalosti odbornej lesníckej problematiky. Cieľom je aj vhodnou formou poukázať na všetky výzvy a príležitosti, ktorým lesníctvo čelí napr. vo vzťahu k otázkam klimateckej politiky, ochrany biodiverzity či uhlíkovej neutrality. Cieľ prispieva k napĺňaniu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030 v súlade so šírením vedeckých poznatkov získaných prostredníctvom projektov podporených z SK RIS3 2021+, programu Horizont Europa a OP Slovensko. Východiskový stav: Verejnosť (resp. jednotlivé záujmové skupiny) si vo všeobecnosti nie je vedomá možností, ktorými lesné hospodárstvo prispieva k riešeniu výziev v ekológii a biohospodárstve. Povedomie o odborných témach a informovanosť o výsledkoch lesníckeho výskumu je nepostačujúca (viď. Vstupná správa).					

Ukazovateľ výsledku: Zlepšená informovanosť o výsledkoch lesníckych vedecko-výskumných projektov by mala viesť k zdokonalenému pochopenia a následnej optimalizácii vzťahov medzi všetkými zainteresovanými aktérmi a verejnosťou, čo sa prejaví vo výsledkoch prieskumov verejnej mienky.					
Ukazovateľ výsledku: inovácia procesu					
Odhadované náklady	20 tis. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať komunikačnú stratégiu biobased inovácií v LH	2023	20 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR)	Nová stratégia	1	NLC
Opis opatrenia: Vytvorenie strategického dokumentu, ktorý bude slúžiť na prípravu a implementáciu špecifickej komunikácie týkajúcej sa problematiky zavádzania inovácií z oblasti biohospodárstva do sektoru lesného hospodárstva. Strategický dokument bude súčasťou komplexnej komunikačnej stratégie lesnícko-drevárskeho sektora.					
Kalkulované náklady: Zahŕňajú mzdy odborného personálu NLC v plánovanom celkovom rozsahu 0,6 FTE pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a nevyhnutné ostatné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov a režijné náklady vo výške 25 % z priamych nákladov), t.j. celkovo vo výške 20 tis. EUR					
Špecifický cieľ 14.3	Zabezpečiť prezentáciu lesníctva v spolupráci so súvisiacimi sektormi				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vytvorenie strategického komunikačného modelu, v ktorom budú jednotlivé subjekty vo vzájomnej spolupráci realizovať problémovo orientované komunikačné kampane vo vzťahu k rôznym záujmovým skupinám i vo vzťahu k širokej verejnosti. Zámerom je zapojiť do komunikácie viaceré zainteresované strany, ktoré budú presadzovať proaktívny prístup ku komunikácii. Posilňovanie práce s verejnosťou a prezentácia lesníckeho sektora prispeje k naplneniu cieľov Novej stratégie lesného hospodárstva EÚ do roku 2030, Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, a Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku..					
Východiskový stav: Lesníctvo sa doteraz v signifikantnej miere prezentuje len prostredníctvom ojedinelých, nesystematických a z globálneho pohľadu nekoordinovaných aktivít, pričom sa lesnícky sektor dlhodobo spolieha na pozitívne vnímanie lesníctva širokou verejnosťou. Nepravidelný a častokrát účelový (jednostranný) kontakt s médiami, bez väzby na ostatné zainteresované strany, je pre verejnosť nepostačujúci.					
Ukazovateľ výsledku: Aktívna prezentácia lesníctva v kontexte všetkých súvisiacich sektorov by mala byť základom vytvorenia a implementovania jednotného komunikačného rámca na úrovni celého odvetvia, čo by malo následne viesť aj k nastaveniu optimálneho dialógu medzi všetkými zainteresovanými stranami. Tým sa vytvorí dostatočný potenciál pre pozitívne vnímanie lesníckeho a drevárskeho sektora, ktorý sa prejaví vo výsledkoch prieskumov.					
Ukazovateľ výsledku: Inovácia procesu.					
Odhadované náklady	cca 2 mil. EUR, z verejných zdrojov, štátneho rozpočtu a zdrojov EÚ + súkromné zdroje				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vytvoriť plán implementácie dlhodobých a konzistentných komunikačných mechanizmov o jednotlivých ekonomických,	2023	5 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR (MPRV SR)	Vytvorený implementačný plán	1	NLC

spoločenských a environmentálnych prínosoch a problémoch LDS					
Opis opatrenia: Vyhodenie strategického dokumentu, ktorý bude slúžiť na implementáciu špecifických komunikačných nástrojov použiteľných pre zdokonalenie komunikáciu o aktuálnych prínosoch a problémoch lesnícko-drevárskeho sektora. Strategický dokument bude súčasťou komplexnej komunikačnej stratégie lesnícko-drevárskeho sektora. Kalkulované náklady: zahŕňajú jednorazové priame osobné náklady (mzda + odvody) v rozsahu 28 človekodní, t.j. 210 hodín, s priemernou hodinovou sadzbou 12 EUR + odvody, spolu 3,4 tis. EUR, jednorazové priame materiálové náklady vo výške 0,6 tis. EUR a režijné náklady vo výške 1 tis. EUR (25 % z priamych nákladov), t.j. celkovo vo výške 5 tis. EUR (vo forme kontraktovej úlohy pre NLC).					
b) Realizovať komplexné informačné kampane o jednotlivých ekonomických, spoločenských a environmentálnych prínosoch a problémoch LDS	2023 – 2029	1 mil. EUR súkromné zdroje	Počet informačných kampaní	7	MPRV SR Lesnícke a drevárske subjekty
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť realizáciu komplexných informačných kampaní, orientovaných na špecifickú tému, ktorá sa každoročne upresní podľa aktuálnych potrieb a preferencií lesnícko-drevárskeho sektora. Informačná kampaň bude mať konkrétny cieľ pre identifikovanú cieľovú skupinu, bude realizovaná pomocou vhodne vybraných nástrojov a jej výsledok bude vyhodnotený. Kalkulované náklady: Zahŕňajú opakované náklady na služby vo výške 143 tis. EUR na prípravu a následnú realizáciu príslušnej informačnej kampane vykonávanú dodávateľsky prostredníctvom mediálnej agentúry (zistené na základe prieskumu trhu, 143 tis. EUR x 7 kampaní, t.j. celkovo 1 mil. EUR).					
c) Realizovať a vyhodnocovať spoločné komunikačné aktivity a podujatia pre odbornú a laickú verejnosť s DSP, ŽP a aktérmi z oblasti rekreácie, školstva a pod.	2022 – 2030	1 mil. EUR rámci existujúcich limitov ŠR MŽP SR, MŠVVŠ SR, MDV SR, z toho 450 tis. MPRV SR, súkromné zdroje	Počet podujatí	40	MPRV SR Lesnícke a drevárske subjekty
Opis opatrenia: Opatrenie je zamerané na realizáciu spoločných komunikačných podujatí lesníckych, resp. drevárskych subjektov s organizáciami ochrany prírody, so školami a školskými zariadeniami, so zariadeniami cestovného ruchu, so samosprávou a pod. Komunikačné podujatia môžu mať podobu pracovných seminárov, aktivít lesnej pedagogiky, propagačných podujatí pre podnikateľov alebo pre širokú verejnosť, školy a pod. a môžu sa realizovať na regionálnej úrovni (napr. v rámci dní mesta alebo rôznych dobrovoľníckych podujatí). Kalkulované náklady: zahŕňajú opakované náklady na služby spojené s prípravou, realizáciou a vyhodnotením príslušného komunikačného podujatia, pričom táto služba môže byť realizovaná vo vlastnej réžii alebo dodávateľsky. V rámci kontraktu NLC by to bolo možné niektoré podujatia realizovať prostredníctvom úlohy „Propagácia LH“ (ročne zo ŠR približne 50 tis. eur). Predpokladá sa aj realizácia priemerne 4 – 5 podujatí každoročne hrazená zo súkromných zdrojov lesnícko-drevárskeho sektora. Zistené náklady na základe prieskumu trhu, 25 tis. EUR x 40 komunikačných podujatí, t.j. celkovo 1 mil. EUR.					

4.5 Tematický výbor č. 5 – Lesy a verejná politika

Strategický cieľ XV: Inovovať program starostlivosti o lesy smerom k dobrému spravovaniu a participatívne zabezpečovaniu ekosystémových služieb lesa						
Preambula:						
Program starostlivosti o les je kľúčovým nástrojom lesníckej politiky. PSL sú ale zatiaľ viac lesníckym technickým riešením zabezpečenia trvalo-udržateľného rozvoja lesov a ekosystémových služieb lesa bez toho, aby sme poznali a zohľadňovali dopyt zo strany rôznych skupín v spoločnosti, od ktorého sa bude odvíjať ďalšia činnosť v lesníctve. PSL by mal viac akcentovať niektoré nové požiadavky ako zmena klímy, prírode blízke hospodárenie v lesoch (TV1), ekosystémové služby, ochrana biodiverzity, rekreačné využívanie. Okrem toho by mali byť posilnené mechanizmy lesníckeho spravovania, ktoré by zabezpečili lepšiu účinnosť, legitímnosť, transparentnosť tohto centrálného nástroja lesníckej politiky. V neposlednom rade je pre lepšie fungovanie PSL veľmi dôležité zlepšenie vzťahov k iným nástrojom lesníckej politiky ako je odborný lesný hospodár (TV4), verejné financovanie PSL, finančné podpory, platby za ekosystémové služby lesa (iné špecifické ciele TV5), certifikácia lesov.						
Špecifický cieľ 15.1		Formulovať a implementovať nové prvky spravovania pri využívaní PSL				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na inováciu tvorby a implementácie PSL z pohľadu optimalizácie plnenia ekosystémových služieb lesa (ESL) a politických procesov ich tvorby a implementácie. Inovovaný prístup má pomôcť riešiť konflikty medzi rôznymi skupinami zainteresovaných strán v lesoch (vlastníci, správcovia, ochrancovia prírody, poľovníci, turisti, obyvatelia, miestni podnikatelia atď.) a zabezpečiť skutočné multikriteriálne optimalizované obhospodarovanie lesa v praxi. Nové metodiky plánovania budú využiteľné na dokončenie klasických PSL; ktorý bude teda použiteľný na každú vlastnícku jednotku v rámci obvyklého vypracovania PSL, ako to predpisuje zákon o lesoch. Inovované PSL vytvoria predpoklad na ľahšie zavedenie mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa v SC XVI (TV5). Cieľ prostredníctvom zlepšenia plnenia všetkých kľúčových funkcií lesa prispieva k napĺňaniu Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy a Národného programu využitia potenciálu dreva SR. Zvyšovaním odolnosti lesov z dlhodobého hľadiska nepriamo prispieva k udržaniu zachytov uhlíka v lesoch, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: Súčasné princípy tvorby PSL sú zdrojom zvyšujúcich sa konfliktov medzi rôznymi spoločenskými skupinami ovplyvnenými lesným hospodárstvom a oprávnenými záujmami obhospodarovateľov lesov. Hlavný dôvod je prístup nezohľadňujúci rôzne požiadavky rôznych skupín obyvateľstva, inej verejnej správy, alebo rôznych úrovní v politike. Ukazovateľ výsledku: Inovované metodiky a postupy a vykonané pilotné testovanie tvorby PSL. Ukazovateľ výstupu: Legislatívne zmeny tvorby a implementácie PSL do roku 2030.						
Odhadované náklady		530 tis. EUR z verejných zdrojov, predovšetkým štátneho rozpočtu				
Navrhované opatrenia		Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať dlhodobé a konzistentné mechanizmy dobrého spravovania pri implementácii PSL		2023	165 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Inovovaný proces	1	MPRV SR MŠVVŠ SR

Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vyhodnotenie aplikačnej praxe tvorby PSL a navrhnuť doplnenie o nové plánovacie mechanizmy tvorby PSL s využitím multikriteriálneho a participatívneho prístupu. Návrh inovácie PSL nadväzuje na SC XVI v TV5, lebo predpokladá identifikáciu platieb za ekosystémové služby. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Vykonať pilotné testovanie inovovaných mechanizmov participatívneho PSL	2024 - 2026	200 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Počet realizovaných projektov	3	MPRV SR MŠVVŠ SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vývoj a otestovanie inovovaných mechanizmov PSL na vybraných lesných celkoch ako predpoklad pre prípravu legislatívnych zmien. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 6 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Vypracovať legislatívne zámery na zabezpečenie dobrého spravovania v PSL	2027 - 2030	165 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR MŠVVŠ SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vypracovanie legislatívnych zámerov dobrého spravovania tvorby PSL a zaškolenie vyhotovovateľov PSL a pracovníkov štátnej správy pre zabezpečenie rutinného využívania v praxi. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					

Strategický cieľ XVI: Zaviesť mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa	
<i>Preambula:</i> Súčasnú multifunkčnú lesnú hospodárstvo v SR zabezpečuje produkciu drevnej hmoty a snaží sa o zabezpečenie všetkých ostatných ekosystémových služieb lesa. Spoločenské požiadavky na plnenie netrhových ekosystémových služieb lesa sa dlhodobo zvyšujú. Ako riešenie tohto problému bolo identifikované v celosvetovom meradle zavedenie mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesov, ktoré by vyhovelo požiadavkám spoločnosti na zvýšenie produkcie netrhových ekosystémových služieb lesa a motivovalo obhospodarovateľov lesa. V SR boli identifikované ekonomické nástroje na podporu ekosystémových služieb lesa, ktoré však majú viac charakter verejných finančných podpôr. Zavedenie účinnejších verejných (napr. finančný fond na podporu biodiverzity a bezzásahových území), verejno-súkromných (napr. integrácia LH do obchodovania s uhlíkom alebo "vodné" ekosystémové služby) a súkromných mechanizmov (napr. rekreačné ekosystémové služby) platieb za ekosystémové služby lesa by posilnilo plnenie cieľov lesného hospodárstva a predovšetkým pomohlo k riešeniu spoločenských konfliktov pri využívaní ekosystémových služieb lesa. Implementácia strategického cieľa bude vyžadovať implementáciu komunikačných mechanizmov o význame platieb za ekosystémové služby so zainteresovanými spoločenskými skupinami a zosúladiť s inými nástrojmi lesníckej politiky, predovšetkým PSL, i medzinárodným politickým a legislatívnym rámcom, z tohto dôvodu súvisí s TV4 a inými špecifickými cieľmi TV5.	
Špecifický cieľ 16.1	Vypracovať a realizovať verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa

Opis cieľa: Cieľ je zameraný na zlepšenie existujúcich verejných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa a zabezpečenie finančných zdrojov pre existujúce verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby zo štátneho rozpočtu a eurofondov. Zároveň sa cieľ zameriava na vypracovanie nových efektívnych verejných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa, vytvorenie finančného fondu a zabezpečenie fondu finančnými prostriedkami pre platby za ekosystémové služby lesa.). Cieľ prostredníctvom zlepšenia plnenia všetkých netrhových funkcií lesa prispieva k napĺňaniu Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy. Zlepšovaním verejných finančných mechanizmov prispieva nepriamo k odolnosti lesov a z dlhodobého hľadiska prispieva k udržaniu záchytovej funkcie lesov, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: Súčasný mechanizmus platieb za ekosystémové služby lesa nespĺňa teoretické požiadavky na efektívne platby a majú často charakter klasických finančných podpôr bez toho, aby boli obhospodarovatelia lesa a užívatelia ekosystémových služieb v efektívnom, racionálnom a akceptovanom transakčnom vzťahu. Nekompensované zabezpečovanie netrhových ekosystémových služieb lesa vytvára ekonomický tlak na obhospodarovateľov lesa na produkciu trhových ekosystémových služieb a tým následne zníženú úroveň plnenia netrhových ekosystémových služieb lesa. Ukazovateľ výsledku: Inovované a nové efektívne verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa. Ukazovateľ výstupu: Finančný fond a zabezpečenie finančných prostriedkov v objeme 207,23 mil. EUR do 2030.					
Odhadované náklady		207,230 mil. EUR z verejných zdrojov, predovšetkým štátneho rozpočtu			
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Zlepšiť existujúce a vypracovať nové efektívne verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa (biodiverzita, záchyty uhlíka a iné súčasné mimoprodukčné funkcie lesa)	2024 - 2025	165 tis. EUR, štátny rozpočet, v rámci existujúcich rozpočtových limitov	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR MŠVVŠ SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vyhodnotenie aplikačnej praxe existujúcich a vypracovanie nových efektívnych verejných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa. Analyzované mechanizmy, ktoré sú identifikované ako verejné platby za ekosystémové služby lesa, existujú na národnej úrovni (úľavy na dani z lesných pozemkov, náhrada za obmedzenie vlastníckych práv a podpora mimoprodukčných funkcií lesov) alebo na európskej úrovni (EŠIF). Návrh nových verejných mechanizmov nadväzuje na SC XV v TV5, lebo predpokladá previazanie na zmeny tvorby PSL. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Zabezpečiť finančné zdroje pre existujúce verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby zo štátneho rozpočtu a eurofondov (biodiverzita, súčasné mimoprodukčné funkcie lesa)	2023 - 2030	171,9 mil. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR + EŠIF + úľavy na dani	Objem finančných prostriedkov	171,9 mil. EUR	MPRV SR MŽP SR MF SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť finančné zdroje pre existujúce verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby zo štátneho rozpočtu a eurofondov.					

Kalkulované náklady: zahŕňajú hrubé indikatívne odhady finančných zdrojov vo výške 171,9 mil. EUR, ktoré sme identifikovali ako možné platby za ekosystémové služby lesov: na národnej úrovni sú to úľavy na dani z lesných pozemkov – 4,3 mil. EUR ročne, t.j. pre NLP (2023 až 2030) 34,4 mil. EUR, finančné podpory na mimoprodukčné funkcie lesov – 6 mil. EUR ročne, t.j. pre NLP (2023 až 2030) 48 mil. EUR, náhrady ujmy za obmedzenie vlastníckych práv – 3,2 mil. ročne, t.j. pre NLP (2023 až 2030) 25,6 mil. EUR; v prechodnom období EŠIF sme identifikovali opatrenie z PRV na lesnícke environmentálne a klimatické služby – 2,1 mil. EUR, ochranu hlucháňa - 1,5 mil. EUR, turistickú infraštruktúru – 8 mil. EUR, lesy ochranné a osobitného určenia – 7,5 mil. EUR, zahrádzanie bystrín a zadržiavanie vody – 10 mil. EUR. V novom programovacom období sme identifikovali ako možné platby opatrenia z PRV: lesnícke environmentálne a klimatické služby – 20,6 mil. EUR, ochranu hlucháňa - 1,5 mil. EUR, zahrádzanie bystrín a zadržiavanie vody – 7 mil. EUR, opatrenia NATURA 2000 – 5,7 mil. EUR. S opatreniami NATURA 2000 sa uvažuje ako zdrojom financií v TV1, SC II, ŠC2.1 opatrenie c) a opatreniami na zahrádzanie bystrín a zadržiavanie vody sa uvažuje ako zdrojom financií v TV3, SC IX, ŠC 9.2 opatrenia a) a b), kde sú spresnené kalkulácie.					
c) Vytvoriť finančný fond pre nové verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby	2023 - 2024	165 tis. EUR z verejných zdrojov	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie je zamerané na vypracovanie legislatívnych zámerov a vytvorenie finančného fondu pre nové verejné mechanizmy platieb za ekosystémové služby. Opatrenie nadväzuje na predchádzajúce opatrenie tohto špecifického cieľa a SC XV a SC XVI v TV5, lebo sa predpokladá naviazanie na zmeny tvorby PSL a vytvorenie jedného finančného fondu. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
d) Zabezpečiť finančné zdroje v novom fonde pre platby za ekosystémové služby	2024 - 2030	35 mil. EUR z verejných a zdrojov, verejné zdroje predovšetkým zo štátneho rozpočtu	Objem finančných prostriedkov	35 mil. EUR	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie je zamerané na zabezpečenie finančných zdrojov v novom fonde pre platby za ekosystémové služby. Opatrenie nadväzuje na predchádzajúce opatrenie tohto špecifického cieľa, SC XV, SC XVI v TV5, lebo sa predpokladá naviazanie na tvorbu PSL a vytvorenie jedného finančného fondu. Kalkulované náklady: zahŕňajú hrubý indikatívny odhad verejných platieb za ekosystémové služby v objeme 5 mil. EUR ročne (2024 – 2030), ktoré by vyplynuli z participatívnych procesov tvorby PSL a identifikácie kompenzácií pre obhospodarovateľov lesa za zmenu hospodárenia.					
Špecifický cieľ 16.2	Vypracovať a realizovať verejno-súkromné a súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa				
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na vypracovanie rámcov pre dlhodobé a konzistentné súkromné a verejno-súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa a vypracovanie legislatívnych zámerov s dôrazom na rekreačné, “vodné” ekosystémové služby a obchodovanie s uhlíkom (napr. uhlíkovo-vodná banka).). Cieľ prostredníctvom zlepšenia plnenia netrhových funkcií lesa prispieva k napĺňaniu Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy. Zlepšovaním súkromných a verejno-súkromných finančných mechanizmov prispieva nepriamo k odolnosti lesov z dlhodobého hľadiska a prispieva k udržaniu záchytov uhlíka v lesoch, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov.					

Východiskový stav: V SR neexistujú efektívne súkromné a verejno-súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesov. Nekompenzované zabezpečovanie netrhových ekosystémových služieb lesa vytvára ekonomický tlak na obhospodarovateľov lesa na produkciu trhových ekosystémových služieb a tým aj zníženú úroveň plnenia netrhových ekosystémových služieb lesa. Ukazovateľ výsledku: Inovované rámce a postupy pre verejno-súkromné a súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesov a vykonanie ich pilotného testovania. Ukazovateľ výstupu: Legislatívne zmeny pre verejno-súkromné a súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesov v roku 2030.					
Odhadované náklady	0,739 mil. EUR z verejných zdrojov, predovšetkým štátneho rozpočtu				
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Vypracovať rámec pre dlhodobé a konzistentné súkromné a verejno-súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa (rekreačné a "vodné" ekosystémové služby)	2025	165 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vypracovanie rámca pre dlhodobé a konzistentné súkromné a verejno-súkromné mechanizmy platieb za ekosystémové služby lesa s dôrazom na rekreačné a "vodné" ekosystémové služby (napr. uhlíkovo-vodná banka). Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Vykonať pilotné testovanie súkromných a verejno-súkromných mechanizmov na zabezpečenie ekosystémových služieb lesa	2026 - 2027	165 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Počet realizovaných projektov	5	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vývoj, otestovanie súkromných a verejno-súkromných mechanizmov platieb na zabezpečenie ekosystémových služieb lesa v nadväznosti s testovaním inovovaných mechanizmov PSL na vybraných lesných celkoch ako podkladu pre prípravu legislatívnych zmien. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Vypracovať legislatívne zámery na zabezpečenie využívania súkromných a verejno-súkromných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa	2028	165 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Vypracovať legislatívne zámery potrebné pre zabezpečenie rutinného využívania súkromných a verejno-súkromných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa v praxi. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 5 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					

d) Zabezpečiť účasť Slovenska pri príprave integrácie LH do obchodovania s uhlíkom na úrovni EÚ	2022 - 2030	244 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	2	MPRV SR MŽP SR
Opis opatrenia: Na úrovni EU bude prebiehať proces začlenenia LH do schém obchodovania s uhlíkom a procesy uploadingu do európskych legislatívnych noriem a downladingu do národných legislatívnych noriem bude potrebné zabezpečiť prostredníctvom účasti zainteresovaných ministerstiev. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 8 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					

Strategický cieľ XVII: Zaviesť mechanizmy zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa	
<i>Preambula:</i> Zvyšovanie rozsahu a objemu prírodných katastrof a iných mimoriadnych krízových situácií predovšetkým vplyvom zmeny klímy znižujú z dlhodobého hľadiska ekonomickú výkonnosť lesných podnikov a zvyšujú riziko hospodárenia na lesnej pôde (TV 1). Negatívne vplyvy sa prejavujú na zvyšovaní nákladov na činnosť lesného hospodárstva, v znižovaní speňaženia predovšetkým ihličnatého dreva a z dlhodobého hľadiska v znižovaní hodnoty lesnej pôdy a porastov. Nekompensovanie strát na majetku z dôvodu prírodných katastrof a iných mimoriadnych krízových situácií môže z dlhodobého hľadiska viesť k zníženiu schopnosti zabezpečiť dlhodobú ekonomickú, ale aj ekologickú a sociálnu udržateľnosť lesných majetkov, ktoré sú dokumentovateľné stratami z majetku a neschopnosťou prirodzenej reprodukcie na lesných majetkoch. Na zabezpečenie trvalej udržateľnosti lesných majetkov je potrebné zavedenie mechanizmov zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa ako sú účinné úľavy dani, finančný fond na solidárne poistné mechanizmy alebo finančné podpory poisťovania lesných majetkov.	
Špecifický cieľ 17.1	Vypracovať a realizovať mechanizmy na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky
Opis cieľa: Cieľ je zameraný na analýzu existujúcich mechanizmov zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa ako sú ustanovenia § 28a zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch o mimoriadnych udalostiach v lesoch, úľavy na dani alebo finančné podpory a návrh na zriadenie finančného fondu založeného na solidárnych poistných mechanizmoch, aby sa podporil holistický a dlhodobý prístup uplatňovania trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch.). Cieľ prostredníctvom zlepšenia trvalej udržateľnosti plnenia všetkých funkcií lesa prispieva k napĺňaniu Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030, Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy a Národného programu využitia potenciálu dreva SR. Zvyšovaním odolnosti lesov z dlhodobého hľadiska nepriamo prispieva k udržaniu záchyty uhlíka v lesoch, čím podporuje balík opatrení „Fit for 55“, uhlíkové hospodárstvo, vodozádržné a klimatické funkcie lesov. Východiskový stav: Znížená schopnosť zabezpečiť dlhodobú ekonomickú, ale aj ekologickú a sociálnu udržateľnosť lesných majetkov, ktoré je dokumentovateľná stratami z majetku a neschopnosťou prirodzenej reprodukcie na lesných majetkoch následkom mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa. Ekonomické vyjadrenie vyplynie z navrhovaných analýz v rámci tohto špecifického cieľa. Ukazovateľ výsledku: Legislatívne zmeny na základe návrhu a testovania finančných mechanizmov na odstraňovanie škôd spôsobených mimoriadnymi krízovými situáciami a obnovu poškodených lesných ekosystémov a súvisiacej infraštruktúry. Ukazovateľ výstupu: Finančný fond a zabezpečenie finančných prostriedkov v objeme 4,55 mil. EUR do 2030.	

Odhadované náklady		4,75 mil. EUR z verejných a súkromných zdrojov			
Navrhované opatrenia	Časový rámec	Finančný rámec, zdroj	Indikátor výstupu	Cieľová hodnota	Zodpovednosť
a) Navrhnuť finančné mechanizmy na odstraňovanie škôd spôsobených mimoriadnymi krízovými situáciami a obnovu poškodených lesných ekosystémov a súvisiacej infraštruktúry	2023 - 2025	100 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť analýzu existujúcich mechanizmov zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa ako sú ustanovenia § 28a zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch o mimoriadnych udalostiach v lesoch, úľavy na dani a pripraviť návrh na zriadenie finančného fondu založeného na solidárnych poistných mechanizmoch alebo finančné podpory poisťovania lesných majetkov. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 3 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
b) Vypracovať návrhy mechanizmov na odstraňovanie následkov mimoriadnych krízových situácií na lesné majetky	2026	100 tis. EUR v rámci existujúcich limitov ŠR	Nový predpis/metodika	1	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť vypracovanie legislatívnych zámerov pre zmenu v existujúcich a navrhovaných mechanizmoch zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre obhospodarovateľov lesa. Opatrenie predpokladá vytvorenie finančného fondu založeného na solidárnych poistných mechanizmoch alebo na finančných podporách poisťovania lesných majetkov. Opatrenie nadväzuje na predchádzajúce opatrenie tohto špecifického cieľa a SC XVI, lebo sa predpokladá vytvorenie jedného finančného fondu. Opatrenia, ktoré budú financované z finančného fondu sú definované v iných TV, najmä TV1 a TV 4. Kalkulované náklady: zahŕňajú mzdy odborného personálu zapojených ministerstiev a ich odborných inštitúcií v plánovanom celkovom rozsahu 3 pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.					
c) Zabezpečiť finančné zdroje v novom finančnom fonde na uplatňovanie solidárnych poistných mechanizmov	2024 - 2030	4,55 mil. EUR z verejných a súkromných zdrojov	Objem finančných prostriedkov	4,55 mil. EUR	MPRV SR
Opis opatrenia: Opatrenie má zabezpečiť finančné zdroje v novom finančnom fonde na uplatňovanie solidárnych poistných mechanizmov. Opatrenie nadväzuje na predchádzajúce opatrenie tohto špecifického cieľa a iných TV, pre ktoré by mal tvoriť zdroj financovania. Kalkulované náklady: Na zabezpečenie finančných zdrojov v novom finančnom fonde na uplatňovanie solidárnych poistných mechanizmov bude treba zaviesť odvod z 1 metra kubického surového dreva od producentov, spracovateľov a vývozcov dreva. Kalkulácia uvažuje so sumou 2,5 centa od producentov, spracovateľov a vývozcov dreva, čo by predstavovalo 5 centov za každý meter kubický vyťaženého a predaného surového dreva. Pri priemernej ročnej ťažbe 9 mil. metrov kubických dreva by predstavoval ročný príjem fondu 450 tis. EUR a za obdobie 7 rokov (2024 – 2030) by bol príjem fondu 3,15 mil. EUR. Okrem toho je potrebné zabezpečenie administratívneho chodu fondu z verejných zdrojov, čo by zahŕňalo 200 tis. EUR ročne, teda					

za 7 rokov (2024 – 2030) 1,4 mil. EUR. Tieto náklady zahŕňajú ročne mzdy odborného personálu fondu v plánovanom celkovom rozsahu 6 zamestnancov pri kalkulovanej cene 30 tis. EUR/FTE, a ostatné nevyhnutné výdavky na úrovni 10 % personálnych nákladov.

5. Implementácia stratégie

V tejto časti je popísaný spôsob realizácie NLP SR 2022 – 2030, systém riadenia implementácie vrátane implementačnej štruktúry. Ďalej je vysvetlený prehľad plánovaných aktivít a ich časový harmonogram, plánovaný rozpočet implementácie stratégie, systém monitorovania aj hodnotenia stratégie a hlavné riziká implementácie stratégie.

5.1 Implementačná štruktúra a systém riadenia implementácie stratégie

Implementácia stratégie bude zabezpečená komplexným implementačným mechanizmom, pričom, komplexnosť vyplýva z nadsektorovej povahy strategického dokumentu. Z tohto dôvodu je hlavných aktérov viac, nevynímajúc vládu SR, jednotlivé ministerstvá, mestá a obce, podnikateľský sektor, vedeckú a akademickú obec, lesné podniky a obhospodarovateľov lesa. Hlavnú zodpovednosť za implementáciu, monitorovanie a podávanie správ k NLP SR 2022 – 2030 a jej implementačnému nástroju – národnému akčnému plánu má MPRV SR, ako gestor a nositeľ implementácie stratégie, ktoré má v rámci medzirezortných a prierezových úloh koordinačnú funkciu. Medzirezortná a operatívna koordinácia implementácie stratégie bude prebiehať prostredníctvom vytvorenej Rady pre tvorbu NLP, ktorej členmi sú nominovaní zástupcovia jednotlivých rezortov a ostatných ÚOŠS, ďalších organizácií verejnej správy, akademickej obce, MVO a ďalších zainteresovaných skupín. Zodpovednosti za plnenie opatrení NLP SR 2022 – 2030 sú priradené príslušným aktérom/subjektom v rámci popisu jednotlivých opatrení v predchádzajúcej kapitole 4. Na úrovni zodpovedných sektorov sa odporúča, aby si rezorty jednotlivé opatrenia NLP, na ktorých plnení budú participovať, zapracovali do plánovacích dokumentov, vrátane finančného zabezpečenia, na úrovni ministerstiev a ich organizácií, v prípade ďalších organizácií verejnej správy do svojich plánovacích postupov. Je vhodné pripraviť zásobníky projektov, ktoré budú rozpracovaním niektorých jednotlivých opatrení do podoby projektov. Rada pre tvorbu NLP bude pravidelne informovaná o sledovaných ukazovateľoch plnenia jednotlivých cieľov a opatrení NLP SR 2022 - 2030 a na základe ich monitorovania bude priebežne vyhodnocovať riziká plnenia NLP a navrhovať postupy na elimináciu týchto rizík.

5.2 Plán realizácie aktivít a časový harmonogram

Hierarchická štruktúra prác a s ňou súvisiace informácie týkajúce sa realizácie jednotlivých aktivít, vrátane odhadovaného harmonogramu implementácie stratégie, obsahujúceho najmä dobu realizácie jednotlivých opatrení, zodpovedné subjekty a nadväznosti opatrení sú detailne rozpracované a popísané v rámci predchádzajúcej kapitoly 4.

5.3 Rozpočet a zdroje financovania

Národný lesnícky program SR 2022 – 2030 je koncipovaný ako dokument, ktorý sa zameriava skôr na usmernenie aktivít a investícií pre dosiahnutie definovanej vízie a globálnych cieľov. Kvantifikácia indikatívnych finančných rámcov, vyčíslených pri jednotlivých opatreniach v kapitole 4, naráža na veľkú mieru neistoty, ktorá súvisí s tým, že v rámci tvorby NLP SR 2022 - 2030 nie je možné rozhodnúť ani špecifikovať, koľko a ako zameraných investícií bude podporených zo ŠR, fondov EÚ, súkromných a verejných zdrojov, pričom tieto sú pre realizáciu stanovených opatrení ako zdroje financovania kľúčové. NLP SR 2022 - 2030 tak poskytuje indikatívny finančný rámec pre zameranie investícií z jednotlivých zdrojov, ako to popisuje Tabuľka 1.

Tabuľka 1 Indikatívny finančný rámec NLP SR 2022 – 2030

Strategický cieľ	Predpokladaná čiastka podľa rezortov v tis. EUR										
	MPRV SR	MŽP SR	MV SR	LESY SR, š.p.	MH SR	MŠVVŠ	MF SR	MIRRI SR	Podnikateľský sektor LDS	Lesnícke a drevárske subjekty	MDV
Strategický cieľ I	60 600	0	0	1 000	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ II	59 020	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ III	6 810	5 580	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ IV	14 100	50 000	0	0	0	0	0	15 000	0	0	0
Strategický cieľ V	22	22	0	0	16	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ VI	290	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ VII	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ VIII	45 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ IX	28 800	12 750	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ X	5 300	0	0	0	0	0	0	5 600	0	0	0
Strategický cieľ XI	100	34 ,5	34,5	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ XII	35 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strategický cieľ XIII	7 525	7 000	0	0	0	6 000	0	17 600	0	0	0
Strategický cieľ XIV	1 265	250	0	0	0	250	0	0	0	580	50
Strategický cieľ XVI	300	0	0	0	0	230	0	0	0	0	0
Strategický cieľ XVII	112 447	54 822	0	0	0	100	40 600	0	0	0	0
Strategický cieľ XVII	1 600	0	0	0	0	0	0	0	3 150	0	0
SPOLU	378 679	131 108,5	34,5	1 000	16 000	6 580	40 600	38 200	3 150	580	50

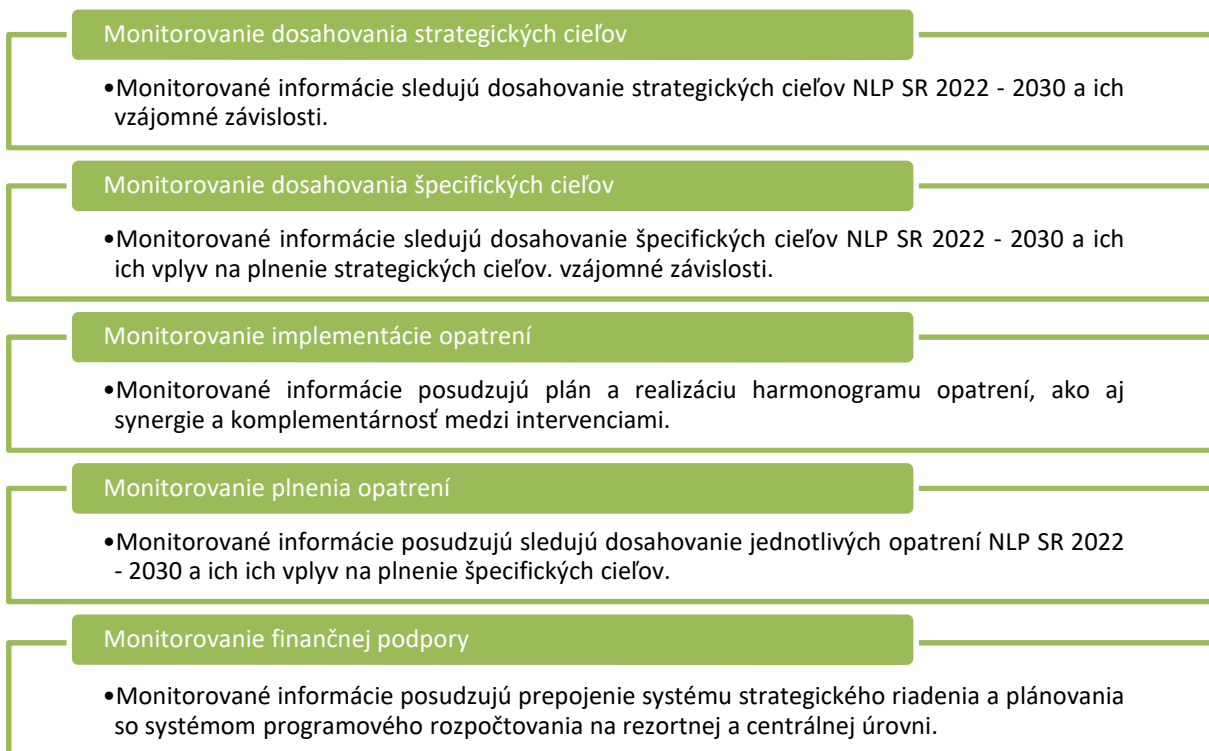
5.4 Systém monitorovania a hodnotenia realizácie stratégie

Monitorovanie predstavuje kľúčový prvok rozhodovacieho procesu umožňujúci upraviť priebeh a štruktúru procesov spojených s implementáciou stratégie. Základným princípom monitorovania stratégie je nepretržité sledovanie a zhromažďovanie informácií súvisiacich s implementáciou strategického dokumentu. Okrem zákonných povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov o čerpaní verejných prostriedkov a prostriedkov z fondov EÚ je monitorovanie prepojené aj s jednotlivými prvkami systému riadenia. Pre napĺňanie cieľov stratégie je dôležitý správne nastavený systém monitorovania, ktorý v prípade potreby identifikuje potrebné zmeny, a následne na základe poznatkov a dát reviduje prvky stratégie. Monitorovanie implementácie stratégie vychádza zo štyroch základných cieľov:

- identifikuje nesúlad medzi definovanými cieľmi, synergiami a efektívnosťou implementácie stratégie na každej z úrovní monitorovaných informácií a prípadné riziká identifikované v procese implementácie,
- zhromažďuje informácie pre jednotlivé zložky systému riadenia s rozhodovacou právomocou,
- poskytuje časť empirického základu pre hodnotenie a tvorí aj základný informačný zdroj pre proces hodnotenia,
- podporuje zapojenie a účasť zainteresovaných subjektov prostredníctvom transparentnej komunikácie.

Podrobnosti k systému monitorovania budú v spolupráci s rezortmi zodpovednými za jednotlivé ciele a opatrenia priebežne aktualizované. Rámcová schéma monitorovaných informácií v procese implementácie stratégie je uvedená na Obrázku 1.

Obrázok 1 Schéma monitorovaných informácií v procese implementácie stratégie

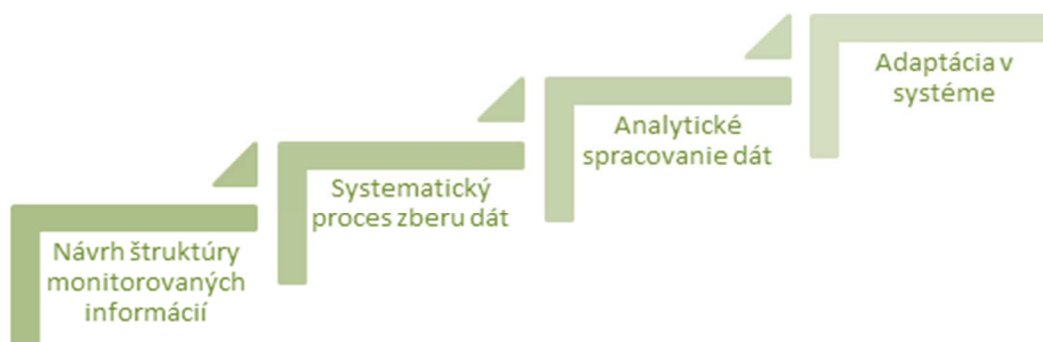

Hlavné ťažisko monitoringu a hodnotenia implementácie stratégie bude na úrovni strategických a špecifických cieľov a opatrení. Implementácia bude pravidelne monitorovaná a vyhodnocovaná sledovaním ukazovateľov priradených a popísaných pri jednotlivých cieľoch a opatreniach v kapitole 4 tejto stratégie. Ide o:

- ukazovatele výstupov,

- výsledkové ukazovatele,
- indikátory výstupu,
- cieľové hodnoty.

Neopomenuteľnú časť pre kontinuálne fungovanie procesu monitorovania realizácie stratégie tvorí aj intervenčná logika monitorovacieho procesu. Predstavuje identifikáciu a vysvetlenie toho, čo a akým spôsobom sa má dosiahnuť v jednotlivých fázach realizácie stratégie pomocou logickej a chronologickej súčinnosti hmotných, fyzických, komunikačných, či finančných tokov medzi jednotlivými účastníkmi intervencie. Obrázok 2 znázorňuje štyri základné kroky, do ktorých je intervenčná logika monitorovacieho procesu koncipovaná:

Obrázok 2 Intervenčná logika monitorovacieho procesu

1. Návrh štruktúry monitorovaných informácií (indikátorov): predstavuje proces diskusie so zainteresovanými subjektmi o vhodnosti, štruktúre, rozsahu a dôležitosti sledovaných informácií pre plnenie transformačných cieľov. Štruktúra musí byť prispôsobená každej úrovni riadenia a nesmie byrokratizovať a ani spomaľovať proces implementácie.
2. Systematický proces zberu dát: predstavuje konsenzuálne riešenie zberu dát založené na dohode medzi zainteresovanými subjektmi pri rešpektovaní zásad, ako sú ekonomická nenáročnosť, realizovateľnosť a centralizácia dát na všetkých úrovniach.
3. Analytické spracovanie dát: pre podporu argumentácie pri rozhodovaní (na základe výstupov z hodnotenia) na každej úrovni riadenia je dôležité aby monitorované informácie boli prostredníctvom analytických nástrojov objektivizované a poskytovali aj spätnú väzbu pre zainteresované subjekty. Štruktúra dát z monitorovacieho procesu nesmie byť založená na možnosti výlučne subjektívneho posudzovania vedúceho k subjektívnemu rozhodovaniu.
4. Adaptácia v systéme: každý systém riadenia sa dokáže akcelerovať len tak rýchlo ako jeho najužšie miesto, preto až samotná „roll out“ fáza identifikuje slabé stránky monitorovacieho procesu a odhalí problematické oblasti, nedostatočné prepojenie, ako aj potrebu procesných zmien.

Hodnotiaci proces sa zameriava na hodnotenie zbieraných informácií a údajov v konkrétnych intervaloch, ktoré tvorí základ pre prijímanie rozhodnutí o potrebe zmien na úrovni cieľov a opatrení, samotnej stratégie. Dôkaznou bázou pre takéto hodnotenie sú informácie z kvalitne nastaveného systému monitorovania a ukazovatele vypovedajúce o potrebe zmien. V systéme hodnotenia sa následne určia opatrenia, ktoré sa majú implementovať s cieľom zvýšiť výkonnosť navrhovaných politík, synergii a komplementarít medzi aktivitami a zdrojmi investovanými do procesov vedúcich k naplneniu stratégie.

Hodnotenie plnenia NLP SR 2022 – 2030 na národnej úrovni sa bude opierať o reportovanie odpočtov o vyhodnotení plnenia cieľov a opatrení s využitím ukazovateľov a indikátorov definovaných v tejto stratégii v kapitole 4. Výsledky monitorovania budú súčasťou správy o realizácii plnenia národnej stratégie, ktorú predkladá MPRV SR vláde SR. Monitorovanie a vyhodnocovanie bude podporované

aktívnou a stálou komunikáciou medzi subjektmi zodpovednými za plnenie stratégie. Takýto systém umožní pružne a rýchlo prenášať informácie na príslušnú rozhodovaciu úroveň v zmysle princípu subsidiarity, hodnotiť stav plnenia a prijímať príslušné opatrenia. Správa o stave implementácie stratégie a napĺňania vízie bude predkladaná Vláde SR vždy k dátumu ukončenia platnosti konkrétneho Akčného plánu. Na politickej úrovni bude vyhodnocovať plnenie indikátorov, ich prípadnú aktualizáciu a schvaľovať návrh opatrení MPRV SR.

5.5 Hlavné riziká implementácie stratégie

Posúdené boli vnútorné i vonkajšie faktory, ktoré by mohli mať vplyv na implementáciu stratégie a tiež identifikované vstupy pre rámcovú analýzu kľúčových aktérov, vnútorné zdroje organizácie a možné problémy a riziká. Medzi potenciálne problémy pri tvorbe a implementácii stratégie boli zaradené udalosti a systémové podmienky s potenciálom určitej neistoty. Tieto boli klasifikované podľa významnosti a rozdelené do troch skupín tak, ako to dokumentuje nasledujúca Tabuľka 2:

Tabuľka 2 Hlavné riziká implementácie stratégie a miera ich závažnosti

Skupina problémov/ zdroj neistoty	Základná identifikácia problému	Závažnosť očakávaného problému	Miera pravdepodobnosti
Ovplyvnené udalosťami	Politická nestabilita	Stredná	Stredná
	Ekonomická nestabilita	Stredná	Stredná
	Nové zistenia analýz (vrátane zlej interpretácie dát, informácií)	Nízka	Nízka
	Neinformovanosť	Stredná	
	Systémové fungovanie regionálneho rozvoja a systém spravovania a tvorby stratégie	Vysoká	Vysoká
	Nedostatok medzi-inštitucionálnej i vnútro-inštitucionálnej koordinácie (množstvo pripravovaných strategických dokumentov, rozličné záujmy)	Vysoká	Stredná
	Byrokracia a administratívne zaťaženie	Vysoká	Vysoká
	Opomenutie kľúčového aktéra	Nízka	Stredná
	Nesúlady medzi zdrojmi a potrebami	Stredná	Stredná
	Nesúlady medzi očakávaniami a reálnymi možnosťami, resp. politickou vôľou (naprieč úrovňami)	Vysoká	Stredná
Vzťahové	Napätie v reakcii na rozličné udalosti (terorizmus) polarizácia názorov	Vysoká	Stredná
	Nejasnosť v sektorových stratégiách	Vysoká	Stredná
Systémové	Nechuť/ nedôvera	Vysoká	Stredná
	Problémy s ľudskými, finančnými, časovými a organizačnými kapacitami	Vysoká	Vysoká

Strata konzistentnosti	Vysoká	Nízka
(Ne)stabilita aparátu zabezpečenia implementácie stratégie	Stredná	Nízka

6. Postup tvorby stratégie

V nasledujúcich podkapitolách je popísaný proces a postup tvorby stratégie, vrátane hlavných aktérov, realizovaných kľúčových aktivít a spôsobu jej schvaľovania.

6.1 Autori stratégie a zúčastnené strany

Štruktúra hlavných aktérov a ich roly v rámci participatívneho procesu tvorby a rozhodovania o NLP SR 2022 – 2030 (zradení od aktérov s najväčšou rozhodovacou právomocou) je nasledovná:

Vláda SR - prerokuje a schvaľuje návrh NLP SR 2022 – 2030.

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka - predkladal návrh NLP SR 2022 – 2030 na rokovanie vlády SR.

Riadiaci výbor (podrobnosti v [štatúte Riadiaceho výboru](#))

- posudzoval a schvaľoval závery a odporúčania zo zasadnutia Rady pre tvorbu NLP SR 2022 – 2030,
- prijímal odporúčania a rozhodnutia súvisiace s tvorbou NLP SR 2022 – 2030,
- vypracúval odporúčania ministrom k návrhu NLP SR 2022 – 2030,
- zodpovedal za odovzdanie návrhu NLP SR 2022 – 2030 na rokovanie porady vedenia ministra,
- riešil naliehavé problémy vzniknuté pri tvorbe NLP SR 2022 – 2030.

Rada pre tvorbu NLP (podrobnosti v [štatúte Rady pre tvorbu NLP](#), zoznam členov v [Prílohe 9](#)),

- identifikovala hlavné problémy lesov a lesného hospodárstva SR, ktoré si vyžadujú odbornú analýzu a rozpracovanie,
- rokovala o materiáloch a návrhoch, ktoré pripravili tematické výbory alebo pracovné skupiny pre prípravu NLP,
- identifikovala strategické ciele a priority NLP SR 2022 – 2030,
- formulovala odporúčania pre Riadiaci výbor pre tvorbu NLP.

Tematické Výbory Rady pre tvorbu NLP

- validovali/podrobili oponentúre Vstupnú správu k NLP SR 2022 – 2030 – najmä časť týkajúcu sa identifikácie problémov LH SR a východiská predbežnej vízie (v konkrétnej tematickej oblasti),
- validovali, prípadne dopĺňali/upravovali návrh pracovných skupín týkajúci sa strategických oblastí pre NLP SR 2022 – 2030,
- v spoločnej diskusii prinášali námety týkajúce sa strategického smerovania a priorít, prípadne variantov strategického smerovania, cieľov a opatrení (v konkrétnej tematickej oblasti),
- validovali/podrobili oponentúre návrhy pracovných skupín týkajúce sa strategického smerovania a priorít, prípadne variantov strategického smerovania, cieľov a opatrení (v konkrétnej tematickej oblasti).

Zoznam tematických výborov a ich členov, vrátane koordinátorov a členov pracovných skupín:

1. tematický výbor: Lesy a klíma (zoznam členov v [Prílohe 10](#)),
2. tematický výbor: Lesy a drevo (zoznam členov v [Prílohe 11](#)),
3. tematický výbor: Lesy a moderné technológie (zoznam členov v [Prílohe 12](#)),
4. tematický výbor: Lesy a spoločnosť (zoznam členov v [Prílohe 13](#)),
5. tematický výbor: Lesy a verejná politika (zoznam členov v [Prílohe 14](#)).

Pracovné skupiny (koordinované NLC)

- pripravovali obsahové podklady na rokovanie tematických výborov ako aj Rady pre tvorbu NLP SR 2022 – 2030,
- pripravovali odborné stanoviská a analýzy pre tvorbu NLP SR 2022 – 2030,
- zabezpečovali spracovanie technických podkladov a iných dokumentov súvisiacich s tvorbou NLP SR 2022 – 2030,
- spracovávali pripomienky zainteresovaných aktérov, výborov a Rady do návrhu NLP SR 2022 – 2030,

- vypracovávali dokument NLP SR 2022 – 2030.

Koordináčna skupina - tvorená kľúčovými pracovníkmi Ministerstva zo Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva, zástupcami NLC a facilitátormi PDCS (zoznam členov v Prílohe 15)

- pripravovala program zasadnutí Rady,
- pripravovala v prípade potreby zasadnutia tematických výborov,
- riešila protichodné stanoviská tematických výborov alebo pracovných skupín,
- pripravovala program a samotné stretnutie s odbornou verejnosťou,
- podieľala sa na príprave/schvaľovaní tlačových správ a komunikácii s verejnosťou.

Národné lesnícke centrum

- zodpovedalo za externé obsadenie organizačnej štruktúry tvorby stratégie,
- zodpovedalo za vytvorenie projektového plánu tvorby stratégie a plánu riadenia rizík tvorby stratégie,
- zodpovedalo za riadenie projektu tvorby stratégie a realizáciu aktivít podľa projektového plánu tvorby stratégie,
- zodpovedalo za tvorbu jednotlivých častí stratégie,
- dohliadalo na správnu nadväznosť činností a efektívne riadenie zdrojov,
- viedlo tím pre tvorbu stratégie, delegovalo a podporovalo členov tímu,
- koordinovalo a riadilo činnosť pracovných skupín,
- zodpovedalo za priebežné schvaľovanie výstupov tvorby stratégie,
- zodpovedalo za vytvorenie plánu spolupráce a komunikácie tvorby stratégie,
- riadilo, koordinovalo a prípadne vykonávalo jednotlivé aktivity podľa plánu spolupráce a komunikácie tvorby stratégie.

Facilitátor procesu (facilitátori PDCS)

- zabezpečoval dialóg medzi zainteresovanými aktérmi a zástupcami MPRV SR a NLC bez presadzovania záujmov ktorejkoľvek zo strán,
- navrhoval postup a viedol participatívny proces,
- viedol/ facilitoval zasadnutia Rady, tematických výborov a stretnutie s odbornou verejnosťou,
- v prípade protichodných názorov, prípadne presadzovania protichodných stratégií, v rámci diskusie počas zasadnutí tematických výborov, alebo zasadnutí Rady navrhoval postupy pre riešenie týchto rozdielov a konfliktov, prípadne viedol separátne stretnutia s konkrétnymi zainteresovanými aktérmi,
- spracúval zápisy zo zasadnutí Rady, tematických výborov a stretnutia s odbornou verejnosťou, vypracoval Správu PDCS.

6.2 Opis postupu tvorby stratégie

V podmienkach SR si mnohé spoločenské problémy, s ohľadom na ich zložitý priebeh a dynamický charakter, vyžadujú aplikovať systémové riešenia a kvalitatívne nové metódy riadenia a rozhodovania na centrálnej úrovni štátnej správy. Presadenie moderného a efektívneho riadenia štátu si v rámci exekutívy SR vyžaduje implementáciu komplexného systému strategickej práce a verejných stratégií adekvátne reagujúcich na zmeny a potreby v spoločnosti. Medzi jeho základné prvky na úrovni ústredných orgánov štátnej správy patria metodický a systémový rámec pre prípravu, tvorbu a implementáciu strategických dokumentov ako aj inštitucionálne, organizačné a legislatívne prostredie vrátane kvalifikovaného personálneho zabezpečenia strategických a analytických kapacít nevyhnutných na realizáciu systému strategického riadenia a plánovania.

Z tohto dôvodu vláda SR schválila uznesením vlády SR č. 197/2017 materiál „Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií“, ktorým sa celý proces tvorby NLP SR 2022 – 2030 riadil. Uvedená metodika stanovuje proces koncipovania a realizácie strategických dokumentov ústredných orgánov štátnej správy SR. Uvádza presné postupy a konkrétne aktivity pri tvorbe jednotlivých segmentov strategického dokumentu. Zároveň jasne definuje metódy riadenia a plánovania celého procesu

vypracovania stratégie, ako aj úlohy pre jednotlivých aktérov a zodpovedných gestorov. Proces tvorby verejnej stratégie bol v zmysle tejto metodiky rozdelený do siedmich fáz:

1. fáza – identifikácia potreby vypracovania stratégie (výstupom je Vstupná správa),
2. fáza – nastavenie projektu vypracovania stratégie,
3. fáza – analytická a prognostická časť,
4. fáza – stanovenie strategického smerovania, priorít a variantov strategických cieľov,
5. fáza – vlastné rozpracovanie stratégie,
6. fáza – nastavenie implementácie, financovania a vyhodnocovania stratégie,
7. fáza – schvaľovanie stratégie.

Po vzore niekoľkých úspešných príkladov zo zahraničia (Fínsko, Rakúsko, Veľká Británia – Škótsko⁴), ktoré nedávno prijali alebo aktualizovali svoje národné lesnícke programy založené na spolupráci zainteresovaných strán, ako aj odporúčaní Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti a Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie, sa MPRV SR spoločne s NLC rozhodlo realizovať prípravu a tvorbu NLP SR 2022 – 2030 participatívnym spôsobom. Rozhodnutie pristúpiť k tvorbe národnej stratégie participatívnym spôsobom nie je v rámci štátnej správy bežným prístupom, aj keď postupne sa v čoraz väčšej miere významné verejné politiky tvoria v diskusii širšej skupiny odborníkov a zainteresovaných aktérov. Participatívny proces umožňuje kľúčovým zoskupeniam, ktoré zastupujú rozličné záujmy spoločnosti, vstup do procesu tvorby stratégie. Takáto forma diskusie obohacuje rozhodovací proces o zvažovanie viacerých alternatív, a zároveň prehĺbuje hĺbku zdôvodnení cieľov a opatrení, ktoré nakoniec obstoja v takejto diskusii.

Na vedenie participatívneho procesu NLC prostredníctvom verejného obstarávania najalo neziskovú organizáciu PDCS, ktorá na seba prevzala úlohu tzv. facilitátora procesu. Cieľom bolo zabezpečiť organizáciu celého procesu tvorby stratégie profesionálnym prístupom využitím služieb odborníka vo vedení komunikácie, ktorý umožňuje skupinám a inštitúciám pracovať efektívnejšie a dosiahnuť lepšiu súčinnosť. Vedenie procesu tzv. „tretou stranou“, t.j. aktérom, ktorý nie je zainteresovaný do obsahu samotnej verejnej politiky, zabezpečilo vytvorenie priestoru pre diskusiu umožňujúcu vyjadrenie aj veľmi odlišných názorov a priorít. Podrobné informácie o realizovanom participatívnom procese sa nachádzajú v *Správe PDCS z participatívneho procesu prípravy Národného lesníckeho programu pre obdobie 2022 – 2030* (ďalej len „Správa PDCS“), ktorá je sprievodným materiálom tejto stratégie.

Cieľmi participatívneho procesu pre tvorbu NLP SR 2022 – 2030 bolo:

- identifikovať zainteresovaných aktérov a týchto aktérov zapojiť do diskusie o NLP SR 2022 – 2030,
- v diskusii aktérov podrobiť oponentúre a validovať Vstupnú správu k NLP SR 2022 – 2030 a návrh strategických oblastí pre NLP 2022 – 2030,
- v diskusii aktérov podrobiť oponentúre a validovať návrhy pracovných skupín týkajúce sa strategického smerovania a priorít, prípadne variantov strategických cieľov a opatrení,
- informovať verejnosť o obsahu a procese tvorby NLP SR 2022 – 2030 a o možnostiach pripomienkovania tohto dokumentu.

Účasť zainteresovaných strán na lesníckej politike – participácia v lesníckej politike – vychádza zo všeobecného záujmu rôznych skupín v spoločnosti na využívaní a ochrane lesa. Účasť stakeholderov na lesníckej politike sa definuje ako rôzne formy priameho zapojenia občanov, individuálne alebo pomocou organizovaných skupín, do výmeny informácií, vyjadrovania názorov a zdôrazňovania záujmov, majúci potenciálny vplyv na rozhodovanie a výsledkoch riešenia špecifických lesníckych problémov. Vychádza z podstaty záujmu spoločnosti o multifunkčné a trvalo udržateľné lesné hospodárstvo. Kvalita každej verejnej politiky môže závisieť od zabezpečenia rôznej úrovne participácie v priebehu rôznych fáz politického cyklu, od začiatku jej tvorby cez implementáciu až po jej hodnotenie.

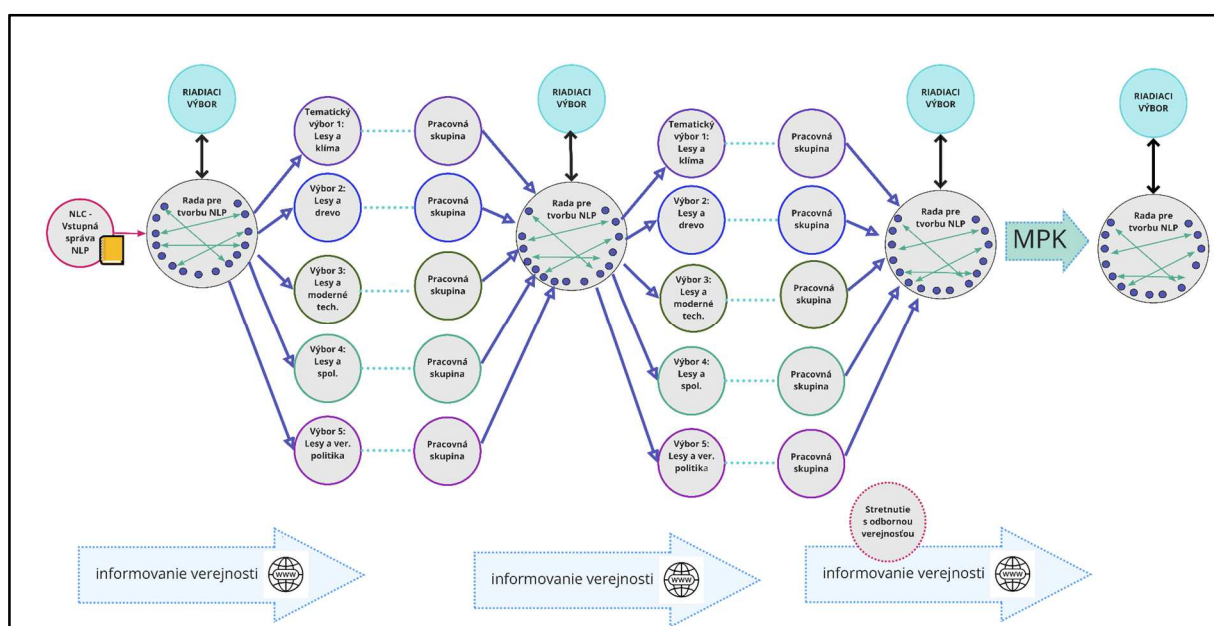
⁴ podrobnejšie informácie v kapitole 3.3 Porovnávacia analýza v medzinárodnom kontexte vo Vstupnej správe od str. 57

V prípade tvorby NLP SR 2022 – 2030 bola zvolená úroveň participácie, ktorá znamená pozvanie zainteresovaných aktérov do diskusie a výmeny argumentov vo vzťahu k zamýšľanej verejnej politike (bližšie informácie v [Pravidlách zapájania verejnosti do tvorby verejných politík, 2014](#)). Zainteresovaná verejnosť pri tejto úrovni participácie aktívne vstupovala do tvorby verejnej politiky a podieľala sa na formulovaní požiadaviek a ich zdôvodnení v rámci tvorby NLP SR 2022 – 2030. Zvolená úroveň participácie nepredpokladala, že zainteresovaní aktéri a verejnosť budú priamo rozhodovať o výslednej stratégii. Rozhodovacia právomoc bola rezervovaná Riadiacemu výboru, respektíve ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a vláde SR.

Pri tvorbe NLP 2022 – 2030 mala zainteresovaná verejnosť k dispozícii nasledovné možnosti zapojenia:

- členstvo v Rade pre tvorbu NLP,
- členstvo v Tematických výboroch Rady pre tvorbu NLP a
- účasť na stretnutí s odbornou verejnosťou.

Schéma priebehu participatívneho procesu je zjednodušene zobrazená na Obrázku 3.

Obrázok 3 Schéma priebehu participatívneho procesu tvorby NLP SR 2022-2030

V rámci participatívneho procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030 bolo zrealizovaných 19 stretnutí so zainteresovanými aktérmi, ktorých sa spolu zúčastnilo 105 aktérov, väčšina z nich sa zúčastnila troch až piatich stretnutí. Vzhľadom na to, že participatívny proces prebiehal v období pandémie ochorenia COVID19, spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2, všetky zasadnutia prebiehali v online priestore.

Podklady na jednotlivé stretnutia pripravovali pracovné skupiny koordinované NLC. Hlavná časť diskusie o navrhovaných strategických prioritách a opatreniach prebiehala v rámci piatich tematických výborov Rady pre tvorbu NLP, a to:

1. tematický výbor: Lesy a klíma, ktorý riešil otázky dopadov zmeny klímy na lesy, prejavujúce sa rozpadom (hlavne ihličnatých) lesov, a formuloval adaptačné opatrenia na zlepšenie odolnosti lesov typu nápravných (ozdravných) opatrení v lesoch po kalamitách, rekonštrukcií najviac ohrozených lesov, asistovanej migrácie drevín a ich genotypov, zvyšovania biodiverzity lesov, a prechodu na prírode blízke hospodárenie v lesoch. Riešená bola aj súvisiaca problematika premnoženej raticovej zveri, ktorá spôsobuje rozsiahle škody na mladých porastoch, čím limituje možnosti zvyšovania biodiverzity a zavádzania prírode blízkeho hospodárenia v lesoch.

2. tematický výbor: Lesy a drevo, ktorý sa zaoberal zhoršujúcou sa konkurencieschopnosťou lesného hospodárstva v dôsledku rastu nákladov výroby, nízkej miery diverzifikácie výroby a nefungujúceho inovačného systému v lesnom hospodárstve, ako aj optimálnym využívaním surového dreva v zmysle princípov jeho kaskádovitého využívania.
3. tematický výbor: Lesy a moderné technológie, ktorý sa zaoberal nevyhovujúcou infraštruktúrou a technológiami v lesnom hospodárstve (ekonomické, politické a technologicko prírodné aspekty vplyvajúce na hustotu a kvalitu lesnej dopravnej siete, lesotechnických meliorácií a využívanie moderných strojov a zariadení). Zároveň bolo rozoberané nedostatočné využívanie IKT a DPZ v lesnom hospodárstve (dostupné investície, gramotnosť v oblasti IKT u pracovníkov LH, prepojenie a integrácia informačných systémov, implementácia moderných technológií vrátane DPZ do hospodárskej úpravy lesov a praxe).
4. tematický výbor: Lesy a spoločnosť, ktorý sa zaoberal problematikou zlepšenia spravovania lesov. Riešili sa problémy súvisiace s medzisektorovou kooperáciou, stretom rôznych záujmov, vplyvom záujmových platforiem obhospodarovateľov lesa na lesnícku politiku, participáciou, výkonom štátnej správy, transparentnosťou a vlastníckymi vzťahmi (transformácia vlastníckych vzťahov, fragmentácia, dominancia subjektov v obhospodarovaní lesov), manažmentom ľudských zdrojov a efektívnou komunikačnou stratégiou LH.
5. tematický výbor: Lesy a verejná politika, ktorý sa zaoberal fungovaním a návrhmi na zmeny pre všetky typy nástrojov lesníckej politiky: regulatívne, ekonomické, informačné a dobrovoľné. Dôraz sa kládol na moderné ekonomické nástroje podpory inovácií a ekosystémových služieb lesov, ako aj mechanizmy riešenia finančných strát vyplývajúcich z disturbančných udalostí v lesoch.

Každý tematický výbor predstavoval stabilnú skupinu zainteresovaných aktérov a stretol sa trikrát, pričom v rámci týchto stretnutí postupne diskutoval a pripomienkoval nasledujúce dokumenty:

- [vstupnú správu](#),
- návrh strategických cieľov a zdôvodnenie vybraných priorít,
- návrh špecifických cieľov a opatrení,
- rámcový návrh časového harmonogramu a indikatívne finančné rámce pre jednotlivé opatrenia.

Návrhy a pripomienky, ktoré zazneli na rokovaní výboru boli následne zapracované pracovnou skupinou do návrhu, o ktorom rokovala Rada pre tvorbu NLP.

Okrem stabilnej skupiny expertov a zainteresovaných aktérov zapojených do tematických výborov Rady pre tvorbu NLP sa do procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030 bolo možné zapojiť aj prostredníctvom Stretnutia s odbornou verejnosťou, ako aj písomným pripomienkovaním návrhov NLP SR 2022 – 2030. Všetky doručené pripomienky boli dôsledne vyhodnotené a ich akceptovanie, resp. neakceptovanie zdôvodnené buď písomne, alebo v rámci diskusie na stretnutiach tematických výborov.

Na treťom rokovaní Rady pre tvorbu NLP členovia rady poslednýkrát pripomienkovali návrhy strategických a špecifických cieľov a opatrení v piatich tematických okruhoch a na záver stretnutia jednohlasne prijali návrh NLP SR 2022 – 2030.

Chronológiu jednotlivých aktivít v rámci participatívneho procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030 dokumentuje Tabuľka 3:

Tabuľka 3 Chronológia aktivít participatívneho procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030

24. november 2020	Prvé zasadnutie Rady pre tvorbu NLP
Ciele zasadnutia: • predstavenie Vstupnej správy Národného lesníckeho programu SR pre obdobie rokov 2022 – 2030 „Lesy pre spoločnosť“ a vyjasňujúca diskusia k správe, • predstavenie a pripomienkovanie návrhu tematických okruhov (pripravilo NLC), v ktorých sa bude Rada pre tvorbu NLP prostredníctvom tematických výborov spolupodieľať na stanovovaní strategického smerovania a cieľov NLP SR 2022 –2030, • predstavenie rámca participatívneho procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030 (pripravilo PDCS) a vyjasňujúca diskusia k návrhu. Zápis zo zasadnutia je v prílohe 23 Správy PDCS. Hlavným výstupom zasadnutia bolo predstavenie vstupných dokumentov celého procesu tvorby NLP SR 2022 –2030 a výzva na predkladanie pripomienok k vstupnej správe a k štruktúre tematických výborov. Po zasadnutí mali členovia možnosť prihlásiť sa a nimi navrhovaných odborníkov a zainteresovaných aktérov do jednotlivých tematických výborov.	
15. december 2020	Druhé zasadnutie Rady pre tvorbu NLP
Ciele zasadnutia: • schválenie tematických okruhov, v ktorých sa bude Rada pre tvorbu NLP prostredníctvom tematických výborov spolupodieľať na stanovovaní strategického smerovania a cieľov NLP SR 2022 – 2030, • schválenie návrhu prerozdelenia výborov Rady a harmonogramu ich zasadnutí, • diskusia o participatívnom procese tvorby NLP SR 2022 – 2030 (vzatie na vedomie), • zhrnutie pripomienok k vstupnej správe NLP SR 2022 – 2030 (vzatie na vedomie). Zápis zo zasadnutia je v prílohe 24 Správy PDCS. Hlavným výstupom zasadnutia bolo schválenie vytvorenia piatich tematických výborov a ich obsahového zarámčovania. Po zasadnutí mali členovia Rady pre tvorbu NLP stále možnosť zasielať pripomienky k Vstupnej správe. Po stretnutí jednotlivé pracovné skupiny koordinované NLC pripravili prvý návrh strategických cieľov a priorít v témach jednotlivých tematických výborov, ako podklad na prvé zasadnutia výborov.	
Január 2021	Spustenie webovej stránky http://nlp.nlcsk.org/index.php
Cieľ: • informovanie odbornej a širokej verejnosti o obsahu a participatívnom procese tvorby NLP SR 2022 – 2030, • umožniť verejnosti zapojiť sa do diskusie o NLP SR 2022 – 2030 a poskytnúť možnosť prihlásiť sa na stretnutie s odbornou verejnosťou.	
20.-27. január 2021	1. zasadnutia tematických výborov
Ciele zasadnutí: • prediskutovať pripomienky k Vstupnej správe a návrhy na ďalšiu prácu s nimi (v prípade ak je relevantné s nimi ďalej pracovať), • prediskutovať návrhy strategických cieľov a priorít v téme/oblasti tematického výboru pripravené pracovnými skupinami, prípadne prediskutovať alternatívy strategických cieľov navrhnuté členmi výboru, • zápisy zo zasadnutí výborov sa nachádzajú v prílohe 8-12 Správy PDCS. Hlavným výstupom zasadnutí boli predbežne potvrdené strategické ciele podľa jednotlivých tematických okruhov a prediskutované pripomienky k Vstupnej správe, tiež priradené podľa tematických okruhov. Po stretnutí jednotlivé pracovné skupiny koordinované NLC doplnili návrh špecifických cieľov a opatrení o indikatívne finančné rámce a rámcový časový harmonogram. Pracovné skupiny koordinované NLC spoločne prediskutovali špecifické ciele a opatrenia, urobili krížové porovnanie a overenie priradenia špecifických cieľov a opatrení vo vzťahu k jednotlivým tematickým okruhom tematických výborov. Následne	

jednotlivé pracovné skupiny zapracovali zmeny. V ďalšom kroku bol návrh konzultovaný s gestorom tvorby NLP SR 2022 – 2030 MPRV SR. Po konzultácii bol dopracovaný dokument s návrhom cieľov a opatrení pre ďalšie zasadnutie tematických výborov.	
8.-12. marec 2021	2. zasadnutia tematických výborov
Ciele zasadnutia: • predstaviť návrh špecifických cieľov a opatrení, vrátane rámcového časového harmonogramu a indikatívnych finančných rámcov jednotlivých opatrení, • pripomienkovať špecifické ciele a opatrenia, vrátane rámcového časového harmonogramu a indikatívnych finančných rámcov jednotlivých opatrení, • prediskutovať návrhy opatrení a pomenovať opatrenia, na ktorých je vo výbore zhoda a ktoré vyžadujú ďalšiu diskusiu (prípadne naformulovať alternatívne opatrenia). Zápisy zo zasadnutí výborov sú v prílohe 13-17 Správy PDCS. Hlavným výstupom zasadnutí boli schválené strategické a špecifické ciele a zozbierané pripomienky k opatreniam. Po stretnutí jednotlivé pracovné skupiny koordinované NLC upravili návrh strategických a špecifických cieľov a opatrení, s indikatívnym návrhom finančných rámcov a časového harmonogramu - podklad pre stretnutie odbornou verejnosťou.	
28. apríl 2021	Stretnutie s odbornou verejnosťou
Ciele zasadnutia: • predstaviť proces a štruktúru participatívnej tvorby NLP SR 2022 - 2030, • predstaviť návrh strategických a špecifických cieľov a opatrení, vrátane návrhu predbežného časového harmonogramu a finančných rámcov v rámci NLP, • pripomienkovať návrhy strategických a špecifických cieľov a opatrení odbornou verejnosťou. Zoznam účastníkov zasadnutia je v Prílohe 16. Hlavným výstupom stretnutia boli zozbierané pripomienky k strategickým a špecifickým cieľom a navrhovaným opatreniam. Po stretnutí jednotlivé pracovné skupiny koordinované NLC prediskutovali a zapracovali pripomienky a pripravili návrh strategických a špecifických cieľov a opatrení, s predbežným návrhom finančných rámcov a časového harmonogramu - podklad pre informačné stretnutie Riadiaceho výboru.	
18. máj 2021	Informačné stretnutie Riadiaceho výboru
Ciele zasadnutia: • predstavenie doterajších výstupov - 2 zasadnutia Rady pre tvorbu NLP, 2 zasadnutia tematických výborov a stretnutie s odbornou verejnosťou, • výstupy zo zapracovania pripomienok pracovnými skupinami. Hlavným výstupom informačného stretnutia Riadiaceho výboru boli čiastočne zozbierané pripomienky k strategickým a špecifickým cieľom a navrhovaným opatreniam členmi Riadiaceho výboru. Následne prebehlo oslovenie dotknutých rezortov a inštitúcií predsedom Rady pre tvorbu NLP s vyžiadaním si ich stanovísk k predbežnému návrhu NLP SR 2022 – 2030. Po stretnutí jednotlivé pracovné skupiny koordinované NLC pripravili návrh na zapracovanie pripomienok zozbieraných od dotknutých rezortov a inštitúcií. Celkovo dostali 166 pripomienok, ktoré navrhli buď zapracovali do už schváleného textu, alebo ich navrhli neakceptovať s ohľadom na predchádzajúcu diskusiu v tematických výboroch. Pracovné skupiny koordinované NLC pripravili ďalšiu verziu návrhu strategických a špecifických cieľov a opatrení, s indikatívnym návrhom finančných rámcov a časového harmonogramu - podklad pre 3. zasadnutie tematických výborov.	

29. jún- 2. júl 2021	3. zasadnutia tematických výborov
Ciele zasadnutia: • predstaviť návrhy zmien na úrovni strategických, špecifických cieľov a opatrení po pripomienkach od členov Riadiaceho výboru a dotknutých rezortov, • prediskutovať navrhované zmeny strategických, špecifických cieľov a opatrení, • prijať spoločné odporúčanie pre zasadnutie Rady pre tvorbu NLP (pomenovať, na ktorých opatreniach je zhoda a v ktorých výbor predkladá alternatívy, resp. návrh na ktorom nie je zhoda na úrovni výboru). Zápisy zo zasadnutí výborov sa nachádzajú v prílohe 18-22 Správy PDCS. Hlavným výstupom zasadnutí boli prediskutované návrhy zmien, ktoré prišli z jednotlivých rezortov aj od členov Riadiaceho výboru a odsúhlasené znenie strategických a špecifických cieľov a opatrení. Ani v jednom prípade tematického výboru nevznikli alternatívne návrhy pre znenie cieľov alebo opatrení. Výbory vo všetkých piatich témach predložili na rokovanie Rady pre tvorbu NLP spoločne odsúhlasený návrh. Po zasadnutí pracovné skupiny koordinované NLC pripravili finálnu verziu návrhu strategických a špecifických cieľov a opatrení, s predbežným návrhom finančných rámcov a časového harmonogramu - podklad pre 3. zasadnutie Rady pre tvorbu NLP.	
14. júl 2021	3. zasadnutie Rady pre tvorbu NLP
Ciele zasadnutia: • informovať o postupe procesu tvorby NLP SR 2022 – 2030, špecificky o stretnutí s odbornou verejnosťou a 3. zasadnutí tematických výborov, • prediskutovať a schváliť strategické a špecifické ciele, predbežne schváliť navrhované opatrenia NLP, • informovať o ďalších krokoch pri tvorbe NLP. Zápis zo zasadnutia Rady sa nachádza v prílohe 25 Správy PDCS. Hlavným výstupom 3. zasadnutia Rady pre tvorbu NLP bolo schválenie strategických a špecifických cieľov a opatrení NLP SR 2022 – 2030. Po zasadnutí pracovné skupiny koordinované NLC pripravili finálnu verziu návrhu NLP SR 2022 – 2030 zapracovaním pripomienok a formulačných zmien, ktoré schválila Rada pre tvorbu NLP.	
September - október 2021	Spracovanie Správy z participatívneho procesu
PDCS pripravilo prvú verziu správy z participatívneho procesu, ktorú členovia Koordinačnej skupiny pripomienkovali. Po zapracovaní pripomienok PDCS odovzdalo finálnu verziu Správy z participatívneho procesu Národnému lesníckemu centru, ktoré ju zverejnilo na stránke NLP SR 2022 – 2030.	

Po ukončení participatívneho procesu boli v rámci tvorby a schvaľovania NLP SR 2022 – 2030 realizované aktivity, ktoré popisuje Tabuľka 4:

Tabuľka 4 Ďalšie aktivity tvorby a schvaľovania NLP SR 2022 – 2030

21. september 2021	Druhé zasadnutie Riadiaceho výboru
Ciele zasadnutia: • predstavenie prehľadu pripomienok k materiálu, ktoré boli doručené pracovným skupinám z Riadiaceho výboru a Rady od posledného zasadnutia Riadiaceho výboru a spôsobu ich zapracovania, • prediskutovanie navrhovaných strategických, špecifických cieľov a opatrení, • prijatie spoločného odporúčania/rozhodnutia pre ďalší proces tvorby NLP. Zápis zo zasadnutia je neverejný a bol doručený členom Riadiaceho výboru. Hlavným výstupom zasadnutia bolo schválenie strategických a špecifických cieľov, vrátane opatrení Radou schváleného návrhu NLP a záväzok spracovateľa materiál dopracovať v oblasti časových, finančných rámcov a zodpovedností pre jednotlivé opatrenia bilaterálnymi rokovaniami zapojených aktérov.	

28. september 2021	Bilaterálne rokovanie so zástupcami Ministerstva životného prostredia
Cieľ zasadnutia: • prerokovanie jednotlivých opatrení spadajúcich do zodpovednosti MŽP v oblasti ich časových a finančných rámcov. Hlavným výstupom zasadnutia bola dohoda, že predseda Riadiaceho výboru požiada o písomné vyjadrenia k návrhu zodpovednosti za plnenie jednotlivých opatrení a identifikácii zdroja financovania všetky zainteresované rezorty. Predseda Riadiaceho výboru vyzval zúčastnené rezorty o písomné stanovisko dňa 29. septembra 2021 prostredníctvom e-mailovej komunikácie. Na základe spätnej väzby z jednotlivých rezortov pracovné skupiny koordinované NLC dopracovali návrh NLP SR 2022 – 2030 do finálnej podoby.	
Október 2021	Predloženie návrhu NLP SR 2022 – 2030 Sekcii lesného hospodárstva a spracovania dreva na vnútorné pripomienkové konanie
Máj 2022	Predloženie návrhu NLP SR 2022 – 2030 do porady vedenia MPRV SR
2022	Proces SEA
2022	Zahájenie medzirezortného pripomienkového konania
2022	Predloženie NLP SR 2022 – 2030 na rokovanie vlády SR ministrom pôdohospodárstva
2022	Schválenie NLP SR 2022 - 2030

7. Prílohy

Príloha 1 SWOT analýza - Tematický výbor č. 1 – Lesy a klíma

INTERNÉ PROSTREDIE	
S – silné stránky	W – slabé stránky
- Vysoký podiel prirodzených lesov, len 17% výmery lesných pozemkov tvoria zmenené a premenené lesy - Priaznivé doterajšie trendy: zvyšovanie výmery lesov, historicky najvyššia (kulminujúca) úroveň zásoby a prírastku lesov - Komplexné a pravidelne aktualizované informácie o všetkých lesoch Slovenska v IS LH - Metodicky centrálné riadený systém lesníckeho plánovania ako nástroj štátnej lesníckej politiky - Funkčný centrálny riadený systém lesníckej ochrannárskej služby - Spracovaná nadrezortná Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - Spracované Modely adaptácie lesov SR na zmenu klímy, Alternatívne modely hospodárenia – ALTERFOR, Konceptia prírody blízkeho hospodárenia v lesoch SR - Dostupné odborné kapacity pre riešenie danej problematiky na úrovni rezortného výskumu, akademickej sféry a SAV - Prvé praktické skúsenosti s adaptáciou na zmenu klímy, najmä v podniku LESY SR š.p.	- Rastúca frekvencia a intenzita kalamít v dôsledku meteorologických extrémov a premnožení škodcov - Nevyrovnaná veková štruktúra lesov s prevahou dospelých vekových tried náchylnejších na poškodenie - Progresívny rozpad smrekových a borovicových lesov najmä na nepôvodných stanovištiach - Meškajúca implementácia adaptačných opatrení a alternatívnych modelov do lesníckeho plánovania - Zanedbávanie výchovy porastov a opatrení ochrany lesa v dôsledku insolventnosti lesných podnikov spôsobenej kalamitami - Enormne vysoké stavy raticovej zveri spôsobujúce na väčšine územia neúnosnú mierou poškodzovania lesného ekosystému - Chýbajúce informácie a nesystémový manažment porastov drevín na nelesných pozemkoch (bielych plochách)
EXTERNÉ PROSTREDIE	
O - príležitosti	T - ohrozenia
- Rastúce vnímanie dopadov zmeny klímy a potreby adaptačných opatrení zo strany odbornej aj laickej verejnosti - Stúpajúci záujem o prírodu blízke hospodárenie v lesoch u obhospodarovateľov lesov, ďalších stakeholderov a verejnosti - Priestor pre financovanie opatrení zameraných na klimatické ciele a biodiverzitu v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky - Spolupráca s rezortom životného prostredia pri implementácii spoločných cieľov v oblasti adaptácie na zmenu klímy a biodiverzity v rámci Plánu obnovy - Nové zadefinovanie poľovníctva ako súčasť vitálnych lesných ekosystémov schopných autoregulácie a prirodzenej obnovy - Integrácia klimatických cieľov (sekvestrácia uhlíka, zadržiavanie vody) so zlepšením poskytovania ďalších ekosystémových služieb lesov (rekreácia, biodiverzita, produkcia dreva) - Využitie produkčného potenciálu lesných drevín na neobhospodarovaných poľnohospodárskych pozemkoch a v agrolesníckych systémoch - Asistovaná migrácia drevín budúcej klímy z územia mimo Slovenska, najmä z Balkánu	- Stupňovanie prejavov zmeny klímy a ich nepriaznivých dopadov na zdravotný stav lesov - Strata niektorých lokálnych genotypov najviac ohrozených drevín v dôsledku odumretia celých populácií - Rozpory pri riadení spracovania náhodných ťažieb medzi rezortmi pôdohospodárstva a životného prostredia - Zvyšovanie výmery bezzásahových území v národných parkoch a s tým spojené väčšie riziko šírenia podkôrneho hmyzu do okolia - Presadenie záujmov poľovníckej lobby a neriešenie, resp. nedostatočné riešenie znižovania stavov raticovej zveri - Zneužívanie v praxi málo funkčnej právnej ochrany drevín mimo lesných pozemkov (na tzv. bielych plochách) na uvádzanie nelegálne vyťaženého dreva na trh - Šírenie inváznych druhov drevín a škodcov s ťažko predvídateľnými dopadmi na biodiverzitu budúcich lesných ekosystémov

Príloha 2 SWOT analýza - Tematický výbor č. 2 – Lesy a drevo

INTERNÉ PROSTREDIE	
S – silné stránky	W – slabé stránky
• Priaznivý stav ukazovateľov produkcie dreva v súčasnosti: zvyšovanie výmery lesov, historicky najvyššia (kulminujúca) úroveň zásoby a prírastku lesov • Moderné a dobre rozvinuté celulózo-papierenské odvetvie • Pozitívny trend zvyšovania dovozu dreva vrátane dovozu cennejších sortimentov I.-III. triedy akosti • Obhospodarovanie lesov trvalo udržateľným spôsobom podľa platných programov starostlivosti o lesy; dve tretiny lesov sú certifikované podľa schém PEFC a FSC • Zavedený licenčný systém na zabezpečenie legálnosti obchodu s drevom a výrobkami z dreva • Príspevok LDS k zmierňovaniu zmeny klímy prostredníctvom ukladania uhlíka v lesoch, v produktoch z vyťaženej dreva a jeho náhradou za neobnoviteľné suroviny a energiu • Popredná úloha LDS v obehovom biohospodárstve	• Zhoršujúci sa zdravotný stav lesov v dôsledku dopadov zmeny klímy, vysoký podiel náhodných (kalamitných) ťažieb s negatívnymi dopadmi na kvalitatívnu štruktúru a stabilitu dodávok dreva • Vysoký podiel lesov v národnej a európskej sústave chránených území (CHÚ) s rôznym stupňom obmedzenia využívania produkcie lesov v porovnaní s inými krajinami • Nevyhovujúce logistické vzťahy medzi producentmi dreva a výrobnými odvetviami drevospracujúceho priemyslu • Chýbajúce spracovateľské kapacity na sortimenty surového dreva I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatej piliarskej guľatiny • Využívanie kvalitnejších sortimentov dreva na výrobu produktov s nižšou pridanou hodnotou • Vysoký export surového dreva a reziva bez alebo s nízkou pridanou hodnotou • Nižší príspevok LDS k hospodárskemu rozvoju a zamestnanosti vrátane tvorby pridanej hodnoty, odvodených daní, sociálnych a zdravotných odvodov • Pretrvávajúci nedostatok finančných prostriedkov na rozšírenie chýbajúcich spracovateľských kapacít na niektoré triedy sortimentov surového dreva
EXTERNÉ PROSTREDIE	
O - príležitosti	T - ohrozenia
• Silná podpora využívania surového dreva na európskej úrovni ako ekologickej, obnoviteľnej a recyklovateľnej suroviny • Realizácia účinných opatrení na optimalizáciu produkcie a dodávok dreva prostredníctvom lepšieho zhodnocovania surového dreva lepšou sortimentáciou, zvyšovaním domácej spotreby a znižovaním exportu dreva • Vybudovanie chýbajúcich spracovateľských kapacít DSP pre sortimenty I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatú piliarsku guľatinu na produkciu výrobkov s vyššou pridanou hodnotou • Podpora rozvoja odvetví s vyššou pridanou hodnotou a zápornou obchodnou bilanciou • Modernizácia techniky a technológií s cieľom vyššej efektívnosti produkcie v piliarskej výrobe a zvýšenia konkurencieschopnosti piliarskych prevádzok; vyššia finalizáciu reziva pre odberateľov v nábytkárskom priemysle a stavebno-stolárskej výrobe • Zlepšenie dostupnosti oficiálnych údajov o materiálových tokoch surového dreva a výrobkoch z dreva	• Naplnenie pesimistických scenárov zmeny klímy s negatívnym dopadom na produkciu dreva a kvalitu ekosystémových služieb • Zvyšovanie výmery bezzásahových území v národných parkoch s dopadmi na zníženie možností využívania produkcie dreva a zvyšovania rizika šírenia podkôrneho hmyzu • Nízke investície do spracovateľských kapacít DSP orientovaných na disponibilné kvalitné sortimenty dreva a pretrvávajúci vysoký objem exportu surového dreva a reziva • Konkurenčný boj o drevo ako surovinu, najmä v odvetviach vyrábajúcich drevné panely, celulózu a papier v dôsledku narušania trhu dotovaním využívania biomasy na energetické účely

Príloha 3 SWOT analýza - Tematický výbor č. 3 – Lesy a moderné technológie

INTERNÉ PROSTREDIE	
S – silné stránky	W – slabé stránky
• Cyklická nepretržitosť ťažby dreva • Ťažba a doprava dreva je možná len s využitím vhodnej techniky • Zvýšená ochrana zdravia a bezpečnosti pri práci pri využívaní modernej techniky • Menší negatívny vplyv moderných technológií a techniky na životné prostredie • Kvalitná a optimálne hustá lesná dopravná sieť podporuje polyfunkčný charakter lesov a princípy trvalo udržateľného hospodárenia • Existujúci informačný systém lesného hospodárstva • Zvyšovanie informatizácie a digitalizácie v LH • Dopyt po implementácii moderných geopriestorových dát, nástrojov na predikciu vývoja lesa a systémov na podporu rozhodovania, ktoré umožňujú posun k efektívnejšiemu a adaptívnejšiemu manažmentu lesa	• Nevhodná štruktúra technických prostriedkov • Vysoká cena environmentálne priaznivých a moderných technológií a techniky • Klesajúci počet kvalifikovaných pracovníkov • Nedostatočná podpora environmentálne vhodnejších technológií v ťažbovo-dopravnom procese • Značná časť lesnej dopravnej siete je v nevyhovujúcom stave • Nekvalitná lesná dopravná sieť má negatívny dopad na vodný režim a životné prostredie • Nedostatočný mechanizmus monitoringu a kontroly v uvedených oblastiach • Nedostatočná finančná podpora a zanedbaná činnosť preventívnych opatrení • Slabá IKT gramotnosť pracovníkov v lesnej prevádzke a zastaralé hardwarové a softwarové vybavenie • Zastaralé informačné štandardy a nedostatočná podpora aplikácií na zber údajov v teréne, grafickej evidencie, multiplatformovosť a multirežimovosť
EXTERNÉ PROSTREDIE	
O - príležitosti	T - ohrozenia
• Intenzívny vývoj a výskum v oblasti environmentálne priaznivých a moderných technológií a techniky • Rastúci záujem o problémy, ktoré klimatická zmena spôsobuje • Zvýšený záujem o polyfunkčné lesné ekosystémy zo strany odbornej aj laickej verejnosti – lesy výrazne ovplyvňujú bilanciu vody v krajine a chránia pôdu pred eróziou • Štátna podpora naplňania strategických priorít Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy (NKIVS) • Dopyt po transparentnom zverejňovaní informácií o stave lesov v SR	• Nedostatočná finančná podpora • Nedostatočná synchronizácia príslušných legislatívnych predpisov (zákon o ochrane prírody, zákon o lesoch, stavebný zákon a iné) • Výskyt negatívnych prejavov klimatickej zmeny rastie • Komplikované prírodné a výrobné podmienky obmedzujúce využívanie moderných informačno-komunikačných technológií

Príloha 4 SWOT analýza - Tematický výbor č. 4 – Lesy a spoločnosť

INTERNÉ PROSTREDIE	
S – silné stránky	W – slabé stránky
• Polyfunkčný charakter lesov, uplatňované princípy trvalo udržateľného hospodárenia • Lesy pozitívne prispievajú ku kvalite života a poskytujú spoločnosti široký rozsah rozmanitých produktov a služieb, • Lesy sú prístupné verejnosti bez rozdielu vlastníctva, • Podmienky na rozvoj obhospodarovania lesov malých výmer, fungujúce záujmové združenia vlastníkov a obhospodarovateľov • Lesnícko-drevársky sektor je dôležitým faktorom pri udržiavaní zamestnanosti vo vidieckych oblastiach, • Kvalitné, etablované a uznávané verejné inštitúcie (TU ZVOLEN, SAV) zaoberajúce sa vedou a výskumom v oblasti LDS • Existencia národného lesníckeho centra ako platformy pre výskum, inovácie, rozvojové a implementačné aktivity/ transfer poznatkov do praxe LDS	• Neefektívna koordinácia a spolupráca LDS s inými sektormi pri presadzovaní cieľov lesníckej politiky, • Odliv kvalifikovanej pracovnej sily, celoživotné vzdelávanie sa neprispôsobuje novým potrebám, • Nedostatočná úroveň vzdelávania a poradenstva, • Kvalita a motivácia ľudských zdrojov LDS klesá aj v dôsledku nízkeho finančného ohodnotenia a kreditu práce v LDS, vrátane štátnej správy LH • Existencia veľkého množstva vlastníkov lesa malých výmer, ktorí z dôvodu veľkosti ich lesných majetkov, rozdrobenosti, stavu lesa alebo malého záujmu o združovanie sa nie sú schopné vytvoriť dostatočné zdroje na ich efektívne obhospodarovanie, reprodukciu kapitálu a investície, • Absencia efektívnej komunikácie s verejnosťou a médiami na úrovni LDS, • Komunikačná defenzíva LDS.
EXTERNÉ PROSTREDIE	
O - príležitosti	T - ohrozenia
• Silnejúci politický aj občiansky záujem o otázky ŽP a zmeny klímy, využívanie ekosystémových služieb lesa, rekreačná využitie lesov, • Podpora informovanosti a transparentnosti pri rozhodovaní založená na vedeckých poznatkoch, • Posilňovanie princípov participácie a účasti občianskej spoločnosti na rozhodovaní, • Zvyšovanie environmentálneho povedomia, environmentálne vzdelávanie, • Podpora spolupráce na miestnej úrovni MAS, združenia, • Podporné opatrenia v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky pre diverzifikáciu činností, udržanie zamestnanosti na vidieku a vytvárania partnerstiev, • Zvyšovanie príspevku lesnícko-drevárskeho sektora do zelenej ekonomiky v rámci jeho potenciálu pri zvyšovaní zamestnanosti, efektívnosti využívania zdrojov, zmierňovaní klimatickej zmeny, produkcie obnoviteľnej energie, nízko-uhlíkového hospodárstva, • Potreba vyššej podpory výskumu a transferu inovácií, • Záujem verejnosti o vedecké poznatky a pravdivé informácie.	• Konkurencia ekonomických, ekologických a sociálnych požiadaviek spoločnosti v lesoch a spôsobu ako ich jednotliví aktéri presadzujú, • Presadzovanie extrémnych postojov, vedúce k eskalácii konfliktov na úkor udržateľného hospodárskeho využívania lesa, • Znižovanie počtu zamestnancov v lesnom hospodárstve pri nedostatočnom využívaní iných služieb lesov a znižovaní možnosti hospodárenia v lesoch v osobitne chránených územiach, • Riziko zanechania hospodárenia vlastníkov malých výmer z dôvodu neschopnosti zabezpečenia reprodukcie kapitálu a investícií na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, • Nedostatočná podpora výskumu, transferu poznatkov a inovácií, • Chýbajúca vzájomná dôvera medzi rôznymi aktérmi brzdiaca spoluprácu.

Príloha 5 SWOT analýza - Tematický výbor č. 5 – Lesy a verejná politika

INTERNÉ PROSTREDIE	
S – silné stránky	W – slabé stránky
• Vysoká odborná lesnícka úroveň tvorby programov starostlivosti o les • Existencia verejných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa • Dlhodobá existencia systému kategorizácie lesov a funkčnej typizácie, ktorá tesne korešponduje s logikou ekosystémových služieb lesov	• Znížená schopnosť lesných podnikov zabezpečiť dlhodobú ekonomickú, ekologickú a sociálnu udržateľnosť vplyvom mimoriadnych krízových situácií v lesnom hospodárstve • Tvorba programov starostlivosti o les bez reálnej participácie záujmov na plnení rôznych ekosystémových služieb lesa • Neexistencia efektívnych súkromných a verejno-súkromných mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa • Neexistencia efektívnych a solidárnych mechanizmov zmierňovania ekonomických dopadov v súvislosti s odstraňovaním následkov mimoriadnych krízových situácií pre lesné podniky
EXTERNÉ PROSTREDIE	
O - príležitosti	T - ohrozenia
• Zabezpečenie dlhodobej ekonomickej, ekologickej a sociálnej udržateľnosti lesných podnikov • Zmiernenie konfliktov spoločnosti pri využívaní rôznych ekosystémových služieb lesa prostredníctvom participatívnej tvorby programov starostlivosti o les • Zmiernenie konfliktov spoločnosti pri využívaní rôznych ekosystémových služieb lesa prostredníctvom efektívnych mechanizmov platieb za ekosystémové služby lesa	• Neriešené mimoriadne krízové situácie v lesnom hospodárstve znižujúce schopnosť dlhodobej ekonomickej, ekologickej a sociálnej udržateľnosti lesných podnikov • Prehľbovanie konfliktov v spoločnosti pri využívaní rôznych ekosystémových služieb lesa • Nevytvorenie fondu a nedostatok finančných prostriedkov na financovanie platieb za ekosystémové služby lesov a na odstraňovanie škôd spôsobených mimoriadnymi krízovými situáciami v lesnom hospodárstve • Programy starostlivosti o les a platby za ekosystémové služby lesov, ktoré nezmiernujú konflikty pri ich využívaní

Príloha 6 Dopady reformy národných parkov na lesné hospodárstvo a plnenie úloh NLP

Zákonom č. 6/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bola schválená reforma národných parkov a v zmysle uvedeného zákona prechádzajú do správy správ národných parkov 1. apríla 2022 aj pozemky vo vlastníctve štátu a spoluvlastnícke podiely vo vlastníctve štátu na pozemkoch, ktoré sa sčasti nachádzajú v národných parkoch v územiach so štvrtým a s piatym stupňom ochrany. V zmysle schválenej Envirostratégie by až 75% výmery národných parkov do roku 2030 malo tvoriť bezzásahovú A-zónu národných parkov na Slovensku, čo pri súčasnej výmere národných parkov predstavuje až 238 tis. ha v bezzásahovom manažmente.

Obmedzenie využívania lesov z dôvodu ochrany prírody ovplyvňuje finančnú stránku obhospodarovateľov lesa a ekonomiku lesného hospodárstva i hospodárstva SR ako celku. Prejavuje sa to v priamej podobe na strate príjmov lesníckych subjektov a znížení zamestnanosti a aj v nepriamej podobe v strate príjmov a pridanej hodnoty lesného hospodárstva a ostatných nadväzujúcich odvetví, v strate štátu na neodvedených daniach a odvodoch a vo výdavkoch štátu na podporu nezamestnaným. Tieto finančné a sociálno-ekonomické dopady sa kvantifikovali na základe predpokladaného zníženia objemu ťažby surového dreva a dosiahnutých finančných a ekonomických ukazovateľov lesného hospodárstva za posledných 10 rokov a predpokladajú sa tieto:

- **Zníženie ťažby surového dreva.** Výpadok ročnej ťažby na prevádzaných lesných pozemkoch na základe priemerných údajov za Slovensko je v A-zóne (bezzásah) vo výške 495 tis. m³ (zohľadnená súčasná výmera 5. stupňa OP) a v B-zóne 211 tis. m³. Celkové zníženie ťažby surového dreva oproti súčasnému stavu možno predpokladať na úrovni -706 tis. m³ ročne.
- **Výpadok príjmov obhospodarovateľov lesa.** Predpokladané zníženie príjmov obhospodarovateľov lesa bude vo výške 34,7 mil. eur ročne. Zníženie príjmov z predaja surového dreva bude pri priemernom speňažení za posledných 10 rokov na úrovni 46,94 eur/m³ vo výške 33,1 mil. eur ročne a výpadok z prenájmu poľovníčkových revírov pri priemernej cene prenájmu 10 eur/ha bude vo výške 1,6 mil. eur ročne.
- **Dopady na zamestnanosť.** Obhospodarovanie lesa a ťažba surového dreva prináša aj pracovné príležitosti pre pracovníkov v lesnom hospodárstve a dodávateľských odvetviach. Na základe priemerných údajov za posledných 10 rokov generovala ťažba surového dreva 2,33 pracovných miest v lesnom hospodárstve na 1 000 m³. Pri znížení ročnej ťažby o 706 tis. m³ ročne možno predpokladať zánik 1 645 pracovných miest, z toho zhruba 662 pracovných miest u obhospodarovateľov lesa a 983 pracovných miest u dodávateľov lesníckych činností. V prípade zabezpečovania starostlivosti o lesné pozemky možno predpokladať zachovanie určitého počtu pracovných miest, avšak tieto pracovné miesta musia byť financované z verejných zdrojov.
- **Výpadok daní a sociálnych a zdravotných odvodov.** Zníženie ťažby surového dreva a zánik 1 645 pracovných miest bude mať dopady aj na verejné financie vo forme nižšieho výberu jednotlivých daní a sociálnych a zdravotných odvodov. Lesné hospodárstvo odvedie zhruba 6,97 eur/m³ z každého vyťaženého kubíka surového dreva vo forme DPH, dane z nehnuteľností, cestnej dane, dane z príjmu a ostatných daní. Taktiež odvedie zhruba 7,16 eur/m³ z každého vyťaženého kubíka surového dreva na sociálnych a zdravotných odvodoch. Výpadok daní a sociálnych a zdravotných odvodov možno kvantifikovať vo výške 9,97 mil. eur. V prípade zabezpečovania starostlivosti o lesné pozemky možno predpokladať zachovanie určitého počtu pracovných miest a tým aj nižšieho výpadku daní a odvodov, avšak tieto pracovné miesta musia byť financované z verejných zdrojov.
- **Dopady na miestnu samosprávu.** Dopady na miestnu samosprávu budú vo forme výpadku dane z nehnuteľností a podielových daní (70% dane z príjmu je príjmom miest a obcí). Zníženie dane z nehnuteľností (po zohľadnení súčasnej výmery ochranných lesov a lesov osobitného určenia) možno očakávať na úrovni -977 tis. eur ročne a výpadok podielových daní na úrovni -965 tis. eur ročne. V súčasnosti sa uvažuje s kompenzáciou dane z nehnuteľností pre samosprávy z Envirofonde, čo je však financovanie z verejných zdrojov.

Ťažba surového dreva prináša pridanú hodnotu a pracovné miesta aj v nadväzujúcich spracovateľských odvetviach. Spracovanie 1 m³ surového dreva generuje v drevospracujúcom priemysle tržby a výnosy vo výške 443,83 €/m³, pridanú hodnotu vo výške 160,28 €/m³, pre štát, vyššie územné celky, mestá a obce príjem 41,84 €/m³ na daniach, sociálne a zdravotné odvody vo výške 31,34 €/m³, vo vyjadrení pracovných miest to predstavuje 7,38 pracovníka na 1 000 m³ spracovaného surového dreva. Dôležitou stránkou sociálno-ekonomických dopadov je aj využívanie obnoviteľnej suroviny, a tým prispievanie k zníženiu emisií (využívanie výrobkov z dreva a dreva na energetické účely). V súčasnej situácii na trhu so surovým drevom, zníženie ponuky surového dreva v dôsledku výrazného obmedzenia ťažby v národných parkoch bude mať katastrofálne dopady na malých spracovateľov surového dreva, ktorí pôsobia najmä na vidieku. Z dlhodobého hľadiska na základe priemeru za posledných 10 rokov môže predstavovať ročný výpadok tržieb DSP na úrovni zhruba 313 mil. eur a stratu zhruba 5 210 pracovných miest. Toto bude predstavovať ďalší výpadok dane z príjmu, sociálnych a zdravotných odvodov, dane z nehnuteľností a pod.

Reforma národných parkov bude mať vplyv aj na plnenie navrhnutých opatrení NLP na roky 2023-2030. Tento dopad je však v súčasnosti veľmi ťažko odhadnúť a kvantifikovať. Väčšina opatrení NLP je navrhnutá na časti výmery lesných pozemkov a žiadne na celej výmere lesa, t.j. aj pri zvýšení rozsahu bezzásahu v NP ich je kde realizovať. Aj opatrenia explicitne zmieňujúce národné parky, resp. chránené územia sa stále môžu realizovať v manažovaných častiach NP, ktoré ani v cieľovom stave 75% bezzásahu k roku 2030 nezaniknú.

Určité dopady možno predpokladať pri naplňaní opatrení zameraných na zvyšovanie konkurencieschopnosti lesnícko-drevárskeho sektora, kde sa môže výrazne zmeniť situácia na trhu so surovým drevom v dôsledku jeho nedostatku a následného rastu cien surového dreva. Toto môže znamenať zánik malých lokálnych spracovateľov surového dreva a na druhej strane sa zvýši tlak kaskádovité a obehové využívanie surového dreva ako aj modernizáciu drevospracujúceho priemyslu. V dôsledku zníženia ponuky surového dreva sa zvýši potreba zakladania porastov rýchlorastúcich drevín na ich priemyselné spracovanie alebo energetické využitie.

Príloha 7 Analýza výnosov a nákladov - hodnotenie predpokladaných vplyvov realizácie plánovaných opatrení

Racionálne využívanie a spotreba dreva zohráva poprednú úlohu v obehovom biohospodárstve a zelenej ekonomike, podporuje priemysel, udržiava zamestnanosť a prispieva k rozvoju vidieka. Ukladanie uhlíka v lesoch, v produktoch z vyťaženého dreva a náhradou neobnoviteľných surovín LDS významnou mierou prispieva k zmierňovaniu zmeny klímy.

Prebiehajúca zmena klímy významne negatívne ovplyvňuje stabilitu primárnej produkcie dreva v lesoch a jeho dodávky na trh. Otepľovanie zvyšuje populačnú dynamiku a agresivitu biotických škodcov, a intenzitu extrémnych prejavov počasia, čo v synergii spôsobuje rozsiahle kalamity v lesoch. Pre LDS to znamená ohrozenie stability dodávok sortimentov dreva, fluktuácie až prechodný prepad trhov s niektorými sortimentami – viď odbytová kríza s ihličnatým drevom v rokoch 2019-2020, keď jeho ceny v Európe poklesli na polovicu úrovne predchádzajúcich rokov. Primárni producenti sú konfrontovaní so zvýšenými nákladmi na spracovanie kalamitného dreva, s výpadkom produkcie na kalamitných holinách, a so zvýšenými nákladmi na ich opätovné zalesnenie. Dlhodobé ekonomické dopady bude mať zníženie hodnotovej produkcie lesov v dôsledku očakávaných zmien v zastúpení drevín v prospech drevín s menej hodnotným drevom. Kľúčovým *win-win* riešením pre stabilizáciu objemu a štruktúry produkcie dreva v podmienkach zmeny klímy je prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL). Podľa publikovaných zahraničných poznatkov, a prvých domácich skúseností je z hľadiska produkcie dreva a výnosovosti hospodárenia prinajmenšom rovnocenné s bežným hospodárením. Vytváraním diverzifikovaných trvalo rôznovekých lesov bez holín významne znižuje riziko kalamít, podporuje biodiverzitu a plnenie ďalších ekosystémových služieb lesov, ako zdrojov budúcich doplnkových príjmov lesného hospodárstva. Pri prieskume vykonanom v roku 2018 Forest Europe 11 z 12 lesnícky vyspelých európskych krajín uviedlo PBHL ako vhodné opatrenie pre adaptáciu lesov na zmenu klímy. Na Slovensku by sa podľa vypracovanej koncepcie prebudova na PBHL mala rozpracovať na 25% výmery lesov do roku 2030 (MPRV, NLC 2019). Ďalšími opatreniami pre udržanie produkcie lesov sú už v minulosti osvedčené ozdravné opatrenia v lesoch po kalamitách, s dôrazom na zmenu ich druhového zloženia prenosom vhodných drevín a genotypov (asistovaná migrácia).

Napriek tomu, že na národnej úrovni sú vytvorené funkčné partnerské vzťahy, nie sú vytvorené dostatočné vertikálne a horizontálne štruktúry, ktoré by pomáhali posilňovať pozíciu prvovýrobcov, resp. prvovýrobcov a primárnych spracovateľov v rámci reťazca produkcie a spracovania dreva. V LDS sa v 90-tych rokoch významným spôsobom prerušili dodávateľsko-odberateľské vzťahy. V súčasnosti sa produkcia surového dreva a jeho spracovanie realizujú oddelene na trhových princípoch. Spôsobuje to, že domáca surovina sa v značnej miere vyváža bez ďalšieho spracovania čo zvyšuje negatívne saldo zahranično-obchodnej bilancie. Celý lesnícko-drevársky sektor charakterizuje stav vysokého technicko-technologického dlhu tak v lesnom hospodárstve (LH), ako aj v drevospracujúcom priemysle (DSP). Z hľadiska investičnej politiky bude potrebné modernizovať infraštruktúru strojno-technologickú základňu producentov dreva najmä, ale nie len vo väzbe na prírode blízke hospodárenie v lesoch. V DSP sa bude osobitná pozornosť venovať podpore rozvoja odvetví s vyššou pridanou hodnotou, kde je záporná obchodná bilancia a modernizácii techniky a technológií v piliarskej výrobe. Dôležitým predpokladom pre ďalší rozvoj vertikály a jej ekonomickú stabilitu rozšírenie spracovateľských kapacít pre najcennejšie sortimenty surového dreva I. a II. kvalitatívnej triedy a listnatú piliarsku guľatinu, ktoré by vytvorilo tlak na približovanie tuzemských a exportných cien dreva a znížilo export dreva a reziva s nízkou pridanou hodnotou. Navrhovaný nový finančný fond, na uplatňovanie solidárnych poisťných mechanizmov pri mimoriadnych udalostiach pre obhospodarovateľov lesa, by mal slúžiť na zabezpečenie trvalej udržateľnosti tejto vertikály.

Napriek prijatým dokumentom v oblasti produkcie, spracovania a využitia dreva v SR (Národný program využitia potenciálu dreva v SR (2013) a jeho akčný plán (2014)) sa doposiaľ nerealizovala ucelená stratégia umožňujúca vytvorenie lepších podmienok pre rozvoj a stabilizáciu lesnícko-drevárskeho sektora. Preto je cieľom opatrení pripravovaného Národného lesníckeho programu SR na roky 2022 – 2030 zvyšovanie príspevku LDS k hospodárskemu rozvoju a zamestnanosti, tvorbe vyššej

pridanej hodnoty, zlepšovaniu ochrany životného prostredia a zmierňovaniu dopadov zmeny klímy. Predpokladané ročné ťažby surového dreva na úrovni 9 mil. m³ do roku 2035, z toho približne 8 mil. m³ v hospodárskych lesoch (s výhľadom na 10 rokov) dávajú predpoklad dostatku suroviny pre všetky výrobné odvetvia spracovania dreva. Postupne sa však bude meniť štruktúra ťažby dreva v prospech listnatých drevín a následne (približne po roku 2035) aj zníženie súčasných vyšších ťažbových možností v lesoch SR. Toto zníženie by mohol do určitej miery tlmieť prechod na PBHL, ktorý rozkladáním ťažieb na dlhšie obdobie (v cieľovom stave až na celý produkčný cyklus lesa) tlmí nárazové vlny výšky ťažby naviazané na vekovú štruktúru lesa. Účinné opatrenia bude potrebné realizovať v oblasti optimalizácie produkcie a dodávok prostredníctvom lepšieho zhodnocovania surového dreva lepšou sortimentáciou a zvyšovaním jeho domácej spotreby. Bude si to vyžadovať podporu domácich podnikateľov, resp. vstup zahraničného kapitálu, z dôvodu nutnosti rozšírenia spracovateľských kapacít pre dostupnú vysoko kvalitnú (najmä listnatú) guľatinu na výrobu dýh, stolárskeho reziva a ďalších výrobkov s vyššou pridanou hodnotou (napr. polotvrdé vláknité dosky – MDF). Osobitnú pozornosť bude treba venovať podpore rozvoja odvetví s vyššou pridanou hodnotou, kde je záporná obchodná bilancia, ako sú výroba dýh (hlavne listnatých), výroba drevovláknitých dosiek, OSB dosiek a odvetviám zaoberajúcim sa výrobou sekundárnych výrobkov z papiera a spracovaní zberového papiera. V piliarskej výrobe bude potrebné zabezpečiť modernizáciu techniky a technológie s cieľom vyššej efektívnosti produkcie, a tým zvýšiť konkurencieschopnosť piliarskych prevádzok. Realizácia uvedených opatrení je podmienená investíciami do technologickej modernizácie a aplikovaného výskumu zameraného na inovácie v produkcii, spracovaní a využití dreva s ohľadom na jeho disponibilný objemový a kvalitatívny potenciál v lesoch SR. Zlepšiť bude potrebné aj dostupnosť oficiálnych údajov o materiálových tokoch surového dreva a výrobkov z dreva, ktorá je v SR nedostatočná. V niektorých prípadoch takéto údaje vôbec neexistujú z dôvodu nekompletných štatistických zisťovaní, najmä v prípadoch malých prevádzok, ktoré nie sú predmetom štatistického zisťovania, alebo v dôsledku neexistujúceho marketingového informačného systému.

1. Ekonomická efektívnosť navrhnutých opatrení

Pri lesných ekosystémoch s produkčným cyklom 100 a viac rokov je možné ekonomickú efektívnosť a návratnosť vynaložených prostriedkov zistiť len pomocou simulácií čistej súčasnej hodnoty lesa (t.j. sumy diskontovaných čistých finančných tokov) za obdobie najmenej jedného ukončeného produkčného cyklu. Tento údaj je možné konfrontovať s údajmi literatúry a konkrétnymi skúsenosťami (ak existujú). Možno je relevantne vyčíslieť všetky nákladové finančné toky, z príjmových tokov len tržby za drevo, nakoľko mechanizmy a obchodné modely platieb za mimoprodukčné ekosystémové služby zatiaľ nie sú funkčné.

• Prebudova na prírode blízke hospodárenie v lesoch

Na Slovensku sa produkcii a ekonomike PBHL venujeme len krátky čas. Naše doterajšie merania a simulácie (zatiaľ len pre niektoré typy lesa) indikujú porovnateľnú a vyššiu hodnotu NPV prírode blízkych lesov v porovnaní s bežným hospodárením pri lesnej úrokovej miere 2 % a nižšej. Pri vyššej úrokovej miere má vyššiu NPV bežné hospodárenie s tendenciou k holorubom (ktoré sú u nás zakázané). PBHL však oproti bežnému hospodáreniu lepšie produkuje ekosystémové služby, a zvyšuje bezpečnosť produkcie, o čom existuje mnoho publikovaných dôkazov.

• Ozdravné a adaptačné opatrenia v lesoch

Modelové porovnanie ekonomicky optimalizovaného vývoja dospelého porastu smreka s finančnou podporou podsadiet chýbajúcich drevín vo výške 2 150 EUR/ha (simulácia poslednej výzvy PRV na ozdravné opatrenia) viedla pri úrokovej miere 2 % k NPV vyššej o 441 EUR/ha v porovnaní s porastom bez podpory. Pri podpore vo výške plných nákladov zabezpečenia podsadiet 4 300 EUR/ha bola NPV vyššia o 1 846 EUR/ha. Pri zohľadnení čisto drevoprodukčnej funkcie teda návratnosť investície nebola úplná. So stúpajúcou podporou však podstatne stúpala biodiverzita a celková zásoba porastu, čo vytvára predpoklady lepšej odolnosti a plnenia ekosystémových služieb lesov v budúcnosti. Návratnosť

investície by takisto stúpala s klesajúcou úrokovou mierou. V súčasnosti sa diskutuje relevantnosť nižšej lesnej úrokovej miery na úrovni 1,5 – 1,0 %.

- **Modernizácia infraštruktúry a technológií ťažby dreva**

Publikované štúdie hodnotenia efektivity výkonu lesných mechanizmov na báze porovnania nákladov (odpisy, prevádzka, opravy) a výkonu uvádzajú vek, v ktorom je ekonomicky efektívne zariadenie vymeniť v rozpätí 7 až 12 rokov podľa typu stroja. Podľa výsledkov celoslovenského business to business dotazníkového prieskumu medzi dodávateľmi služieb v LH realizovaného v roku 2019 bol priemerný vek pri kolesových traktoroch až 20 rokov čo je viac ako dvojnásobok ich ekonomickej životnosti. Priemerný vek pri vyvážacích kolesových súpravách bol 9 rokov, a pri harvestoroch a procesoroch 9,8 roka, teda tiež sa pohyboval na hranici ekonomicky efektívnej životnosti. Najmä vývozné kolesové súpravy sú environmentálne vhodnou alternatívou približovacích traktorov, ich podiel je na Slovensku nízky a mal by stúpať v súvislosti so sortimentovou metódou a prírode blízkym hospodárením v lesoch.

Zvýšenie hustoty lesnej cestnej siete zvyšuje ekonomickú efektívnosť hospodárenia cez skrátenie približovacích vzdialeností a zníženie jednotkových nákladov na ťažbu a približovanie. Opatrenie však nie je primárne zamerané na zvýšenie hustoty, ale zvýšenie kvality, resp. komplexnú optimalizáciu lesnej cestnej siete. Táto zahŕňa aj asanáciu zerodovaných a nepotrebných ciest, rekonštrukciu a dobudovanie odvodnenia potrebných ciest, a len v nevyhnutnom stave dobudovanie nových ciest a liniek prioritne pre technológie PBHL. Z časti teda ide o riešenie environmentálneho dlhu LH z minulosti.

2. Ekonomická návratnosť navrhnutých opatrení

V rámci základného prístupu sa namodelovala sa predikcia reálneho vývoja hlavných finančných a ekonomických ukazovateľov do roku 2030 a prepočet bol premietnutý na celý lesnícko-drevársky sektor. Priemer rokov 2015 až 2020 bol zobrazený ako základňa pre rok 2021.

Modelovanie vývoja na základe známych zmien vo vývoji do roku 2030 v zmysle navrhnutých opatrení NLP.

Základné zámery navrhnutých opatrení NLP sú:

- stabilizácia a zníženie rizík produkcie v podmienkach zmeny klímy prechodom na prírode blízke, ktoré vyžaduje v počiatočnom období vstupné náklady,
- udržanie produkcie surového dreva ako aj zlepšenie jeho kvality prostredníctvom adaptačných opatrení v ohrozených a poškodených lesoch,
 - zlepšenie kvality sortimentov surového dreva - zvýšenie tržieb subjektov obhospodarujúcich lesy o 30 mil. euro,
 - zníženie nákladov na produkciu surového dreva v dôsledku zlepšenia výrobných podmienok a modernizáciu technológií ťažby surového dreva,
- zvýšenie produkcie výrobkov z dreva s vyššou pridanou hodnotou ako je napr. lepené drevo, panely pre drevodomy, obalový papier o 250 mil. euro,
 - zvýšenie produkcie lepeného dreva o 100 000 m³ = zvýšenie tržieb o 45 až 50 mil. EURO / celá vertikála /s gradáciou v 2027/ s pozitívnym dopadom na pridanú hodnotu a výsledok hospodárenia,
 - zvýšenie produkcie panelov a komponentov pre drevodomy = zvýšenie tržieb o 60 mil. euro s pozitívnym dopadom na pridanú hodnotu a zisk,
 - zvýšenie produkcie obalového papiera = zvýšenie tržieb o 140 mil. euro s pozitívnym dopadom na pridanú hodnotu a zisk,
- zvýšenie spotreby tuzemskej produkcie výrobkov z dreva,
- dopad na zmeny v štruktúre zahraničného obchodu – zníženie dovozu výrobkov z dreva s vyššou pridanou hodnotou o 100 mil. EURO,